

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar av sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. Det är i huvudsak fråga om en översyn av teknisk natur.

Vid tillämpningen av sjukförsäkringslagen har man upptäckt ett behov av att se över vissa oklara formuleringar. De bestämmelser som fordrar en översyn gäller beaktande av motsvarande förmåner från utlandet vid beviljande av dagpenningförmåner, faderns rätt till föräldrapenning om modern är sjuk under moderskapspenningsperioden, kommunens rätt till ersättning för kostnaderna för sjukvård och andra företagshälsovårdstjänster som tillhandahållits företagare i form av företagshälsovård, arbetsgivarens rätt att ansöka om sjukdagpenning samt ersättning av resekostnaderna till fullt belopp vid åläggande att genomgå undersökningar. Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner behöver också ses över. Den paragraf som behöver ses över gäller rehabiliteringspenning för rehabilitering utomlands.

I propositionen föreslås det dessutom vissa justeringar av bestämmelserna om samordning av förmåner enligt sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. De gäller bland annat samordning med sjukdagpenning och rehabiliteringspenning av ålderspension och förtida ålderspen-

sion för riksdagsledamöter och medlemmar av statsrådet samt så kallad anpassningspension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter. De gäller också samordning med sjukdagpenningen av ålderspension som beviljas personer som får arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar, förhållandet mellan sjukdagpenning och ersättning som grundar sig på en arbetstidförsäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, samordning av garantipension med sjukdagpenning och rehabiliteringspenning samt olycksfallspensionens inverkan på föräldradagpenningen.

I propositionen föreslås det vidare vissa ändringar som gäller lagens innehåll. Ändringsförslagen gäller en förälders rätt till specialvårdspenning när barnet återvänder till skolundervisning eller dagvård medan behandlingen av en svår sjukdom fortfarande pågår, föräldradagpenningens minimilängd, faderns rätt till föräldrapenning när han arbetar under föräldrapenningsperioden, rätten till föräldrapenning vid omhändertaganden och grunden för bestämmande av föräldradagpenning i situationer där dagpenningens storlek kan bestämmas enligt flera, alternativa grunder.

I propositionen föreslås det vidare att den som studerar på heltid ska kunna studera i liten skala under sjukdagpenningensperioden och att en försäkrad som grund för en dagpenning under vissa förutsättningar kan uppgå den ar-

betsinkomst som han eller hon har tjänat in i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat där Europeiska unionens lagstiftning tillämpas.

De senaste årens ändringar i den övriga lagstiftningen har lett till att sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliterings-

penningförmåner innehåller en del föråldrade hänvisningsbestämmelser, myndighetsnamn som har ändrats och i vissa fall också föråldrade begrepp och benämningar på förmåner. Allt detta föreslås bli ändrat.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
ALLMÅN MOTIVERING	5
1 BEDÖMNING AV NULÄGET OCH FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR	5
1.1 Inledning.....	5
1.2 Sjukförsäkringslagen	5
1.2.1 Sjukdagpenningens förhållande till ersättning för inkomstbortfall som har beviljats med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare	5
1.2.2 Sjukdagpenningens förhållande till ålderspension enligt 11 § i folkpensionslagen och till garantipension	6
1.2.2.1 Ålderspension enligt 11 § i folkpensionslagen	6
1.2.2.2 Garantipension	6
1.2.3 Sjukdagpenningens förhållande till ålderspension och förtida ålderspension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom samt till ålderspension, förtida ålderspension, anpassningspension och anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter	7
1.2.4 Faderns rätt till föräldrapenning när han arbetar under föräldrapenningsperioden.....	8
1.2.5 Föräldrapenning och omhändertagande av barn	8
1.2.6 Föräldrapenningsperiodens minimilängd.....	9
1.2.7 Moderns sjukdom under föräldrapenningsperioden.....	9
1.2.8 Specialvårdspenning när ett barn återvänder till skola eller dagvård	10
1.2.9 Hur dagpenningen bestäms utifrån arbetsinkomster från utlandet.....	11
1.2.10 Grunden för föräldradagpenning när dagpenningen kan bestämmas enligt flera alternativa grunder.....	11
1.2.11 Hur pension påverkar beloppet av föräldradagpenningen	13
1.2.12 Sjukdagpenning samt sjukpension enligt folkpensionslagen, förhållandet mellan sjukdagpenning och ersättning enligt en annan lag och utbetalning av sjukdagpenning när ersättningen enligt en annan lag blir fördröjd	14
1.2.13 Sjukdagpenningens förhållande till ersättning enligt 57 § i lagen om olycksfallsförsäkring och 21 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare	16
1.2.14 Förmån som betalas från utlandet.....	16
1.2.15 Kommuners rätt till ersättning för företagshälsovård	17
1.2.16 Arbetsgivares rätt att ansöka om dagpenning	17
1.2.17 Åläggande att genomgå undersökningar.....	18
1.2.18 Studerandes sjukdagpenning.....	19
1.2.19 Felaktiga hänvisningar samt ändrat namn på förmåner och myndigheter ...	21
1.3 Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	21
1.3.1 Rehabiliteringspenning för rehabilitering utomlands	21
1.3.2 Rehabiliteringspenningens förhållande till garantipension samt ålderspension och förtida ålderspension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom samt till ålderspension, förtida ålderspension,	

	anpassningspension och anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter	23
	1.3.3 Begränsningar i fråga om ordnande av rehabilitering och ersättning för den	
	1.3.4 Felaktiga hänvisningar	25
2	PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	25
2.1	Ekonomiska konsekvenser	25
2.2	Övriga konsekvenser	26
3	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	27
	DETALJMOTIVERING	28
1	LAGFÖRSLAG	28
1.1	Sjukförsäkringslagen	28
	1 kap. Lagens syfte och tillämpningsområde	28
	7 kap. Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningsförmåner	28
	8 kap. Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning	28
	9 kap. Föräldradagpenningar	30
	10 kap. Specialvårdspenning	31
	11 kap. Beloppet av dagpenningsförmånerna	33
	12 kap. Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner	35
	13 kap. Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård	35
	15 kap. Verkställighet	36
	16 kap. Arbetsplatskassor	36
	19 kap. Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter	36
1.2	Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	37
	1 kap. Allmänna bestämmelser	37
	2 kap. Rehabilitering	37
	3 kap. Förutsättningar för rehabiliteringspenningförmån	37
	4 kap. Rehabiliteringspenningens belopp och förhållande till andra förmåner	37
	7 kap. Bestämmelser om datasekretess	39
2	IKRAFTTRÄDANDE	39
	LAGFÖRSLAGET	40
	1. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	40
	2. Lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	51
	BILAGA	54
	PARALLELLTEXTER	54
	1. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	54
	2. Lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	75

ALLMÄN MOTIVERING

1 Bedömning av nuläget och föreslagna ändringar**1.1 Inledning**

Sjukförsäkringslagstiftningen reformerades genom den sjukförsäkringslag (1224/2004) som trädde i kraft vid ingången av 2005. Även lagstiftningen om den rehabilitering som Folkpensionsanstalten ordnar och om rehabiliteringspenning reformerades genom lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005, nedan lagen om FPA-rehabilitering) som trädde i kraft vid ingången av 2006. I detaljmotiveringen till 5 § i propositionen om lagen om FPA-rehabilitering (RP 3/2005 rd) står det på följande sätt: "I den föreslagna paragrafen föreskrivs att social- och hälsovårdsministeriet svarar för den allmänna utvecklingen av de förmåner som avses i denna lag samt att Folkpensionsanstalten svarar för verkställigheten av lagen samt beviljar förmånerna och betalar ut dem. Förslaget innebär att social- och hälsovårdsministeriet bär helhetsansvaret för utvecklingen av förmånerna. Dessutom skall social- och hälsovårdsministeriet följa verkställigheten av lagen." Samma uppgiftsfördelning gäller i fråga om sjukförsäkringslagen.

Förslagen i den nu aktuella propositionen kan grovt taget delas in i fyra grupper: förslag till ändringar som gäller översyn av vissa oklara formuleringar i lagen, förslag till ändringar som gäller en enhetlig samordning av vissa förmåner som påminner om varandra och förslag till sådana ändringar av hänvisningsbestämmelser och med dem jämförbara bestämmelser som på grund av ändrad nationell lagstiftning behövs i sjukförsäkringslagen och lagen om FPA-rehabilitering. Vidare innehåller propositionen vissa förslag till ändring av lagens innehåll. De gäller specialvårdspenning, rätten för den som studerar på heltid att studera i liten skala under sjukdagpenningensperioden och en försäkrads rätt att som grund för en dagpenning uppges den

arbetsinkomst som han eller hon har tjänat in i en annan av Europeiska unionens medlemsstater.

1.2 Sjukförsäkringslagen

1.2.1 Sjukdagpenningens förhållande till ersättning för inkomstbortfall som har beviljats med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Enligt 8 kap. 6 § 1 mom. 4 punkten i den gällande sjukförsäkringslagen föreligger rätt till sjukdagpenning inte för en försäkrad som får ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring. I 9 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreskrivs det att förmånerna enligt den lagen beaktas på samma sätt som förmånerna enligt lagen om olycksfallsförsäkring vid bestämmande av en ersättning som föreskrivs i en annan lag. Det är dock ändamålsenligt om det också i sjukförsäkringslagen uttryckligen nämns att ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är en förmån som utgör hinder för sjukdagpenning. Sjukförsäkringslagen föreslås bli preciserad på detta sätt.

Enligt 8 kap. 9 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen har en försäkrad när maximitiden enligt 8 § har gått ut rätt till sjukdagpenning på nytt på grund av samma sjukdom först när han eller hon efter det att maximitiden gått ut har varit arbetsför i 12 månader utan avbrott. Enligt 2 mom. i den förstnämnda paragrafen jämföras med arbetsförhetstid den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om FPA-rehabilitering eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

Det är på motsvarande sätt ändamålsenligt att i bestämmelsen uttryckligen nämna den tid för vilken den försäkrade har fått ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som tid som jämställs med arbetsförhetstid. I lagen föreslås det en precisering som gäller detta.

1.2.2 Sjukdagpenningens förhållande till ålderspension enligt 11 § i folkpensionslagen och till garantipension

1.2.2.1 *Ålderspension enligt 11 § i folkpensionslagen*

I den gällande 8 kap. 6 § 1 mom. 5 punkten i sjukförsäkringslagen nämns ålderspension eller förtida ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna som förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning. Däremot har enligt 8 kap. 6 § 3 mom. i den lagen en försäkrad som är yngre än 68 år dock rätt till sjukdagpenning, om den försäkrade efter att ha gått i ålderspension är i arbete och blir oförmögen att utföra det arbete som han eller hon som pensionerad har utfört. Utöver ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen innefattar folkpensionslagen sedan 2012 också en möjlighet att bevilja ålderspension enligt 11 § till personer som får arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) för så kallade tilläggsdagar. De har rätt att vid 62 års ålder få ålderspension utan någon förtidsminskning. Ålderspension enligt 11 § i folkpensionslagen bör samordnas med sjukdagpenning på samma sätt som ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen

Det föreslås en sådan ändring av 8 kap. 6 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen att de som får ålderspension enligt 11 § i folkpensionslagen ska jämföras med dem som får ålderspension enligt 10 § i den lagen. Ingendera av dessa pensionstagare ska ha rätt till sjukdagpenning när de enbart är pensionerade.

1.2.2.2 *Garantipension*

Bestämmelsen i 8 kap. 6 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen har ändrats genom en lag

som trädde i kraft den 1 juli 2011 (1247/2010). Enligt den bestämmelsen är sjukpension som beviljats med stöd av 12 § 1 mom. i folkpensionslagen ingen förmån som utgör hinder för sjukdagpenning, utan sjukpensionen dras av från sjukdagpenningen när den beviljas för samma tid som sjukdagpenningen. Däremot är garantipension enligt lagen om garantipension (703/2010) en förmån som utgör hinder för sjukdagpenning.

Enligt 7 § i lagen om garantipension kan garantipension betalas som ett tillägg till ålderspension, förtida ålderspension, sjukpension enligt folkpensionslagen och full invalidpension enligt arbetspensionslagarna, som ett tillägg till någon annan lagstadgad ersättning som betalas på grund av fullständig arbetsoförmåga eller vid sidan av arbetslöshetspension eller avträdelsetöd. Dessutom kan invandrare få enbart garantipension som ålderspension eller sjukpension.

Det föreligger inga problem i förhållandet mellan garantipension och sjukdagpenning när garantipensionen beviljas som ett tillägg till ålderspension, förtida ålderspension eller arbetslöshetspension eller till invandrare som har fyllt 65 år. När garantipension beviljas som ett tillägg till de ovannämnda pensionerna eller som ålderspension för invandrare upphör rätten till sjukdagpenning. Rätt till dagpenning föreligger endast när någon efter sin pensionering är i arbete och blir oförmögen att utföra det arbete som han eller hon som pensionerad har utfört omedelbart innan arbetsoförmågan började.

Förhållandet mellan garantipension och sjukdagpenning är problematiskt i de fall då garantipensionen beviljas vid sidan av sjukpension enligt folkpensionslagen, full invalidpension enligt arbetspensionslagarna, någon annan lagstadgad ersättning som betalas på grund av fullständig arbetsoförmåga eller avträdelsetöd eller då garantipensionen beviljas invandrare på grund av arbetsoförmåga. Dessa pensioner och ersättningar som betalas på grund av arbetsoförmåga samt avträdelsetödet är, i motsats till garantipensionen, inte förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning. Därför kan det uppkomma situationer där garantipension som betalas som ett tillägg till sjuk- eller invalidpension utgör hinder för sjukdagpenning trots att själva

sjuk- eller invalidpensionen eller avträdelsetödet inte har någon sådan verkan.

Av denna orsak föreslås det en sådan precisering av lagen att man vid samordningen av sjukdagpenning och garantipension ska beakta garantipensionens karaktär som tillägg till pension. Då är den pension som garantipensionen beviljas som tillägg till avgörande för hur garantipensionen och sjukdagpenningen ska samordnas. Således kan ett tillägg till sjukpension enligt folkpensionslagen, till lagstadgad full invalidpension eller till någon annan lagstadgad ersättning som betalas på grund av fullständig arbetsoförmåga eller till avträdelsetöd inte utgöra något hinder för samordning av pension eller avträdelsetöd med sjukdagpenning. Detsamma föreslås gälla garantipension som beviljas invandrare på grund av arbetsoförmåga.

1.2.3 Sjukdagpenningens förhållande till ålderspension och förtida ålderspension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom samt till ålderspension, förtida ålderspension, anpassningspension och anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter

Enligt den gällande lagen är det oklart vilket sjukdagpenningens förhållande är till ålderspension och förtida ålderspension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977) och till ålderspension, förtida ålderspension, anpassningspension och anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter (329/1967). Enligt 8 kap. 6 § 1 mom. 5 punkten i sjukförsäkringslagen har en försäkrad inte rätt till sjukdagpenning, om han eller hon får ålderspension eller förtida ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna. Enligt definitionen i 1 kap. 4 § 8 punkten i sjukförsäkringslagen avses med arbetspensionslagarna de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). I den sistnämnda paragrafen nämns varken lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom eller lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter. Men

enligt 6 § 1 mom. 11 och 12 punkten i folkpensionslagen (568/2007) avses med arbetspension även arbetspensioner enligt de två lagarna.

En riksdagsledamot som inte har nått pensionsålder (65 år) när uppdraget som ledamot upphör har rätt till anpassningsbidrag under vissa förutsättningar. Det anpassningsbidrag som gäller nya riksdagsledamöter som valdes in i riksdagen 2011 betalas i högst ett år, om uppdraget som ledamot har varat i minst tre år. Enligt 2 § 2 mom. i lagen om pension för riksdagsmän, som numera heter lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter, hade en riksdagsledamot i motsvarande situation rätt till så kallad anpassningspension, som betalades tills vidare. Anpassningsbidrag betalas i högst två år om uppdraget som ledamot har varat i minst sju år, och i högst tre år om uppdraget som ledamot har varat i minst 15 år. Anpassningsbidraget för riksdagsledamöter är till sin karaktär en ersättning för inkomstbortfall som kan jämföras med ålderspension (lagens 2 § 3 mom.). Detsamma gäller så kallade anpassningspensioner. När någon insjuknar är det inte motiverat att vid sidan av en redan beviljad ersättning för inkomstbortfall bevilja en annan ersättning för inkomstbortfall, utan att dessa ersättningar samordnas. Även enhetligheten kräver att liknande förmåner fungerar på ett enhetligt sätt när olika förmåner samordnas.

Av dessa orsaker föreslås det att sjukförsäkringslagens definition av arbetspensionslagarna ses över. I 1 kap. 4 § 8 punkten i sjukförsäkringslagen föreslås det bli nämnt att man med arbetspensionslagarna även avser lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom.

Enligt 8 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen har en försäkrad som får pension som nämns i 1 mom. 5—8 punkten, sjukpension som beviljats med stöd av 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna och som är yngre än 68 år dock rätt till sjukdagpenning, om den försäkrade efter sin pensionering är i arbete och blir oförmögen att utföra det arbete som han eller hon som pensionerad har utfört omedel-

bart innan arbetsförmågan började. Sjukdagpenningens belopp räknas då ut på grundval av intjänade arbetsinkomster under pensioneringstiden så som föreskrivs i 11 kap., med beaktande av 12 kap. 2 §. Även de som får pension, anpassningsbidrag eller tidigare så kallad anpassningspension enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter och de som får pension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom ska på motsvarande sätt ha rätt till sjukdagpenning när de arbetar.

1.2.4 Faderns rätt till föräldrapenning när han arbetar under föräldrapenningsperioden

Enligt 9 kap. 8 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen har fadern rätt till föräldrapenning, om han deltar i vården av barnet och under denna tid inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet. Modern däremot förutsätts inte vara borta från arbetet för att få moderskaps- och föräldrapenning. Enligt 11 kap. 8 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen betalas minimibeloppet av moderskaps- och föräldrapenning till en mor om hon samtidigt är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd. Om vardera föräldern är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd under föräldrapenningsperioden, kan föräldrarna komma överens om vem av dem minimibeloppet av föräldrapenningen ska betalas till.

Enligt 11 kap. 8 § 2 mom. i samma lag betalas minimibeloppet av föräldrapenningen till en far som ensam svarar för vården av sitt barn eller som på grund av moderns död under moderskapspenningensperioden har rätt till föräldrapenning, om han studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd eller är i förvärvsarbete eller eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet.

Rätten till föräldrapenning bestäms således på olika grunder för fäder och mödrar. Om

modern arbetar medan hon får föräldrapenning, kan hon betalas minimibeloppet av föräldrapenningen under tiden i arbete. Däremot kan fadern i regel inte få förmånen under den tid han arbetar. Endast om fadern ensam svarar för vården av barnet eller båda föräldrarna arbetar kan minimibeloppet av föräldrapenningen betalas till fadern. Föräldrarna behandlas olika också i det fallet att modern eller fadern studerar på heltid under förmånsperioden. Sjukförsäkringslagen har i dessa situationer direkt på grund av kön försatt männen i en oförmånligare ställning än kvinnorna. Jämställdhetsombudsmannen har vänt sig till social- och hälsovårdsministeriet och ansett att detta förfarande uppfyller rekvisitet för direkt könsdiskriminering. Ombudsmannen har också ansett att förfarandet är problematiskt med tanke på de förbud mot diskriminering och ålägganden att främja jämställdhet som finns i 6 § i grundlagen. Jämställdhetsombudsmannen har bett social- och hälsovårdsministeriet vidta åtgärder för att ändra sjukförsäkringslagen så att fäder inte på grund av kön ska komma i en ofördelaktigare ställning än mödrar när det gäller förutsättningarna för föräldrapenning.

Det föreslås att 9 kap. 8 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen upphävs och att lagens 11 kap. 8 § 1 mom. ändras, varvid även fäder får rätt till föräldrapenning under den tid de arbetar eller studerar, på samma sätt som mödrar redan nu har. Föräldrapenningen ska betalas till sitt minimibelopp under den tid fadern eller modern arbetar eller studerar.

1.2.5 Föräldrapenning och omhändertagande av barn

Enligt 9 kap. 8 § 4 mom. i sjukförsäkringslagen föreligger ingen rätt till föräldrapenning om barnet har omhändertagits med stöd av barnskyddslagen (683/1983). Föräldrapenning betalas dock till en mor eller far som trots omhändertagandet fortfarande deltar i vården av barnet. I 8 kap. 38 § i barnskyddslagen föreskrivs det att ett barn som befinner sig i omedelbar fara eller annars är i behov av brådslande placering och vård utom hemmet skyndsamt kan placeras i familjevård eller anstaltsvård, eller den vård och omsorg barnet behöver ordnas på något annat

sätt. Beslut om brådskande placering fattas av den socialarbetare som förordnats av det organ som ansvarar för socialvården i kommunen. Med stöd av ett sådant beslut kan den brådskande placeringen fortgå i högst 30 dagar.

Om 30 dagar inte är en tillräckligt lång tid för att behovet av omhändertagande av barnet ska kunna utredas, kan tjänsteinnehavaren fatta beslut om att den brådskande placeringen av barnet ska förlängas med högst 30 dagar, under förutsättning att det inte är möjligt att fatta beslut om behövliga barnskyddsåtgärder utan tilläggsutredningar, att nödvändiga tilläggsutredningar inte kan erhållas inom 30 dagar efter det att den brådskande placeringen har inletts och att beslutet om fortsatt placering är förenligt med barnets bästa. En brådskande placering kan också fortgå över 30 dagar utan särskilt beslut, om tjänsteinnehavaren inom 30 dagar efter att den brådskande placeringen inletts gör en ansökan om omhändertagande till förvaltningsdomstolen.

Formuleringen i 9 kap. 8 § 4 mom. i sjukförsäkringslagen har inte setts över efter det att barnskyddslagen ändrades. Bestämmelsen ska tolkas som så att man med omhändertagande avser att det finns ett lagakraftvunnet beslut om omhändertagande. Rätten till föräldrapenning upphör således inte även om barnet skyndsamt har placerats i familjevård eller anstaltsvård. Förvaltningsdomstolen fattar beslut i fråga om omhändertagandet på ansökan av den kommunala tjänsteinnehavaren. Ärenden som gäller omhändertagande ska i enlighet med 88 § i barnskyddslagen handläggas skyndsamt. Den som är missnöjd med förvaltningsdomstolens beslut får överklaga beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen. Trots skyldigheten att handlägga barnskyddsärenden skyndsamt kan det ta flera månader att få ett lagakraftvunnet beslut om omhändertagande. I dessa situationer kan man vara tvungen att för en lång tid utan grund betala föräldrapenning till en förälder som i själva verket inte längre vårdar sitt barn.

Det föreslås en sådan ändring av 9 kap. 8 § 4 mom. i sjukförsäkringslagen att utbetalningen av föräldrapenning kan upphöra redan från den tidpunkt då man med stöd av 8 kap.

38 § i barnskyddslagen har beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet behöver på något annat sätt. Bestämmelsen i 15 kap. 20 § 2 mom. ska på motsvarande sätt kompletteras så att ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett kommunalt organ avgiftsfritt ska meddela Folkpensionsanstalten om ett barn skyndsamt har blivit placerat och föräldrarna inte längre deltar i vården av barnet.

1.2.6 Föräldrapenningsperiodens minimilängd

Enligt 9 kap. 8 § 5 mom. i sjukförsäkringslagen kan barnets mor och far komma överens om uppdelning av föräldrapenningsperioden så att föräldrapenning kan betalas i högst två perioder till vardera föräldern. Utan särskilda skäl betalas föräldrapenning dock inte för en kortare tid än 12 vardagar. Enligt 4 kap. 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001) har en arbetstagare rätt att ta ut föräldraledighet i högst två perioder, som vardera ska omfatta minst 12 vardagar. Arbetsavtalslagen förhindrar alltså en uppsjälkning av föräldraledigheten i korta avsnitt. Någon sådan bestämmelse behövs inte i sjukförsäkringslagen. Sjukförsäkringslagen tillämpas på alla som söker föräldrapenning, också på dem som inte har någon arbetsgivare. Hit hör t.ex. företagare och studerande. Därför föreslås det att man frångår principen att en period måste ha en viss längd för att föräldrapenning ska betalas ut.

1.2.7 Moderns sjukdom under föräldrapenningsperioden

Enligt 9 kap. 13 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen har barnets far rätt till föräldrapenning under moderskapspenningsperioden, om modern under moderskapspenningsperioden på grund av sjukdom blir oförmögen att vårda sitt barn och fadern vårdar barnet och inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet. Faderns rätt till föräldrapenning uppkommer tidigast när moderns sjukdom fortgår efter den självrisktid för sjukdagpenning som anges i 8 kap. 7 § 1 mom.

Föräldrapenning kan betalas till fadern för moderskapspenningsperioden för högst lika många vardagar som de för vilka moderskapspenning inte har betalats till modern med anledning av en sådan sjukdom som medför att modern inte förmår vårda sitt barn.

Momentet förutsätter att modern insjuknar under moderskapspenningsperioden. Det problematiska är om modern är sjuk redan före moderskapspenningsperioden och fadern blir tvungen att ensam svara för vården av barnet under moderskapspenningsperioden. Den gällande lagen ger på grund av sin formulering inte fadern rätt till föräldrapenning under moderskapspenningsperioden i dessa fall. Folkpensionsanstalten har dock tillämpat bestämmelsen på så sätt att fadern har rätt till föräldrapenning under moderskapspenningsperioden, om modern under moderskapspenningsperioden på grund av sjukdom är oförmögen att vårda sitt barn. Detta gäller oavsett om modern har insjuknat under eller före moderskapspenningsperioden. Lagstiftningen bör preciseras så att den motsvarar den motiverade tolkning som man har följt vid tillämpningen.

Av denna anledning föreslås det en sådan precisering av 9 kap. 13 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen att barnets far har rätt till föräldrapenning under moderskapspenningsperioden, om modern under moderskapspenningsperioden på grund av sjukdom är oförmögen att vårda sitt barn.

Dessutom föreslås det i nämnda 1 mom. motsvarande ändring som förslås i 9 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen. Enligt den har fadern rätt till minibeloppet av föräldrapenningen när han arbetar.

1.2.8 Specialvårdspenning när ett barn återvänder till skola eller dagvård

Specialvårdspenning betalas enligt 10 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen till en förälder till ett sjukt barn under 16 år, om föräldern deltar i barnets vård eller rehabilitering på ett sjukhus eller en sjukhuspoliklinik, i hemvård som är anknuten till vård på sjukhus eller poliklinik eller i en på lag grundad kurs i anpass-

ningsträning eller rehabilitering eller i någon annan därmed jämförbar, på lag baserad rehabiliteringsverksamhet. En förutsättning är att denna förälder på grund av deltagandet i vården av sitt barn är förhindrad att utföra sitt arbete och inte får lön under den aktuella tiden. I fråga om sjukhus- eller poliklinikkvård av ett barn som har fyllt sju år eller hemvård förutsätts det att barnets sjukdom är svår för att specialvårdspenning ska betalas.

Specialvårdspenning kan betalas för hemvård när barnet vårdas hemma av en förälder. Den kan inte beviljas för de dagar då barnet fullgör sin läroplikt utanför hemmet och föräldern alltså inte egentligen vårdar barnet. Om barnet har blivit så mycket bättre att det har kunnat försöka återvända till skolan, har föräldrarna genast förutsatts återgå till arbetet. I praktiken är detta inte alltid möjligt eftersom barnets hälsotillstånd och krafter kan variera från dag till dag. Det är inte heller möjligt att gå tillbaka till arbetet om vårdinstansen förutsätter att en förälder finns i beredskap hemma när behandlingen av barnets långvariga och svåra sjukdom fortfarande pågår men barnet redan kan prova på att återvända till sin egen skola, med terapeutiskt motiverade begränsningar. Det finns en risk för att familjens försörjning äventyras om man stegvis övergår från hemvård till skolgång.

Specialvårdspenningen är enligt den gällande lagen begränsad till situationer där barnet vårdas av en förälder som kontinuerligt är närvarande. I praktiken har det uppkommit ett behov av att genom specialvårdspenning trygga föräldrarnas utkomst också i det fallet då barnet under sin svåra sjukdom med läkarens tillstånd kan gå tillbaka till skolan på prov men vården fortfarande pågår och det är osäkert om barnet klarar av att vara i skolan hela dagen. Det medför problem när arbetslivet i praktiken är osmidigt. De konkreta möjligheterna att återgå till arbetslivet under försöksperioden beror på arbetets natur och förhållandena på arbetsplatsen. Därför behöver bestämmelsen ändras på så sätt att specialvårdspenning under vissa förutsättningar kan betalas också när barnet har återvänt till skola eller dagvård på prov.

Bestämmelserna om specialvårdspenning i 10 kap. i sjukförsäkringslagen föreslås bli

ändrade på så sätt att specialvårdspenning i vissa fall också kan beviljas en förälder för de dagar då barnet deltar i skolundervisning eller dagvård medan behandlingen av en svår sjukdom fortfarande pågår.

1.2.9 Hur dagpenningen bestäms utifrån arbetsinkomster från utlandet

Som arbetsinkomster som utgör grund för en dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen beaktas enbart inkomster som har tjänats in under tiden som försäkrad i Finland (förordningarna (EG) nr 883/2204, artikel 21 och (EEG) nr 1408/71, artikel 23). Om sådana inkomster saknas, har man enligt vedertagen praxis betalat ut minimibeloppet av föräldradagpenningen. Försäkringsdomstolen har dock senare med stöd av förhandsavgörande C-257/10 (Bergström) från Europeiska unionens domstol ansett att Folkpensionsanstalten inte ska bevilja föräldradagpenning till minimibeloppet i sådana fall. Den ska i stället, för att uppfylla kravet på likabehandling i artikel 3.1 i förordning (EEG) nr 1408/71, beakta inkomsterna i Finland för en sådan person som arbetar i liknande uppgifter som sökanden och som har jämförbar erfarenhet och kompetens. I enlighet med försäkringsdomstolens tolkning ska samma princip också tillämpas när sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen beviljas.

Den gällande sjukförsäkringslagen har ingen bestämmelse om hur arbetsinkomsten ska bestämmas om en person som har arbetat i en av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat där Europeiska unionens lagstiftning tillämpas ansöker om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och inte kan uppge arbetsinkomst enligt den lagen som har konstaterats vid beskattningen eller arbetsinkomst intjänad i Finland för tiden innan arbetsförmågan eller rätten till förmån började. En sådan bestämmelse är dock nödvändig på grund av försäkringsdomstolens ovannämnda tolkning. Därför föreslås det i 11 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen en bestämmelse om hur dagpenningen bestäms i dessa situationer.

1.2.10 Grunden för föräldradagpenning när dagpenningen kan bestämmas enligt flera alternativa grunder

Enligt sjukförsäkringslagen kan beloppet av föräldradagpenningen bestämmas enligt flera alternativa grunder. I 11 kap. 3, 4 och 6 § i den lagen anges det enligt vilka inkomster en dagpenningsförmån bestäms.

I 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen föreskrivs det att en dagpenningsförmån fastställs utifrån den arbetsinkomst enligt 2 § 1 och 2 mom. som konstaterats vid beskattningen för det år som föregår begynnelse tidpunkten för arbetsoförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Som begynnelse tidpunkt för rätt till föräldradagpenning betraktas den dag för vilken det första gången utbetalas föräldradagpenning till en förälder för samma barn.

Enligt 11 kap. 4 § 1—5 mom. i sjukförsäkringslagen ska Folkpensionsanstalten på ansökan uppskatta vad som ska anses som en försäkrads arbetsinkomst under de sex månader som omedelbart föregått begynnelse tidpunkten för hans eller hennes arbetsoförmåga eller inträdet av rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Dagpenningsförmånen fastställs enligt den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst för sex månader, förutsatt att arbetsinkomsten multiplicerad med två fortgående har varit minst 20 procent större än den arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen och som har justerats med lönekoeficienten i enlighet med 1 § 3 mom. Den ovannämnda arbetsinkomsten beaktas endast för den tid då personen i fråga har varit försäkrad i Finland enligt sjukförsäkringslagen.

Enligt 11 kap. 4 § 6 mom. i sjukförsäkringslagen kan föräldradagpenningen i vissa fall grunda sig på den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning. Enligt den bestämmelsen kan beloppet av föräldradagpenningen fastställas i enlighet med den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning, om det barn för vilket den föregående föräldradagpenningen har betalats inte har fyllt tre år eller det inte har gått tre år sedan barnet tagits i vård före den beräknade tidpunkten

för nedkomsten eller förrän ett barn under sju år har tagits i vård.

Den sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning som ska betalas till en försäkrad utgör enligt 11 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen minst 86 procent av beloppet av den förmån som den försäkrade har betalats, om han eller hon under en fyra månaders period innan rätten till sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning inträdde har fått en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Dagpenningen kan också bestämmas enligt studiepenning eller rehabiliteringspenning, om sökanden har fått studiepenning under fyra månader före förmånsperiodens början eller rehabiliteringspenning under sex månader före förmånsperiodens början.

Enligt 11 kap. 9 och 10 a § i sjukförsäkringslagen är föräldradagpenningen för samma barn lika stor under hela föräldradagpenningensperioden, med undantag för de dagar då modern är i arbete och de perioder enligt 11 kap. 1 § 2 mom. för vilka det betalas förhöjd dagpenning.

Beloppet av föräldradagpenningen kan således samtidigt bestämmas enligt flera grunder än en. Om den som ansöker om föräldradagpenning t.ex. har fått en arbetslöshetsförmån under fyra månader innan rätten till föräldradagpenning inträdde men han eller hon också har arbetsinkomster, kan man som grund för dagpenningen använda antingen den föregående förmånen eller arbetsinkomsterna. Då beviljas föräldradagpenningen enligt den grund som är fördelaktigast för sökanden. Lagen saknar dock bestämmelser om hur det ska bedömas vilket alternativ som är fördelaktigast. Enligt besvärinstansens avgörande ska alternativen jämföras utifrån beloppet av de förmåner som beviljas under hela föräldradagpenningensperioden.

Moderskaps- och föräldrapenning ska enligt sjukförsäkringslagen alltid sökas i förväg. Det är bara modern som kan få moderskapspenning, men föräldrapenning har antingen barnets mor eller far rätt att få. Föräldrarna har också möjlighet att vara föräldralediga turvis och på det sättet dela upp föräldrapenningsperioden mellan sig. Det är också möjligt att båda föräldrarna är partiellt föräldralediga samtidigt, varvid de får partiell

föräldrapenning och arbetar deltid. I praktiken söker modern under graviditeten oftast på en gång både moderskaps- och föräldrapenning för hela perioden eftersom familjen ännu inte har några klara planer för hur föräldraledigheten och faderskapspenningsperioden ska utnyttjas. Folkpensionsanstalten meddelar beslutet om moderskaps- och föräldrapenning utifrån moderns ansökan. Om fadern senare ansöker om föräldrapenning, förkortas moderns föräldrapenningsperiod och beslutet med anledning av moderns ansökan ses över. Det är också möjligt att modern enbart ansöker om moderskapspenning och fadern om föräldrapenning men att familjens planer senare förändras så att modern trots allt tar ut en del av föräldrapenningsperioden. I regel vet man inte heller när förmånen söks om modern eventuellt kommer att arbeta under föräldrapenningsperioden, utan förmånsbeslutet måste ses över till denna del senare.

Det är svårt att bedöma vilken av grunderna för föräldradagpenning som är fördelaktigast när förmånen beviljas. Beloppet av föräldradagpenningen påverkas av de perioder enligt 11 kap. 1 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen för vilka förmånen betalas förhöjd, om arbetsinkomsten har använts som grund för förmånen. Dessutom påverkas helhetsbedömningen av hur föräldrarna kommer att dela upp föräldrapenningsperioden och om minimibeloppet av föräldradagpenningen kommer att betalas för någon tid på grund av att modern arbetar. Eftersom det är omöjligt att på förhand när föräldradagpenningen beviljas veta på vilken grund förmånen ska beviljas för att hela perioden ska vara fördelaktigast för sökanden, har Folkpensionsanstalten bestämt dagpenningen enligt den grund som när förmånen börjar leder till den största dagpenningen. I praktiken bestäms föräldradagpenningen ofta utifrån den arbetsinkomst som avses i 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen eftersom förhöjningarna enligt 11 kap. 1 § 2 mom. kan tillämpas bara på dagpenning som baserar sig på arbetsinkomst, men inte på dagpenning som betalas utifrån en föregående förmån. Men om en mor själv utnyttjar hela moderskaps- och föräldrapenningsperioden kan det i vissa fall vara fördelaktigare

för henne om dagpenningen bestäms utifrån den föregående förmånen.

Det är först i efterhand, när föräldradagpenningensperioden är förbi, som man kan säga vilken grund för dagpenningen som skulle ha varit den fördelaktigaste för sökanden. Dessutom kan man i de fall som avses i 11 kap. 4 § 6 mom. i sjukförsäkringslagen, dvs. att det i familjen föds ett nytt barn och man som grund för föräldradagpenningen med anledning av det kan använda den arbetsinkomst som legat till grund för dagpenningen för det föregående barnet, först då bedöma vilket alternativ som är fördelaktigast. Samma arbetsinkomst kan flera gånger användas som grund för dagpenningen när det föds ett nytt barn, vilket oftast är fördelaktigast för en sökande som har varit vårdledig och inte har haft kontinuerliga arbetsinkomster före det nya barnets födelse. Om dagpenningen har bestämts utifrån en föregående förmån kan den inkomsten däremot inte användas när ett nytt barn föds.

Om man i efterhand måste rätta ett beslut om föräldradagpenning för att någon annan grund för dagpenningen hade varit fördelaktigare för sökanden, leder det till flerdubbelt arbete inom verkställigheten. Dagpenningen för hela föräldradagpenningensperioden måste slås fast på nytt, vilket t.ex. för moderns del kan betyda att besluten om särskild moderskapspenning och moderskaps- och föräldrapenning måste rättas. Om familjen under föräldradagpenningensperioden dessutom har fått andra inkomstrelaterade förmåner, måste dessa förmånsbeslut rättas till sökandens nackdel. Om beloppet av föräldradagpenningen stiger på grund av rättelsen, sjunker beloppet av andra inkomstrelaterade förmåner i motsvarande grad. Sjukförsäkringslagens komplicerade bestämmelser om hur dagpenning bestäms är inte entydiga, och de leder till osäkerhet också bland klienterna samt gör att fler söker ändring.

Av dessa orsaker bör det entydigt anges i sjukförsäkringslagen på vilken grund föräldradagpenningen bestäms i de fall då det finns flera alternativa grunder. Också med tanke på verkställigheten av sjukförsäkringen är det viktigt att ett beslut kan fattas med stöd av de uppgifter som finns att tillgå vid tidpunkten för beslutet. I 11 kap. i sjukförsäkringslagen

föreslås det en ny 6 a § enligt vilken en föräldradagpenningförmån för samma barn bestäms för hela föräldradagpenningensperioden. Grunden fastställs då enligt de uppgifter som finns tillgängliga den dag då rätten till förmånen uppkommer.

1.2.11 Hur pension påverkar beloppet av föräldradagpenningen

Enligt 11 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen betalas minimibeloppet av föräldradagpenningen, om en försäkrad får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension, full sjukpension eller full invalidpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfallsförsäkring.

Bestämmelsen motiverades (RP 124/1995 rd) med att föräldrar har rätt till moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning oberoende av vilka andra förmåner de eventuellt får. En förälder med invalidpension kunde t.ex. få föräldrapenning på basis av inkomsterna. Eftersom detta enligt propositionen inte sågs som ändamålsenligt och det stod i strid med principen att dagpenningen ersätter inkomstbortfall, föreslogs det en sådan ändring av lagen att minimibeloppet av moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning skulle betalas till försäkrade som får pension enligt de nämnda lagarna.

I paragrafen anges de pensioner uttömmade utifrån vilka minimibeloppet av föräldradagpenningen betalas. Syftet enligt propositionen RP 124/1995 rd är tillämpligt också på dem som får full olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämfällbara med arbete (1318/2002) eller lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009).

Lagen om olycksfallsförsäkring, som nämns i bestämmelsen, kan inte tolkas så att den också skulle innefatta de andra nämnda lagarna. I t.ex. 9 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreskrivs det dock att förmånerna enligt den lagen beaktas på samma sätt som förmånerna enligt lagen

om olycksfallsförsäkring vid bestämmande av en ersättning som föreskrivs i en annan lag. Det är inte motiverat att vid samordningen av pension och föräldradagpenning behandla dem som får full olycksfallspension enligt de nämnda lagarna annorlunda än dem som får full invalidpension enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkringslagen. Därför behöver samordningsbestämmelsen i sjukförsäkringslagen ses över. Enligt förslaget ska det till 11 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen fogas en hänvisning till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete och lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare. Efter ändringen betalas minimibeloppet av eventuell föräldradagpenning till dem som får full invalidpension enligt de lagarna.

Den ändring av 1 kap. 4 § 8 punkten i sjukförsäkringslagen som föreslås i denna proposition leder till att också ålderspension, förtida ålderspension eller full sjukpension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom och ålderspension, förtida ålderspension, full sjukpension, så kallad anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter samordnas med föräldradagpenningen.

1.2.12 Sjukdagpenning samt sjukpension enligt folkpensionslagen, förhållandet mellan sjukdagpenning och ersättning enligt en annan lag och utbetalning av sjukdagpenning när ersättningen enligt en annan lag blir fördröjd

Bestämmelser om sjukdagpenningens förhållande till full invalidpension och delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna finns i 12 kap. 3 och 4 §. Sjukförsäkringslagen har ingen egen bestämmelse om vilket förhållande sjukpension enligt folkpensionslagen har till sjukdagpenningen.

Sjukpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen var tidigare enligt 8 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen en förmån som utgör

hinder för sjukdagpenning, men bestämmelsen upphävdes genom en lag som trädde i kraft den 1 juli 2011 (1247/2010). Om sjukpension enligt folkpensionslagen beviljas för samma tid som det har betalats sjukdagpenning för, dras pensionen av från sjukdagpenningen. Detta nämns dock inte särskilt i sjukförsäkringslagen, utan avdraget baserar sig på tillämpningen av den allmänna bestämmelsen i 12 kap. 2 § 1 mom. För tydlighetens skull föreslås det bli föreskrivet i sjukförsäkringslagen att sjukpension enligt folkpensionslagen ska dras av från sjukdagpenningen, om pensionen beviljas för samma arbetsförmåga och för samma tid som sjukdagpenningen. I 70 § i folkpensionslagen finns det en bestämmelse om att en retroaktivt beviljad folkpension ska innehållas som kompenstation för sjukdagpenning som har beviljats för samma tid.

I sjukförsäkringslagen föreslås det också bli föreskrivet att sjukpension enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen som beviljas den som är permanent blind eller rörelsehindrad inte ska dras av från sjukdagpenningen. Om någon som är permanent blind eller rörelsehindrad ansöker om sjukdagpenning, är orsaken till arbetsförmågan i regel någon annan än den som låg till grund för beviljandet av folkpension.

I 12 kap. 2 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen föreskrivs det generellt om förhållandet mellan sjukdagpenningen och en förmån som med stöd av en annan lag betalas för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga. När en försäkrad har rätt till ersättning för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga enligt någon annan lag än sjukförsäkringslagen, dras denna förmån av från den sjukdagpenning som betalas till honom eller henne, om inte något annat bestäms någon annanstans. Förhållandet mellan sjukdagpenningen och förmåner enligt någon annan lag bör preciseras till vissa delar.

Något som har lett till oklarheter är bl.a. förhållandet mellan sjukdagpenning och ersättning för inkomstförlust enligt skadeståndslagen (412/1974). Med stöd av skadeståndslagen ersätts skador som har uppkommit genom uppsåt eller vållande. En skadeståndsskyldig har ofta en ansvarsförsäkring via vilken den skadelidande kan få ersättning

för t.ex. person- eller sakskada. Enligt 1 kap. 1 § i skadeståndslagen ska den lagen tillämpas när det är fråga om skadestånd. Lagen gäller dock inte skadeståndsansvar som det föreskrivs om i någon annan lag. Skadeståndslagen är således också sekundär i förhållande till annan lagstiftning.

Bestämmelser om hur ersättning för inkomstförlust enligt skadeståndslagen bestäms finns i dess 5 kap. 2 a §. Enligt paragrafen bestäms ersättningen för inkomstförlust utifrån en uppskattning av den förvärvsinkomst som den skadelidande skulle ha fått, om skadefallet inte hade inträffat. Från den uppskattade förvärvsinkomsten dras den förvärvsinkomst av som den skadelidande trots skadefallet har fått eller kunde ha fått eller bedöms få i framtiden med beaktande av sin arbetsförmåga, utbildning, tidigare verksamhet, möjligheter att omskola sig, ålder, boendeförhållanden och andra med dem jämförbara omständigheter. I motiveringen till lagen (RP 167/2003 rd) sägs det bl.a. att invalid- och sjukpensioner som den skadelidande betalas med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring, folkpensionslagen och andra lagar beaktas som avdrag. Med tanke på det vore det logiskt och konsekvent om också sjukdagpenningen dras av från ersättning för inkomstförlust enligt skadeståndslagen och den försäkrade får en eventuell ersättning för inkomstförlust om den överstiger beloppet av dagpenningen.

Med primära ersättningar enligt någon annan lag avses närmast ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst och lagen om olycksfall i militärtjänst (RP 50/2004 rd). De lagar som gäller dessa i förhållande till sjukdagpenningen primära ersättningar räknas dock inte upp uttömmande i sjukförsäkringslagen på samma sätt som t.ex. i lagen om pension för arbetstagare. Även i folkpensionslagen räknas alla pensionsinkomster upp som påverkar folkpensionen. För att samordningen av sjukdagpenningen och andra ersättningar som betalas på grund av arbetsoförmåga ska bli klarare bör 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen preciseras genom att alla ersättningar enligt någon annan lag som ska dras av från dagpenningen

räknas upp. I paragrafens 1 mom. föreslås det en sådan ändring att de förmåner enligt någon annan lag räknas upp som ska dras av från dagpenningen.

Trots det som sagts ovan kan sjukdagpenning enligt 12 kap. 2 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen utbetalas till fullt belopp, om utbetalningen av den andra förmånen blir fördröjd av en orsak som inte beror av den försäkrade. Folkpensionsanstalten har rätt att av den nämnda ersättning som har betalats enligt en annan lag ta ut den del som motsvarar utbetald sjukdagpenning. Om sjukdagpenning har betalats ut på grund av att utbetalningen av annan ersättning fördröjts och den försäkrade därefter har lyft ersättning enligt 1 mom. av en annan ersättningskyldig, har Folkpensionsanstalten rätt att av den försäkrade återkräva beloppet av den betalda sjukdagpenningen upp till beloppet av sådan annan ovan avsedd ersättning som han eller hon har fått.

Om behandlingen av en i förhållande till sjukdagpenningen primär förmån enligt någon annan lag blir fördröjd, kan Folkpensionsanstalten således betala den försäkrade sjukdagpenning till fullt belopp mot ett intyg från försäkringsbolaget över dröjsmålet. Försäkringsbolaget ska retroaktivt betala den andel som motsvarar dagpenningen till Folkpensionsanstalten och resten till den försäkrade. Om försäkringsbolaget dock trots sitt intyg över dröjsmålet betalar också den del av den beviljade ersättningen som motsvarar sjukdagpenningen till den som sökt ersättning, har Folkpensionsanstalten enligt de gällande bestämmelserna rätt att av den försäkrade återkräva det belopp som motsvarar den redan betalda sjukdagpenningen. I själva verket är det fråga om en felaktig utbetalning från försäkringsbolagets sida. Därför bör försäkringsbolaget betala Folkpensionsanstalten den andel som motsvarar den dagpenning som anstalten har betalat och själv återkräva den felaktigt utbetalda andelen av den har som fått ersättningen. Bestämmelsen i 12 kap. 2 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen behöver ses över till denna del. I analogi med det som har sagts ovan föreslås det en sådan ändring av 2 mom. att Folkpensionsanstalten vid dröjsmål i första hand tar ut den betalda

dagpenningen från den ersättning som försäkringsbolaget senare betalar för samma tid.

Om det uppstår problem i en sådan situation kan Folkpensionsanstalten dock med stöd av återkravsbestämmelserna i 15 kap. 18 § i sjukförsäkringslagen av den försäkrade ta ut beloppet av den förmån som har betalats utan grund.

1.2.13 Sjukdagpenningens förhållande till ersättning enligt 57 § i lagen om olycksfallsförsäkring och 21 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Samordningen av ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring med sjukdagpenningen avviker i någon mån från det förfarande som tillämpas i fråga om andra förmåner. I 57 § i lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs det om frivillig försäkring. Med stöd av 1 mom. kan en företagare, dennes familjemedlemmar och andra på hans eller hennes arbete som inte utifrån sitt anställningsförhållande omfattas av obligatorisk försäkring få en frivillig försäkring mot olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Försäkringen innefattar samma förmåner som en lagstadgad arbetsolycksfallsförsäkring. Inga avdrag görs från ersättningen på den grunden att den skadelidande har rätt till ersättning enligt sjukförsäkringslagen på grund av samma olycksfall.

En försäkring enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring ska också tecknas för vissa särskilda grupper, om det i en lag om verksamheten i fråga föreskrivs om försäkringsskyldighet. Sådana grupper är t.ex. närståendevårdare och de som deltar i arbetsverksamhet samt i arbetsprövning inom rehabilitering via arbetsolycksfallsförsäkringen. Det är fråga om verksamhet som kan likställas med arbete men där det saknas ett anställningsförhållande. Dessa särskilda grupper försäkringsskydd är lika omfattande som försäkringsskyddet för anställda.

Inom praxis för tillämpningen av sjukdagpenning har sjukdagpenning beviljats företagaren och dennes familjemedlemmar utan samordning, om de har försäkrats med stöd av 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring. Företagaren eller familjemedlemmen får då såväl sjukdagpenning som försäk-

ringersättning. I motsvarande situationer beaktas en ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring dock inom rehabiliteringspenningen, folkpensionen och handikappförmånerna. En ersättning enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring dras också av från invalidpension enligt en arbetspensionslag.

Sjukdagpenningens förhållande till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring bör preciseras så att det motsvarar den övriga socialförsäkringslagstiftningen. Det är inte motiverat att en person samtidigt kan få två lagstadgade ersättningar på grund av samma arbetsoförmåga. Det föreslås att en ersättning enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring ska ses som en i förhållande till sjukdagpenningen primär förmån enligt 12 kap. 2 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen och att den ska dras av från sjukdagpenning som betalas för samma tid.

I 57 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring finns det bestämmelser om fritidsförsäkring. En företagares olycksfallsförsäkring gäller i regel under både arbets- och fritid. Det går också att teckna försäkring bara för arbetstiden. Om en företagare får ersättning enligt 57 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för ett olycksfall på fritiden, ska ersättningen inte dras av från sjukdagpenningen.

På motsvarande sätt föreslås det, i syfte att undvika dubbelkompensation, att olycksfallsersättning som baserar sig på en frivillig arbetstidsförsäkring enligt 21 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ska dras av från sjukdagpenningen, om det är fråga om ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom. Om en lantbruksföretagare för ett olycksfall på fritiden får ersättning som grundar sig på en försäkring enligt 21 § 5 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, ska ersättningen inte dras av från sjukdagpenningen.

Sådana ersättningar för olycksfall i arbetet enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring som gäller särskilda grupper och baserar sig på speciallagstiftning har samordnats med sjukdagpenningen.

1.2.14 Förmån som betalas från utlandet

Enligt 12 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen kan när en dagpenningförmån beviljas en förmån beaktas som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som ska beaktas enligt den lagen. Med förmånen kan även lön jämföras som en utländsk arbetsgivare eller en internationell organisation har betalat och som motsvarar förmånen. När sjukdagpenning beviljas kan en förmån som betalas från en annan stat beaktas enligt 2 §, om förmånen jämföras med andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga.

Formuleringen "kan beaktas" ger den som tillämpar bestämmelsen en prövningsrätt som är problematisk eftersom det inte närmare har föreskrivits eller motiverats hur prövningen ska gå till. I andra lagar, såsom folkpensionslagen, arbetspensionslagarna och lagen om FPA-rehabilitering, innefattar lagens formulering ingen prövning, utan en förmån som betalas från utlandet beaktas alltid. I praktiken har också Folkpensionsanstalten tillämpat bestämmelserna i fråga som om det hade stått att förmånerna alltid ska beaktas. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att den får motsvarande lydelse som den övriga lagstiftningen och även den tillämpningspraxis som iakttas i sjukförsäkringslagen.

1.2.15 Kommuners rätt till ersättning för företagshälsovård

Enligt 13 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen har en kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral rätt att av Folkpensionsanstalten få ersättning för kostnaderna för företagshälsovårdstjänster, om tjänsterna i enlighet med 18 § 2 mom. i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) har tillhandahållits företagare eller andra som utför eget arbete. Ersättningen utgör högst det belopp som Folkpensionsanstalten hade varit skyldig att betala i motsvarande ersättning till ovan nämnda företagare eller andra som utför eget arbete. Enligt 18 § 2 mom. i hälso- och sjukvårdslagen ska kommunen för företagare och andra som utför eget arbete inom kommunen i tillämpliga delar ordna företagshälsovård som avses i 12 § i lagen om företagshälsovård och i författningar som har utfärdats med stöd av den. En företagare har enligt

sjukförsäkringslagen dock rätt till ersättning också för sjukvård och andra hälsovårdstjänster som avses i 14 § i hälso- och sjukvårdslagen. Bestämmelser om sjukvård för företagare och om ersättning för den togs in i hälso- och sjukvårdslagen och sjukförsäkringslagen vid ingången av 2006.

Syftet med ett system enligt sjukförsäkringslagen för ersättning för företagshälsovård är att inom företagshälsovården för företagare stödja ordnandet och genomförandet av verksamhet som följer god företagshälsovårdspraxis. Servicesystemet inom den kommunala företagshälsovården spelar en viktig roll i små tätorter och glesbygdsområden där det inte finns några andra producenter av företagshälsovårdstjänster. Sjukförsäkringslagen har inga direkta bestämmelser om kommunernas rätt till ersättning för kostnaderna för företagares sjukvård och övriga hälsovård. Eftersom företagare i lag har getts samma rätt till ersättning är det motiverat att en kommun ska ha rätt till ersättning om den söker ersättning i stället för företagaren. Folkpensionsanstalten uppger att den i överensstämmelse med detta synsätt enligt etablerad praxis har betalat kommunerna ersättning inte bara för egentliga företagshälsovårdstjänster till företagare utan också för sjukvård och andra hälsovårdstjänster till dem, trots att det i 13 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen bara har hänvisats till hälso- och sjukvårdslagens 18 § 2 mom., som endast nämner egentlig företagshälsovård. Bestämmelsen i 13 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen bör kompletteras med en hänvisning till 18 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen.

Det föreslås en sådan ändring av 13 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen att en kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral ska ha rätt att av Folkpensionsanstalten få ersättning för kostnaderna för företagshälsovårdstjänster även om tjänsterna i enlighet med 18 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen har tillhandahållits företagare eller andra som utför eget arbete, med andra ord om företagare har fått sjukvård eller andra hälsovårdstjänster som företagshälsovård.

1.2.16 Arbetsgivares rätt att ansöka om dagpenning

I 15 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen finns det bestämmelser om ansökan om ersättningar och förmåner. Även om det saknas en uttrycklig bestämmelse om detta har det ansetts att också arbetsgivaren kan ansöka om en dagpenningförmån om denne betalar en anställd lön för tiden för sjukfrånvaro eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet eller partiell föräldraledighet. Sjukförsäkringslagen bör preciseras så att det blir föreskrivet i lag om arbetsgivarens rätt att ansöka om en dagpenningförmån. En anställd har inte alltid något intresse av att ansöka om denna förmån om han eller hon får full lön under frånvaron från arbetet. En likadan bestämmelse om arbetsgivarens rätt att ansöka om en förmån finns i 41 § i lagen om FPA-rehabilitering.

Det föreslås bli inskrivet i 15 kap. 2 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen att även en arbetsgivare har rätt att ansöka om en dagpenningförmån, om arbetsgivaren har rätt enligt 7 kap. 4 § att få en dagpenningförmån betald till sig själv till den del förmånen motsvarar den lön som arbetsgivaren betalar ut.

1.2.17 Åläggande att genomgå undersökningar

Enligt 15 kap. 13 § 1 och 2 mom. i sjukförsäkringslagen ska en försäkrad för utredning av hälsotillståndet och bedömning av arbetsförmågan genomgå de undersökningar som Folkpensionsanstalten bestämmer. Den läkare, den verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården eller den undersökningsinrättning som utfört undersökningen ersätts för undersökningskostnaderna. Den försäkrade får ersättning för de resekostnader som föranleds av deltagande i undersökningar, så som det bestäms i 4 kap. i sjukförsäkringslagen. Den försäkrade har dessutom rätt att för tiden för undersökningen få dagtraktamente, nattresepenning och logiersättning. Om den försäkrade har varit i behov av följeslagare, ersätts resekostnaderna för denne enligt samma grunder som i fråga om den försäkrade. Skatteförvaltningen meddelar närmare föreskrifter om ersättning för resekostnader som föranletts av ett åläggande att genomgå undersökningar.

Enligt paragrafens nuvarande formulering får den försäkrade ersättning för de resekostnader som föranleds av deltagande i undersökningar, så som det bestäms i 4 kap. Den formuleringen togs in i lagen vid ingången av 2005 i samband med en reform av sjukförsäkringslagen. Tidigare fanns följande bestämmelse om ersättning för resekostnader i 21 § i sjukförsäkringsförordningen (473/1963): "Har en försäkrad på anfordran i enlighet med 31 § 1 mom. sjukförsäkringslagen undergått undersökning, har han rätt att få ersättning för av undersökningen förorsakade kostnader samt ersättning för resekostnader, dagtraktamente, nattresepenning och logiersättning enligt folkpensionsanstaltens föreskrifter. Har den försäkrade varit i oundgängligt behov av följeslagare, ersätts resekostnaderna enligt samma grunder som i fråga om försäkrad."

Närmare föreskrifter om ersättning för resekostnader meddelades med stöd av förordningen genom beslut av Folkpensionsanstaltens förstärkta styrelse den 19 juni 1974. Enligt dem ersattes resekostnaderna för en försäkrad som ålagts att genomgå undersökningar utan någon självriskandel. Den försäkrade betalades precis som för närvarande dagtraktamente, nattresepenning och logiersättning enligt skatteförvaltningens beslut. I övrigt tillämpades i fråga om ersättning för resekostnader samma principer som vid ersättning för de resor enligt sjukförsäkringslagen som gjordes på grund av sjukdom.

Den nuvarande hänvisningen till 4 kap. leder enligt en ordagrann tolkning av bestämmelsen till att också 4 kap. 7 § ska beaktas vid ersättning för de resekostnader som föranleds i samband med åläggande att genomgå undersökningar. Enligt den paragrafen ersätts resekostnaderna för en försäkrad till fullt belopp till den del kostnaderna för en enkelresa överstiger självriskandelen på 14,25 euro. Enligt motiveringen i propositionen RP 50/2004 rd motsvarar den föreslagna paragrafen de tidigare bestämmelserna i 31 § i sjukförsäkringslagen och 21 § i sjukförsäkringsförordningen.

Enligt det ovan sagda verkar reformen av sjukförsäkringslagstiftningen inte ha syftat till att överföra självriskandelen på den försäkrade vid åläggande att genomgå under-

sökningar. Folkpensionsanstalten har också trots formuleringen i lagen gett sin organisation anvisningar att inte tillämpa bestämmelsen om självriskandelen vid dessa ersättningar. Bestämmelsen i 15 kap. 13 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen bör göras tydligare så att den motsvarar den motiverade vedertagna praxis som man har följt vid tillämpningen.

Också ett annat problem är förknippat med formuleringen av bestämmelsen. Av lagens nuvarande lydelse får man den uppfattningen att skatteförvaltningen meddelar närmare föreskrifter om ersättning för resekostnaderna för en försäkrad som åläggs att genomgå undersökning. Bestämmelsen hänvisar dock till skatteförvaltningens beslut till den del det gäller beloppet av dagtraktamente, nattresepenning och logiersättning, vilka ersätts som resekostnader, för en försäkrad som åläggs att genomgå undersökning. Skatteförvaltningens beslut om skattefria resekostnadsersättningar meddelas årligen. Enligt den tidigare bestämmelsen hade den försäkrade rätt att för tiden för undersökningen få dagtraktamente, nattresepenning och logiersättning enligt bestämmelserna i skattestyrelsens beslut om skattefria ersättningar för resekostnader. För tydlighetens skull bör bestämmelsen återfå sin tidigare formulering.

Bestämmelsen i 15 kap. 13 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen föreslås bli ändrad på så sätt att den försäkrades nödvändiga resekostnader ersätts till fullt belopp utan någon självriskandel, om Folkpensionsanstalten har ålagt den försäkrade att genomgå undersökningar för utredning av hälsotillståndet och bedömning av arbetsförmågan. Vidare föreslås det en sådan ändring att den försäkrade har rätt att för tiden för undersökningen få dagtraktamente, nattresepenning och logiersättning enligt bestämmelserna i skatteförvaltningens beslut om skattefria resekostnadsersättningar.

1.2.18 Studerandes sjukdagpenning

Enligt 8 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen har en försäkrad rätt till sjukdagpenning för den tid han eller hon är förhindrad att utföra sitt arbete på grund av arbetsoförmåga till följd av sjukdom. Med arbetsoförmåga avses ett sådant av sjukdom framkallat tillstånd under

vilket den försäkrade, medan sjukdomen varar, är oförmögen att utföra sitt vanliga arbete eller därmed nära jämförbart arbete.

Rätt till sjukdagpenning ger studier på heltid vid grundskola, gymnasium eller yrkeshögskola samt utbildning på högre nivå vid yrkeshögskola eller universitet. Studier av hobbykaraktär t.ex. vid ett medborgarinstitut räknas inte som arbete som uppfyller arbetsvillkoret, och enbart de studierna ger inte rätt till dagpenning. Arbetsförmågan hos den som ansöker om sjukdagpenning bedöms i förhållande till sökandens huvudsakliga arbete. Arbetsförmågan hos en studerande på heltid bedöms i förhållande till studierna. Många studerande arbetar vid sidan av studierna och gör således två arbeten. Också då bedöms arbetsförmågan i förhållande till det huvudsakliga arbetet, men vid bedömningen beaktas situationen som helhet. Om någon har två arbeten kan sjukdagpenning beviljas om personen i fråga är oförmögen att utföra sitt huvudsakliga arbete. Men då måste han eller hon stanna hemma från vardera arbetsplatsen. Bara arbete i mycket liten skala, t.ex. 1—2 timmar i veckan, är möjligt. En studerande som arbetar vid sidan av studierna ska avbryta såväl arbetet som studierna för att kunna få sjukdagpenning.

Den studerande kan ansöka om sjukdagpenning om han eller hon insjuknar mitt under studierna. På grund av en kortvarig sjukdom behöver den studerande inte övergå till sjukdagpenning utan kan om han eller hon så vill lyfta studiestöd i ungefär två månader, även om han eller hon tillfälligt inte kan utöva sina heltidsstudier på grund av sjukdomen. Den studerande kan dock bli tvungen att redogöra för varför studierna inte har framskridit tillräckligt. Om sjukdomen utgör ett hinder för studier på heltid i mer än två månader, tryggar sjukdagpenningen den studerandes utkomst under sjukdomstiden. Det lönar sig inte att använda studiestöds månader om studierna inte framskrider på grund av sjukdomen.

Sjukdagpenning kan betalas ut bara om den försäkrade är borta från arbetet under sjukdomen. Om den som får dagpenning återfår sin arbetsförmåga och återvänder till arbetet, upphör utbetalningen av sjukdagpenningen i regel. Inom tillämpningspraxis har sporadiskt

arbete under sjukdagpenningsperioden godkänts på så sätt att ingen sjukdagpenning betalas för de arbetade dagarna. Man följer situationen, och om den försäkrade börjar arbeta i större skala omprövas rätten till sjukdagpenning. Detta förfarande gäller också studerande. En studerandes arbete skiljer sig dock från lönearbete. Studierna kan förutsätta att den studerande är närvarande, eller undervisningen kan bestå av t.ex. nätstudier och anknytande tentamina. Därför är det svårt att specificera enskilda studiedagar för vilka sjukdagpenning inte betalas på grund av studier.

Storleken på sjukdagpenningen bestäms i regel enligt arbetsinkomsterna. Om den som ansöker om dagpenning saknar arbetsinkomster helt och hållet eller om de är mindre än 1 385 euro i månaden betalas ingen dagpenning. Minimibeloppet av sjukdagpenningen betalas när arbetsförmågan har varat i 55 dagar utan avbrott. Om det vid arbetsförmågans inträde är uppenbart att arbetsförmågan kommer att vara maximitiden, betalas sjukdagpenningen efter dagen för insjuknandet och de därpå följande 9 vardagarna.

Sjukdagpenningen kan också bestämmas utifrån en föregående förmån. Om den som ansöker om sjukdagpenning saknar arbetsinkomster på grund av studier, har han eller hon rätt till sjukdagpenning till samma belopp som det tidigare studiestödet. Sjukdagpenningen för en studerande på heltid är minst en tjugofemtedel av månadsbeloppet av studiepenningen, om den studerande under de fyra månader som föregick arbetsförmågans inträde har fått studiepenning enligt lagen om studiestöd. Studiepenningen uppgår till 298 euro i månaden. Den dagpenning till en studerande som betalas till samma belopp som studiepenningen uppgår till 11,92 euro per vardag. Om den studerandes arbetsförmåga fortgår i mer än 55 dagar, betalas han eller hon i dagpenning ett minimibelopp på 23,92 euro per vardag.

Om den studerande arbetar vid sidan av studierna, beaktas arbetsinkomsterna som grund för sjukdagpenningen. Dagpenningen baserar sig i regel på de arbetsinkomster som har konstaterats vid beskattningen. Som grund för dagpenningen kan man också an-

vända arbetsinkomsterna för sex månader före arbetsförmågans inträde, förutsatt att de är minst 20 procent större än de arbetsinkomster som har konstaterats vid beskattningen. En studerande som har kontinuerliga inkomster från sitt extrajobb, och inte bara inkomster från sommarjobb, kan uppge arbetsinkomsterna för sex månader som grund för dagpenningen.

Med stöd av lagen om FPA-rehabilitering ordnar Folkpensionsanstalten som yrkesinriktad rehabilitering grundutbildning, vidareutbildning och omskolning för ett yrke eller ett arbete som med tanke på de begränsningar sjukdomen, lytet eller kroppsskadan medför är lämpligt för den försäkrade. En förutsättning för att yrkesinriktad rehabilitering ska beviljas är att klientens arbets- eller studieförmåga och förvärvsmöjligheter är väsentligt försämrade eller bedöms bli väsentligt försämrade under de närmaste åren. Det villkoret uppfylls, om det förekommer uppenbara svårigheter när klienten ska söka sig till studier eller genomföra studierna. Om dröjsmålet med eller eftersläpningen i studierna är ringa betyder det ännu inte att studieförmågan är väsentligt försämrade. Å andra sidan är en förutsättning för att studieförmågan ska stödjas i form av rehabilitering att den studieförmåga som återstår gör det möjligt att klara av studierna med hjälp av rehabilitering.

Beslut om utbildning som yrkesinriktad rehabilitering fattas alltid för hela studietiden. Klienten ska själv skaffa sig en studieplats. Utbildning som stöds i form av yrkesinriktad rehabilitering kan beviljas efter det att klienten har antagits till utbildningen och har ett läkarintyg över utbildningsbehov och lämplighet. För att utbildningen ska stödjas måste studierna framskrida enligt studieplanen. Det följs upp hur studierna framskrider. Om studierna drar ut på tiden på grund av den studerandes sjukdom eller skada, kan tiden enligt utbildningsbeslutet förlängas för att målet ska kunna nås. En förutsättning för att utbildning ska beviljas som yrkesinriktad rehabilitering är att utbildningsområdet är lämpligt med tanke på den studerandes sjukdom. Därför omfattar den yrkesinriktade rehabiliteringen inte de studerande som har insjuknat men som inte kan anses studera inom en

bransch som är lämplig med tanke på deras sjukdom.

Yrkesinriktad rehabilitering lämpar sig inte i situationer där en studerande insjuknar mitt under studierna. Om det har bedömts att en studerande är arbetsoförmögen på grund av sjukdom, är det oklart om han eller hon klarar av att studera under tiden för arbetsoförmågan. Om yrkesinriktad rehabilitering har beviljats och studierna inte framskrider kan det betyda att utbildningsbeslutet återtas och att rehabiliteringspenningen samtidigt dras in. Detta är inte ändamålsenligt för en studerande som trots sin arbetsoförmåga försöker studera i liten skala. I sådana situationer är det bättre om en studerande som har insjuknat kan studera under sjukdagpenningensperioden i den omfattning som hälsan tillåter. Under sjukdagpenningensperioden bedöms också personens behov av rehabilitering. Om förutsättningarna för yrkesinriktad rehabilitering uppfylls, fattas det redan för närvarande ett utbildningsbeslut om yrkesinriktad rehabilitering för studerande som får sjukdagpenning.

I propositionen föreslås det en sådan ändring av sjukförsäkringslagen att den som studerar på heltid ska kunna studera i liten skala under sjukdagpenningensperioden. För en studerande som har avbrutit sina studier på grund av sjukdom kan en långvarig frånvaro från studierna höja tröskeln för att åter börja studera på heltid. I synnerhet vid mentala störningar och även vid andra långvariga sjukdomar kan man genom att den insjuknade stegvis återvänder till studierna se till att han eller hon fortsätter studera och får sin yrkesexamen. Detta har en gynnsam inverkan på möjligheterna att komma ut i arbetslivet, och också på strävan att människor ska arbeta längre. Därför är det viktigt att tillåta studier i liten skala under sjukdagpenningensperioden, om det gör det lättare för den studerande att återhämta sig och ökar hans eller hennes möjligheter att återgå till normala studier.

1.2.19 Felaktiga hänvisningar samt ändrat namn på förmåner och myndigheter

Utöver det som sagts ovan föreslås det en del ändringar i sjukförsäkringslagen på grund av att den innehåller hänvisningar till föräld-

rade lagar eller till fel lagar, till ett föräldrat namn på en förmån och på vissa ställen också till myndigheter som har bytt namn. Ändringar föreslås, på det sätt som nedan anges i detaljmotiveringen till respektive paragraf, i 7 kap. 1 § och 3 § 1 mom., 8 kap. 1 § 2 mom., 5 §, 6 § 1 mom. och 8 § 3 mom., 9 kap. 8 § 4 mom. och 10 § 3 mom., 10 kap. 2 § 1 mom., 11 kap. 3 § 2 mom., 4 § 7 mom. och 6 § 1 mom. 4 och 5 punkten, 12 kap. 4 § 1 mom. och 7 § 1 mom., 16 kap. 1 § 3 mom., 19 kap. rubriken för 4 § samt 4 § 2, 3 och 4 mom., 5 § 6 punkten och 6 § i sjukförsäkringslagen.

Adoptionslagen (153/1985) har upphävts genom den adoptionslag (22/2012) som trädde i kraft den 1 juli 2012. På finska har uttrycket "lapseksi ottaminen" för adoption ändrats till "adoptio". På motsvarande sätt har de finska benämningarna för adoptivbarn, adoptivfar, adoptivförälder och adoptionsbyrå ändrats. I 9 och 15 kap. i sjukförsäkringslagen finns det bestämmelser enligt den tidigare lagen, om förhållandet mellan adoptivbarn och adoptivförälder och om den myndighet som behandlar adoptioner, som behöver ändras på finska för att motsvara de uttryck som används i den nya adoptionslagen. Sådana ändringar föreslås i 9 kap. 1 § 2 och 3 mom., 11 och 12 §, 13 § 3 mom., rubriken för 14 § samt 14 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom. och 15 kap. 20 § 2 mom. i den finska språkversionen. Dessa ändringar berör i regel inte den svenska språkversionen. I motsvarande svenska bestämmelser görs av lagtekniska orsaker bara några smärre språkliga ändringar av annat slag.

1.3 Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

1.3.1 Rehabiliteringspenning för rehabilitering utomlands

Enligt 21 § i lagen om FPA-rehabilitering kan rehabiliteringspenning beviljas för rehabilitering utomlands, när rehabiliteringen uppfyller de i 16 § föreskrivna förutsättningarna för ersättning eller när det är fråga om rehabiliteringsverksamhet som baserar sig på någon lag eller bestämmelse som nämns i

18 § 1 mom. eller om en rehabiliteringskurs som till sitt innehåll motsvarar sådan verksamhet och finansieras av Penningautomatföreningen.

Enligt 16 § har den försäkrade rätt till ersättning för kostnader för yrkesinriktad rehabilitering och medicinsk rehabilitering för gravt handikappade som har givits i en annan medlemsstat i Europeiska unionen. Förutsättningen för att medicinsk rehabilitering ska ersättas är att rehabiliteringen baserar sig på en rehabiliteringsplan som upprättats vid en enhet inom den offentliga hälso- och sjukvården eller en motsvarande utländsk vårdenhet. Rehabilitering som ersätts ska vara sådan rehabilitering som avses i lagen om FPA-rehabilitering och den ska basera sig på ett beslut enligt 45 §.

Den försäkrade kan få ersättning för yrkesinriktad rehabilitering eller medicinsk rehabilitering för gravt handikappade som har givits inom öppenvården i någon annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen, om rehabiliteringen inte har kunnat ges i Finland eller om det finns något annat särskilt skäl att ge rehabiliteringen utomlands. Medicinsk rehabilitering för gravt handikappade ska basera sig på en rehabiliteringsplan som upprättats vid en enhet inom den offentliga hälso- och sjukvården eller en motsvarande utländsk vårdenhet. Rehabilitering som ersätts ska vara sådan rehabilitering som avses i lagen om FPA-rehabilitering och den ska basera sig på ett beslut enligt 45 §.

Enligt 18 § 1 mom. i lagen om FPA-rehabilitering uppkommer rätt till rehabiliteringspenning om rehabiliteringen behövs för att klienten ska kunna hålla sig kvar i arbetslivet, återvända till arbetslivet eller komma ut i arbetslivet och under förutsättning att rehabiliteringen ges med stöd av någon av följande lagar eller bestämmelser:

- 1) 2 kap. i lagen om FPA-rehabilitering,
- 2) 29 § i hälso- och sjukvårdslagen,
- 3) 12 eller 14 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001),
- 4) i fråga om anpassningsträning 8 § 1 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),
- 5) i fråga om familjerehabilitering barnskyddslagen (683/1983), lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda

(519/1977) eller lagen om missbrukarvård (41/1986).

Enligt 18 § 4 mom. i lagen om FPA-rehabilitering beviljas rehabiliteringspenning för tiden för sådan individuell rehabilitering vid inrättning som ges med stöd av lagen om missbrukarvård under förutsättning att rehabiliteringen baserar sig på en vårdplan som upprättats på grundval av socialvårdslagen (710/1982) eller på en rehabiliteringsplan som upprättats på grundval av lagen om missbrukarvård och av vilken det ska framgå hur man med hjälp av missbrukarrehabiliteringen försöker påverka de problem med arbets- eller förvärvsförmågan som missbruksproblemet orsakat så att rehabiliteringen främjar den försäkrades möjligheter att komma ut i arbetslivet, att hålla sig kvar i arbetslivet eller återvända till arbetslivet. Beslut om rehabiliteringspenning som betalas för tiden för individuell rehabilitering enligt lagen om missbrukarvård fattas för högst 75 vardagar åt gången. Ett nytt beslut förutsätter alltid en ny vårdplan eller rehabiliteringsplan. En förutsättning för beviljande av rehabiliteringspenning är dessutom att rehabiliteringen genomförs i en av Folkpensionsanstalten godkänd rehabiliteringsinrättning för missbrukarvård.

Enligt 20 § i lagen om FPA-rehabilitering kan rehabiliteringspenning, i syfte att säkerställa yrkesinriktad rehabilitering och främja möjligheterna att få arbete, trots 18 § 2 mom. också beviljas en försäkrad som fyllt 16 år och vars arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter eller möjligheter att välja yrke och arbete är väsentligt försämrade på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada och som på basis av intensifierad bedömning av arbetsförmågan är i behov av intensifierad rehabilitering (rehabiliteringspenning för unga). Dessutom förutsätts det att en individuell studie- och rehabiliteringsplan har upprättats för den försäkrade.

Rehabiliteringspenning för unga betalas högst till utgången av den månad då den försäkrade fyller 20 år. Om den försäkrade deltar i rehabilitering när han eller hon fyller 20 år, fortsätter betalningen av rehabiliteringspenning till utgången av den månad under vilken pågående rehabilitering avslutas. Med detta avses avläggandet av hela den i studie-

och rehabiliteringsplanen angivna examen som den försäkrade har godkänts att studera för innan han eller hon har fyllt 20 år.

Enligt formuleringen i 21 § kan en rehabiliteringsklient inte få rehabiliteringspenning för tiden för individuell missbrukarrehabilitering utomlands eller sådan rehabilitering utomlands som i Finland berättigar till rehabiliteringspenning för unga.

Kommunerna fattar rehabiliteringsbeslut enligt lagen om missbrukarvård och ger betalningsförbindelser för rehabilitering i ett annat land, detta i synnerhet på västkusten. En grund för att sända någon på rehabilitering till en inrättning i Sverige kan vara språket: det finns i Finland inte på nära håll någon serviceproducent som ger betjäning på klientens modersmål. Med stöd av ett rehabiliteringsbeslut enligt lagen om missbrukarvård som kommunen har fattat på behörigt sätt har Folkpensionsanstalten beviljat rehabiliteringspenning också för rehabilitering i Sverige.

Rehabiliteringspenning för unga beviljas enligt 20 § i lagen om FPA-rehabilitering för studier som främjar yrkesinriktad rehabilitering och möjligheterna att få arbete och för annan verksamhet som främjar klientens arbetslivsmål. Rehabiliteringspenning beviljas normalt t.ex. för yrkesutbildning bestående av förberedande utbildning och grundexamen eller till en gymnasist vars planenliga mål är att avlägga en högskoleexamen efter gymnasiet. Om dessa studier ingår i en individuell studie- och rehabiliteringsplan enligt 20 § som klientens hemkommun har upprättat, utgör de rehabilitering för unga. Deltagande i temporärt elev- och studentutbyte inom ramen för gymnasie- eller högskolestudier kan bidra till den yrkesinriktade rehabiliteringen, om de intensifierade rehabiliteringstjänster som den unga behöver också finns att tillgå under tiden för studier utomlands. Om 21 § i lagen om FPA-rehabilitering tolkas ordagrant och separat från lagens övriga bestämmelser så att rehabiliteringspenning aldrig någonsin kan beviljas i andra situationer än de som anges i paragrafen, skulle Folkpensionsanstalten vara tvungen att avbryta utbetalningen av rehabiliteringspenning för unga för den tid de deltar i sådant här elev- och studentutbyte som ingår i den individuella studie- och re-

habiliteringsplanen. Ett sådant förfarande strider mot syftet med rehabiliteringspenningen för unga, dvs. att säkerställa den ungas yrkesinriktade rehabilitering och främja möjligheterna att få arbete, och är således inte ändamålsenligt.

Det föreslås en sådan ändring av 3 kap. 21 § i lagen om FPA-rehabilitering att en rehabiliteringsklient kan få rehabiliteringspenning för individuell missbrukarrehabilitering utomlands och för sådan rehabilitering utomlands som i Finland berättigar till rehabiliteringspenning för unga.

1.3.2 Rehabiliteringspenningens förhållande till garantipension samt ålderspension och förtida ålderspension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom samt till ålderspension, förtida ålderspension, anpassningspension och anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter

Enligt 1 kap. 4 § 5 punkten i lagen om FPA-rehabilitering avses med arbetspensionslagar de arbetspensionslagar för den privata och den offentliga sektorn som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare. Enligt 22 § i lagen om FPA-rehabilitering har en försäkrad som får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna eller garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension inte rätt till rehabiliteringspenningförmån. Enligt de två sistnämnda punkterna har en person rätt till garantipension om han eller hon har fyllt 62 år och får ålderspension eller förtida ålderspension, och dessutom har invandrare som har fyllt 65 år rätt till garantipension. Bestämmelsen omfattar dem som får ålderspension i enlighet med 10 och 11 § i folkpensionslagen. Däremot är det oklart vilket rehabiliteringspenningens förhållande är till ålderspension och förtida ålderspension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom samt till så kallad anpassningspension och anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter. I t.ex. folkpensionslagen avses med ar-

betspension också pensioner enligt de lagarna. Det finns ingen grund för att ålderspension och förtida ålderspension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom och ålderspension, förtida ålderspension, så kallad anpassningspension och anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter skulle behandlas annorlunda i förhållande till rehabiliteringspenning än ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Därför behöver bestämmelsen ses över.

Det föreslås en sådan ändring av 1 kap. 4 § 5 punkten i lagen om FPA-rehabilitering att man med arbetspensionslagarna även avser lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom. Härmed har en person som får ålderspension eller förtida ålderspension med stöd av nämnda lagar enligt 3 kap. 22 § i lagen om FPA-rehabilitering inte rätt till rehabiliteringspenning.

I 3 kap. 22 § föreslås det vidare ett tillägg att en person som får anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter inte har rätt till rehabiliteringspenning.

Enligt 4 kap. 34 § utgör rehabiliteringspenningen per dag en tjugofemtedel av en tiondedel av summan av de månatliga pensionerna, om rehabiliterings klient får bland annat full invalidpension enligt delagar som nämns i 3 § i arbetspensionslagarna.

I 4 kap. 34 § 1 punkten i lagen om FPA-rehabilitering föreslås hänvisningen till invalidpension enligt de lagar som nämns i 3 § i arbetspensionslagarna bli struken. Härmed omfattar paragrafen efter den ändring som föreslås i 1 kap. 4 § 5 punkten också invalidpension enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom. Bestämmelsen i 2 a-punkten föreslås bli preciserad på så sätt att man med garantipension avser pension som beviljas utöver de invalid- och sjukpensioner som nämns i paragrafen. Då blir garantipensionens natur som ett pensionstillägg beaktad. Det föreslås att garanti-

pensionen ska beaktas i beloppet av pensionstagarens rehabiliteringspenning bara när garantipensionen betalas utöver sådana pensioner som innebär att grunden för rehabiliteringspenningen ändras till pensionstagares rehabiliteringspenning.

Det föreslås en sådan ändring av 4 kap. 38 § 1 mom. 1 punkten i lagen om FPA-rehabilitering att den pension som nämns där inte ska samordnas med rehabiliteringspenningen, om rätten till pensionen har börjat före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som ligger till grund för rehabiliteringspenningen. Enligt den gällande lagen görs ingen samordning om arbetsinkomsterna skulle ligga till grund för rehabiliteringspenningen. Formuleringen leder till tolkningsproblem i situationer där de inkomster som ligger till grund för rehabiliteringspenningen har kunnat bestämmas antingen utifrån den arbetsinkomst som konstaterats vid beskattningen eller utifrån en föregående förmån. I 2 punkten föreslås det en sådan ändring att inte heller den garantipension som betalas utöver den i punkten nämnda sjukpensionen enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen till den som är permanent blind eller rörelsehindrad ska dras av från rehabiliteringspenningen. Utan ändringen skulle den garantipension som betalas utöver denna sjukpension dras av från rehabiliteringspenningen med stöd av 36 § i lagen om FPA-rehabilitering. Det skulle innebära att de som får rehabiliteringspenning går miste om effekten av garantipensionen, vilket inte är ändamålsenligt med tanke på garantipensionens karaktär.

1.3.3 Begränsningar i fråga om ordnande av rehabilitering och ersättning för den

Enligt 13 § 1 mom. i lagen om FPA-rehabilitering har en försäkrad inte rätt till rehabilitering eller till ersättning för den, om han eller hon har rätt till rehabilitering eller till ersättning för rehabiliteringskostnader med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Lagen har tolkats så att den också omfattar rehabilitering som har beviljats med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruks-

företagare. I lagen föreslås det ett förtydligande som gäller detta.

1.3.4 Felaktiga hänvisningar

I lagen om FPA-rehabilitering föreslås det dessutom vissa ändringar av hänvisningarna till följd av ändrad lagstiftning. Ändringar föreslås i 18 § 1 mom. 6 punkten, 38 § 1 punkten och 65 §.

2 Propositionens konsekvenser

2.1 Ekonomiska konsekvenser

De utgifter för förmåner och ersättningar enligt sjukförsäkringslagen och lagen om FPA-rehabilitering som finansieras via sjukförsäkringsfonden finansieras, sedan sjukförsäkringsfondens egendom och intäkter dragits av, med de försäkrades sjukförsäkringspremier och arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgifter, statens finansiella bidrag samt övriga intäkter som inlutit till sjukförsäkringsfonden.

Finansieringen av sjukförsäkringen delas upp i finansieringen av sjukvårdsförsäkringen och finansieringen av arbetsinkomstförsäkringen. Sjukvårdsförsäkringen finansieras av de försäkrade och staten, och finansieringen av arbetsinkomstförsäkringen har delats upp mellan arbetsgivarna, löntagarna och staten. Staten deltar i finansieringen av arbetsinkomstförsäkringen genom att finansiera minimibeloppen av de inkomstrelaterade dagpenningarna.

Den försäkrades sjukvårdspremie uppgår 2014 till 1,32 procent av den förvärvsinkomst som beskattas vid kommunalbeskattningen. Den premie som tas ut av beskattningsbara inkomster från pensioner och förmåner uppgår till 1,49 procent. När det gäller arbetsinkomstförsäkringen utgör arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgift 2,14 procent och löntagarnas och företagarnas dagpenningsspremie 0,84 procent av lönen eller arbetsinkomsterna. De företagare som är försäkrade enligt lagen om pension för företagare betalar en tilläggsfinansieringsandel på 0,13 procent av arbetsinkomsterna.

Att hänvisningarna i lagarna ändras för att motsvara den gällande lagstiftningen medför

inga merutgifter för sjukförsäkringssystemet. Inte heller medför de ändringsförslag som syftar till att precisera lagen så att den motsvarar rådande rättspraxis några merutgifter.

Arbetsinkomst som har tjänats in utomlands ska beaktas som grund för dagpenningen bara i undantagsfall, när ingen annan grund för bestämmandet av dagpenningen finns att tillgå. Därför bedöms de fall då den nya bestämmelsen blir tillämplig vara få per år och kostnaderna för systemet ringa.

Av de föreslagna ändringarna kan samordningen av förmånerna i liten grad leda till besparingar inom sjukförsäkringssystemet. Förslaget att den som studerar på heltid ska tillåtas studera i liten skala medan han eller hon får dagpenning bedöms inte heller leda till merkostnader, eftersom personen i fråga ju redan får sjukdagpenning.

De som studerar på heltid får i regel sjukdagpenning till samma belopp som studie-stödet. Sjukdagpenningens minimibelopp betalas efter det att arbetsoförmågan har varat i 55 dagar. Studiepenningen uppgår till 11,92 euro per dag med dagpenning och dagpenningens minimibelopp till 23,92 euro.

En period då ett barn på prov återvänder till skola eller dagvård kommer närmast i fråga i situationer där specialvårdspenning redan har beviljats utöver maximitiden på grund av långvarig sjukdom. År 2012 beviljades specialvårdspenning utöver maximitiden för 294 barn och till ett sammanlagt belopp av 1 785 666 euro. Av de specialvårdspenningar som går över maximitiden beviljas merparten på grund av tumörer; 2012 gällde detta 180 barn (1 362 994 euro). På grund av diagnoserna C91 lymfatisk leukemi och C92 myeloid leukemi beviljades 2012 specialvårdspenning för sammanlagt 100 barn (751 543 euro).

Kostnadseffekterna av att man möjliggör en försöksperiod i skola eller dagvård av terapeutiska skäl kan beräknas vara neutrala. Syftet med lagändringen är inte att förlänga de nuvarande tiderna för betalning av specialvårdspenning, utan att möjliggöra en smidigare återgång till ett normalt liv i slutet av en lång period med specialvårdspenning. Om utbetalningen av specialvårdspenningen fortsätter under försöksperioden främjar det en återgång till skola eller dagvård tidigare än

för närvarande i och med att försöket, om det med tanke på behandlingen är möjligt, kan göras utan risk för att utkomstskyddet går förlorat. Om försöksperioden är lyckad kan det bedömas att också föräldern återvänder tidigare till arbetet, vilket i sin tur leder till kortare tider med specialvårdspenning. En försöksperiod ska vara möjlig oavsett barnets ålder, men ändringen antas mer sällan gälla barn under tre år eftersom de inte särskilt ofta har något behov av träning i att återvända till en social miljö.

Enligt Folkpensionsanstaltens statistik fick 6 666 studerande sjukdagpenning 2013. För ca 2 750 av dessa studerande fastställdes sjukdagpenningen till samma belopp som studiestödet. De övrigas sjukdagpenning baserade sig på arbetsinkomsterna. Sjukdagpenning beviljades till 3 809 studerande på grund av mentala störningar, till 891 på grund av sjukdomar i rörelseapparaten och till 1 167 på grund av skador och sjukdomar. Sammanlagt betalades studerande 16,3 miljoner euro i sjukdagpenning 2013. Det betalades ersättning för 562 000 dagar med dagpenning. Den arbetsinkomst som hade använts som grund för dagpenningen uppgick i genomsnitt till 7 900 euro per år. Dagpenningens belopp per dag var 28,98 euro.

På det hela taget bedöms de föreslagna ändringarna inte ha några betydande konsekvenser för utgifterna för sjukförsäkringsförmåner.

2.2 Övriga konsekvenser

I propositionen ingår vissa förslag om samordning av förmåner. Ett gemensamt drag för dem är att de förmåner som föreslås bli samordnade med dagpenningförmånerna motsvarar de förmåner som redan samordnas med sjukdagpenningen och rehabiliteringspenningen. Exempelvis betalas minimibeloppet av föräldrapenningen till en person som får invalidpension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, men det är oklart om pensionen och föräldrapenningen bör samordnas också för den som får invalidpension enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Ändå är det i dessa fall fråga om

förmåner av samma slag. Så kallad anpassningspension eller anpassningsbidrag för riksdagsledamöter samordnas inte heller enligt lagen med sjukdagpenning, utan den som får den förstnämnda förmånen kan utöver ersättning till fullt belopp för inkomstbortfall dessutom få en annan ersättning för inkomstbortfall, nämligen dagpenning, till fullt belopp. Om samordningen utvidgas till att gälla de föreslagna förmånerna innebär det en större grad av likabehandling av förmånstagarna jämfört med nuläget. Samma utgångspunkt gäller också för de andra ändringar i samordningsbestämmelserna som föreslås i denna proposition.

Det förslag till ändring av specialvårdspenningen som föreslås i propositionen gör det lättare att samordna vården av ett svårt sjukt barn med det arbete som en förälder som deltar i vården har, och härmed blir det lättare för barnet att återhämta sig och återvända till skolan efter en svår sjukdom.

Om det blir möjligt att studera i liten skala under sjukdagpenningsperioden har det en terapeutisk betydelse i synnerhet för studerande som får sjukdagpenning på grund av mentala störningar. Det tar tid att repa sig efter en depression. Utan behandling varar depressionen i genomsnitt ett år, och risken att insjukna på nytt är mycket stor. Det tar tid att repa sig efter en depression också med lämplig behandling.

Vid depression är det viktigt med psykosocial behandling, vid behov i kombination med läkemedelsbehandling. Aktivering och stödjande av funktionsförmågan spelar en viktig roll i behandlingen. Därför är det viktigt att de tillättna studierna i liten skala samtidigt med sjukdagpenningen inte bara innebär att den studerande får ekonomiskt stöd under sin sjukdom. Den studerande behöver dessutom stöd från studenthälsovården och läroanstalten för att återfå sin funktionsförmåga. Problemet är att det bara är högskolestuderande som har tillgång till heltäckande hälsovård för studerande. För en allvarligt sjuk studerande kan studier vara rehabiliterande verksamhet. Genom att studera i liten skala hålls den studerande kvar i studiegemenskapen. Om studierna avbryts helt och hållet kan det ta lång tid att börja på nytt eller också kanske studierna upphör helt.

Studerande bör ha en möjlighet att studera i liten skala oavsett sjukdom eller studieinriktning. Studier i liten skala under sjukdagpenningensperioden kan vara av terapeutisk betydelse inte bara vid mentala störningar utan också vid sjukdomar i rörelseapparaten, cancersjukdomar och kroniska sjukdomar såsom reumatism, astma och neurologiska sjukdomar.

Anställdas och företagares återgång till arbetet stöds med partiell sjukdagpenning. Motsvarande stöd behövs också för studerande. Den studerandes ekonomiska ställning under sjukdomstiden kan dock inte tryggas med partiell sjukdagpenning. Därför behöver studier i liten skala tillåtas under sjukdagpenningensperioden. Det gör det lättare för den studerande att återgå till normala studier och ökar hans eller hennes möjligheter att slutföra studierna. Propositionen främjar således målet att få människor att arbeta längre.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten. Vid beredningen har centrala arbetsmarknadsorganisationer och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt hörts. Strävan har varit att beakta deras synpunkter i propositionen.

Inom social- och hälsovårdsministeriets program Partiellt arbetsföra med i arbetslivet har man lagt fram förslag om ändringar i lagstiftningen som kan göra det lättare för partiellt arbetsföra att stanna kvar i arbetslivet eller få sysselsättning. I slutrapporten "Osatyökykyisten työllistymistä edistävien säädösmuutosten ja palvelujen arviointi, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja muistioita 2013:37" föreslås det att möjligheterna för de studerande på heltid som får sjukdagpenning att studera i liten skala under sjukdagpenningensperioden bör utredas. Enligt rapporten har deltidstudier under sjukdomstiden ansetts kunna underlätta rehabiliteringen. En studerande kan vara borta från studierna långa tider på grund av sjukdom, och då kan också tröskeln att fortsätta studera på heltid bli högre. Om studerande som får sjukdagpenning på grund av t.ex. depression eller andra mentala störningar delvis studerar under dagpenningensperioden och stegvis återvänder till studierna, kan det förbättra deras möjligheter att fortsätta studera och få sin yrkesexamen och att senare komma ut i arbetslivet snabbare. Detta leder till längre tid i arbetslivet. Den som studerar på heltid kan inte få partiell sjukdagpenning. Därför har arbetsgruppen fört fram synpunkten att studerande bör ges rätt att studera i begränsad skala medan de får sjukdagpenning.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Sjukförsäkringslagen

1 kap. **Lagens syfte och tillämpningsområde**

4 §. Definitioner. Det föreslås en sådan ändring av 8 punkten i paragrafen att man som pensionslagar som ska likställas med arbetspensionslagar tar med lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom. Härmed är också ålderspension eller förtida ålderspension enligt de lagarna förmåner som i enlighet med 8 kap. 6 § 1 mom. 4 punkten i sjukförsäkringslagen utgör hinder för sjukdagpenning.

7 kap. **Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningsförmåner**

1 §. Rätt till dagpenningsförmån enligt arbetsinkomst. Paragrafen innehåller bestämmelser om de minsta arbetsinkomster som berättigar till sjukdagpenning. Hänvisningen i 1 mom. till årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen bör gälla 11 kap. 3 § eftersom 2 § innehåller en definition av arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen. Däremot gäller 3 § årsinkomsterna. Av samma orsak bör hänvisningen i 2 mom. till årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 2 § gälla 11 kap. 3 §. I 3 mom. föreskrivs det om justering med hjälp av en lönekoeficient av beloppet av de vid beskattningen konstaterade årsarbetsinkomster som används vid beräkningen av dagpenning. Bestämmelser om lönekoeficienten finns i 11 kap. 1 § 3 mom., så hänvisningen till 2 mom. bör i stället gälla 3 mom.

3 §. Rätt till dagpenningsförmånens minimibelopp. Enligt 1 mom. börjar rätten till en

dagpenningsförmåns minimibelopp efter det att arbetsoförmågan till följd av sjukdom har varat i minst 55 dagar utan avbrott. I paragrafen hänvisas det till 8 kap. 7 § 3 mom. Bestämmelsen om självrisktiden på 55 dagar finns dock i 8 kap. 7 § 4 mom. så hänvisningen bör gälla 4 mom. i stället för 3 mom.

8 kap. **Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning**

1 §. Sjukdagpenning. Namnet på lagen i 2 mom. föreslås bli ändrat till lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål.

4 a §. Studerandes sjukdagpenning. I paragrafen föreslås det bestämmelser om studerandes rätt till sjukdagpenning även om de studerar i liten skala medan de får sjukdagpenning. En studerandes rätt till sjukdagpenning ska bedömas på samma sätt som hittills. För att få sjukdagpenning ska den studerande vara oförmögen att studera. Vid beviljande av sjukdagpenning bedöms den studerandes arbetsförmåga utifrån ett läkarintyg eller läkarutlåtande. Den studerandes studier ska inte utredas separat vid ansökan om sjukdagpenning eller under sjukdagpenningsperioden, om han eller hon med stöd av läkarutlåtandet kan anses vara arbetsoförmögen.

Om den studerandes hälsotillstånd förbättras så mycket under sjukdagpenningsperioden att han eller hon kan studera i liten skala, ska detta inte utgöra ett hinder för utbetalningen av sjukdagpenning. Med studier i liten skala avses studier som utgör högst 40 procent av studiemängden enligt det vägledande målet för terminen eller läsåret. Det är meningen att den studerande själv ska bedöma när studierna har ökat så mycket att han eller hon bör återgå till studiestöd. Sjukförsäkringslagen förutsätter att den försäkrade meddelar Folkpensionsanstalten om han eller hon börjar förvärsarbete eller återupptar studierna under dagpenningsperioden. Likaså

ska en studerande meddela Folkpensionsanstalten om studiernas omfattning inte längre är ringa.

Många studerande har ett lönearbete som bisyssla vid sidan av studierna. Om någon som studerar på heltid utför en bisyssla vid sidan av studierna ska hans eller hennes arbetsförmåga närmast bedömas i förhållande till studierna, med beaktande av situationen som helhet. Om en studerande med en bisyssla beviljas sjukdagpenning är det meningen att han eller hon i fortsättningen ska kunna studera i liten skala under dagpeningsperioden. Lagändringen gör det dock inte möjligt att fortsätta med bisysslan under sjukdagpeningsperioden.

5 §. Begränsningar för betalning av sjukdagpenning. Hänvisningen i 1 punkten till 2 § i lagen om verkställighet av straff föreslås bli ändrad till att gälla 4 kap. 1 § i fängelselagen, som har ersatt den nämnda lagen. Fängelselagen använder uttrycket fängelse i stället för "straffanstalt", och därför föreslås det att samma uttryck ska användas också i hänvisningen i sjukförsäkringslagen. Paragrafens 2 punkt föreslås bli upphävd eftersom den lag som nämns där har upphävts. Det leder till att paragrafen får två punkter i stället för de tidigare tre, när den tidigare 3 punkten föreslås bli 2 punkt. I den gällande värnpliktslagen (1438/2007) har "lantvärnsman" ersatts med den ersättande reserven. Det föreslås en ändring i paragrafen till följd av detta. Till övriga delar ändras paragrafen inte.

6 §. Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning. I 1 mom. föreslås det en sådan ändring att den nuvarande 2 punkten blir 1 punkt i stället för den nuvarande 1 punkten, som har upphävts genom lag 1640/2009, och att de följande punkterna flyttas upp ett steg. Den nuvarande 8 punkten blir dock 6 punkt eftersom 7 punkten har upphävts genom lag 1247/2010.

Den tidigare 1 mom. 4 punkten blir 3 punkt och föreslås bli preciserad på så sätt att rätt till sjukdagpenning inte föreligger om en person får ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Det är fråga om ett tekniskt för-

tydligande som motsvarar tolkningen av lagen.

I enlighet med det som sagts ovan föreslås det att hänvisningen till 10 § i folkpensionslagen stryks i den tidigare 5 punkten, som blir 4 punkt. Härmed är ålderspension enligt såväl 10 som 11 § i folkpensionslagen förmån som enligt denna punkt utgör hinder för sjukdagpenning. Förmån som enligt samma punkt utgör hinder för sjukdagpenning är enligt förslaget likaså ålderspension och förtida ålderspension enligt lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom samt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter, eftersom definitionen av arbetspensionslagar i 1 kap. 4 § samtidigt föreslås bli ändrad.

Vidare föreslås det i den tidigare 8 punkten, som blir 6 punkt, ett tillägg som innebär att garantipension inte utgör ett hinder för dagpenning om den beviljas utöver full invalidpension enligt arbetspensionslagarna, sjukpension enligt folkpensionslagen, någon annan lagstadgad ersättning som betalas på grund av fullständig arbetsoförmåga eller avträdelsetöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretag (1293/1994), eller på grund av en invandrades arbetsoförmåga. Detta behövs för att de ovannämnda invalid- och sjukpensionerna, ersättningarna och stöden inte ska utgöra ett hinder för beviljande av sjukdagpenning. I analogi med detta ska inte heller garantipension som betalas till en invandrare på grund av arbetsoförmåga utgöra något hinder för sjukdagpenning. Garantipension ska ses som en förmån som utgör hinder för sjukdagpenning bara när den beviljas vid sidan av ålderspension, förtida ålderspension eller arbetslöshetspension eller till invandrare som har fyllt 65 år.

Till 1 mom. föreslås det dessutom bli fogat en ny 7 punkt enligt vilken så kallad anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter är förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning. Till följd av de föreslagna ändringarna i 1 mom. behöver också hänvisningen i 3 mom. till 1 mom. 5—8 punkten ändras till att gälla 1 mom. 4—7 punkten.

8 §. Maximitid för sjukdagpenning. Dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betalas för ungefär högst ett år. Enligt 1 mom. går maximitiden för sjukdagpenning ut vid utgången av kalendermånaden före den månad då antalet sjukdagpenningss dagar skulle uppgå till 300 vardagar. Enligt 2 mom. ska man när maximitiden för sjukdagpenningen räknas ut beakta alla sjukdagpenningss dagar under två års tid omedelbart före sådan arbetsförmåga på vilken en självrisktid enligt sjukförsäkringslagen tillämpas.

I 3 mom. 1 punkten föreskrivs det att när maximitiden för sjukdagpenningen räknas ut ska också sådana dagar beaktas för vilka sjukdagpenning inte har betalats på grund av att den försäkrades arbetsinkomster understiger det minimibelopp som anges i 11 kap. 1 §. I 11 kap. 1 § föreskrivs det dock inget om arbetsinkomsternas minimibelopp, utan den bestämmelsen finns i 7 kap. 1 § 1 mom. Enligt momentet har en försäkrad rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomsterna, om hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt sjukförsäkringslagen uppgår till minst 1 264 euro. Den felaktiga hänvisningen i 3 mom. föreslås bli ändrad till att gälla 7 kap. 1 § 1 mom. Till övriga delar ändras paragrafen inte.

9 §. Sjukdagpenning efter maximitiden. I 2 mom. föreslås det ett tekniskt förtydligande, enligt vilket man med den arbetsförhettid som avses i 1 mom. jämför den tid för vilken den försäkrade har fått ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

9 kap. Föräldradagpenningar

1 §. Rätt till föräldradagpenning. Adoptionslagen (153/1985) har upphävts genom den adoptionslag (22/2012) som trädde i kraft den 1 juli 2012. De finska benämningarna för adoptivfar och adoptivförälder föreslås bli ändrade. Dessa ändringar berör inte den svenska versionen, men på svenska görs av lagtekniska skäl i stället några smärre

språkliga ändringar av annat slag. I övrigt föreslås det inga ändringar i paragrafen.

8 §. Föräldrapenning. Det föreslås att paragrafens 2 mom. ska upphävas. Det leder till att fadern även om han arbetar har rätt till föräldrapenning på samma sätt som barnets mor har rätt till dagpenning även om hon arbetar. Enligt förslaget ska fadern betalas minimibeloppet av föräldrapenningen i enlighet med 11 kap. 8 § under den tid han arbetar.

Hänvisningen i 4 mom. till barnskyddslagen från 1983 föreslås bli ändrad till att gälla barnskyddslagen från 2007. Rätt till föräldrapenning ska inte längre föreligga, om man med stöd av 38 § i barnskyddslagen har beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet behöver på något annat sätt och om modern eller fadern inte längre deltar i vården av barnet. Utbetalningen av föräldrapenning ska kunna avbrytas vid en skyndsamt placering, om modern eller fadern inte deltar i vården av barnet efter placeringen. Folkpensionsanstalten ska fortfarande utreda om barnets mor eller far deltar i vården av barnet efter beslutet att skyndsamt placera barnet. Deltagande ska då tolkas smidigt. Med det avses t.ex. att modern eller fadern någorlunda regelbundet besöker barnet där det har placerats. Om detta är fallet avbryts utbetalningen av föräldrapenningen inte.

Kravet att föräldrapenningsperioden måste vara i minst 12 vardagar är osmidigt och kan leda till att familjerna överraskande går miste om dagpenning ifall perioden blir kortare än 12 vardagar. Därför föreslås sista meningen i 5 mom. bli struken.

10 §. Föräldrapenningsperiod. Föräldrapenning betalas enligt 1 mom. för högst 158 vardagar omedelbart efter moderskapspenningsperioden. Enligt 2 mom. förlängs föräldrapenningsperioden med så många vardagar som moderskapspenningsperioden har börjat tidigare än 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten, om moderskapspenningsperioden på grund av för tidig förlossning har börjat tidigare än 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten. I 3 mom. anges det att föräldrapenningsperioden förlängs med 60 vardagar för varje barn utöver ett, om flera än ett barn

föds på samma gång. Barnets mor eller far kan helt eller delvis ta ut den i 2 mom. avsedda förlängningen av föräldrapenningsperioden under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden.

Enligt detaljmotiveringen i propositionen RP 50/2004 rd bestäms det i 3 mom. om förlängning av föräldrapenningsperioden, om det samtidigt föds flera barn än ett. Förlängd föräldrapenning kan betalas under moderskaps- eller faderskapspenningensperioden eller som en fortsättning på föräldrapenningsperioden. Hänvisningen i 3 mom. till 2 mom. är felaktig. I själva verket har avsikten varit att hänvisa till en förlängning av föräldrapenningsperioden enligt detta samma 3 mom. Därför föreslås det att hänvisningen i momentet får följande formulering: "Barnets mor eller far kan helt eller delvis ta ut den i detta moment avsedda förlängningen av föräldrapenningsperioden redan under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden." Till övriga delar ändras paragrafen inte.

11 §. Föräldra- och faderskapspenning för adoptivföräldrar. Adoptionslagen (153/1985) har upphävts genom den adoptionslag (22/2012) som trädde i kraft den 1 juli 2012. De finska benämningarna för adoptivbarn, adoptivfar och adoptivförälder föreslås bli ändrade i denna paragraf och i rubriken för den. Detta påverkar inte svenskan. Också hänvisningen till den upphävda adoptionslagen föreslås bli ändrad till att gälla den nya adoptionslagen. På svenska är det bara lagens nummer som ändras medan lagens namn förblir oförändrat. Nämnden för adoptionsärenden har bytt namn till adoptionsnämnden, och på finska har även benämningarna för adoptionsrådgivning och internationell adoptionsstjänst ändrats. Ändringarna är tekniska, och i övrigt föreslås det inga ändringar i paragrafen.

12 §. Föräldrapenningsperiod för adoptivföräldrar. Även i denna paragraf och i rubriken för den föreslås de finska benämningarna för adoptivbarn och adoptivförälder bli ändrade. Dessa ändringar berör inte den svenska versionen, men på svenska görs av lagtekniska skäl i stället några smärre språkliga ändringar av annat slag. I övrigt föreslås det inga ändringar i paragrafen.

13 §. Moderns sjukdom eller död under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden. I 1 mom. föreslås det en sådan ändring att fadern ska ha rätt till föräldrapenning under moderskapspenningensperioden, om modern under moderskapspenningensperioden på grund av sjukdom är oförmögen att vårda sitt barn. Faderns rätt till föräldrapenning ska — precis som enligt den gällande lagen — uppkomma när moderns sjukdom fortgår efter den självrisktid för sjukdagpenning som anges i 8 kap. 7 § 1 mom. Föräldrapenning kan — precis som enligt den gällande lagen — betalas till fadern för högst lika många vardagar som de för vilka moderskapspenning inte har betalats till modern med anledning av en sådan sjukdom som medför att modern inte förmår vårda sitt barn.

I 8 § i detta kapitel föreslås det en sådan ändring att fadern inte behöver vara borta från arbetet och delta i vården av barnet för att så föräldrapenning. I 1 mom. i den nu aktuella paragrafen föreslås samma ändring.

I 3 mom. ändras de finska benämningarna för adoptivfar och adoptivmor. Dessa ändringar berör inte den svenska versionen, men på svenska görs av lagtekniska skäl i stället några smärre språkliga ändringar av annat slag.

14 §. Hur barnets död eller lämnande av barnet för adoption inverkar på föräldradagpenningen. Den finska benämningen för adoptivbarn föreslås bli ändrad i paragrafrubriken, i det inledande stycket till 1 mom. och i 2 mom. Dessa ändringar berör inte den svenska versionen, men på svenska görs av lagtekniska skäl i stället några smärre språkliga ändringar av annat slag.

17 §. Adoption inom ett registrerat partnerskap. De finska benämningarna för adoption, adoptivbarn, och adoptivförälder föreslås bli ändrade i denna paragraf och i rubriken för den. Dessa ändringar berör inte den svenska versionen, men på svenska görs av lagtekniska skäl i stället några smärre språkliga ändringar av annat slag. I övrigt föreslås det inga ändringar i paragrafen.

10 kap. Specialvårdspenning

2 §. Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning. Det föreslås att den föräld-

rade hänvisningen i 1 mom. till stöd för vård i hemmet av en åldring, en invalid eller en kroniker uppdateras till att gälla stöd för närstående vård enligt lagen om stöd för närstående vård (937/2005).

Enligt de ändringar som föreslås i 2 mom. kan specialvårdspenning beviljas en förälder som är förhindrad att utföra sitt arbete för att han eller hon av terapeutiska skäl ska finnas i beredskap när barnet försöker återvända till skola eller dagvård. Målet med en försöksperiod när det gäller att återvända till skolan är att främja barnets återgång till undervisning i den egna skolan eller inom den egna förskoleundervisningen medan behandlingen av en svår sjukdom fortfarande pågår, om barnets krafter räcker till för att försöka återvända till skolan men ännu inte för att fullgöra läroplikten i full omfattning. På motsvarande sätt kan man låta ett barn i dagvård försöka återgå till en normal vardag.

Med att återvända till skolan under en försöksperiod menas att barnet går tillbaka till skolan enligt en individuellt uppgjord tidtabell som beaktar de krav som behandlingen ställer. Med tanke på syftet med specialvårdspenningen är det meningen att försöksperioden ska vara kort och tillfällig. Målet är att barnet efter försöksperioden ska klara av att fullgöra sin läroplikt på samma sätt som sina jämnåriga. I regel klarnar det under en försöksperiod på mellan en och två månader om det är möjligt att helt och hållet återvända till skolan efter periodens slut. På samma sätt har det gynnsamma effekter på återhämtningen om ett barn i dagvård kan återvända till sin sociala miljö. Med beredskap avses att en förälder är borta från arbetet medan barnet under en försöksperiod försöker återvända till skola eller dagvård och att föräldern då ska vara redo att snabbt reagera på eventuella plötsliga förändringar i barnets tillstånd och att delta i vården av barnet och övervakningen av situationen utan att för den skull vara närvarande i skolan. Arbetets natur och förhållandena på arbetsplatsen är avgörande för om det är möjligt för föräldern att vid sidan av arbetet finnas i beredskap under försöksperioden. Med specialvårdspenning kan man endast trygga sådan beredskap som är nödvändig med tanke på vården av barnet och barnets sjukdomstillstånd. Bedömningen av

om en förälder behöver finnas i beredskap och uppföljningen av detta behov ska ske vid den verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården som vårdar barnet.

En försöksperiod ska vara möjlig oavsett barnets ålder, men ändringen antas mer sällan gälla barn under tre år eftersom de inte särskilt ofta har något behov av träning i att återvända till en social miljö.

Det kan bli aktuellt att bevilja och betala specialvårdspenning för återgång till skola eller dagvård under en försöksperiod vid vissa svåra sjukdomar och handikapp som nämns i 4 § i statsrådets förordning om verkställighet av sjukförsäkringslagen (1335/2004), t.ex. leukemier och svåra psykiska sjukdomar, samt vid andra sjukdomar, handikapp och sjukdomstillstånd som kan jämföras med dem.

Vårdpraxis har utvecklats vid leukemier och andra maligna tumörer. Strävan är att barnet ska kunna återgå till ett normalt liv så snabbt som möjligt. Ett barn som får intensiv läkemedelsbehandling orkar dock inte genast delta fullt ut i samma aktiviteter som sina jämnåriga även om barnets kondition under behandlingens gång förbättras tillräckligt och gör det möjligt att på prov återvända till skola eller dagvård inom de gränser som den behandlande läkaren sätter med tanke på infektionsrisken. Möjligheterna att återvända är alltid beroende av individuella faktorer såsom hur barnet mår, var skolan eller dagvårdsplatsen ligger, hur stor klassen eller gruppen är och vilka praktiska resurser det finns att ordna verksamheten så att begränsningarna i anslutning till infektionsrisken kan iakttas.

I förslaget om att ett barn ska försöka återvända till skola eller dagvård med stöd av specialvårdspenning ingår kravet att de begränsningar som vårdinstansen sätter iakttas.

Det föreslås att den föräldrade hänvisningen i 1 mom. till stöd för vård i hemmet av en åldring, en invalid eller en kroniker uppdateras till att gälla stöd för närstående vård enligt lagen om stöd för närstående vård (937/2005).

3 §. Betalning av specialvårdspenning. Specialvårdspenning betalas enligt 1 mom. 2 punkten för högst 60 vardagar för tiden för vård i hemmet och av särskilda terapeutiska skäl för ytterligare högst 30 vardagar. Trots

1 mom. betalas specialvårdspenning dessutom på välgående medicinska grunder för en längre tid, om genomförandet av vård i anslutning till barnets svåra sjukdom eller ett oväntat förvärrande av sjukdomen förutsätter att föräldern är närvarande utan avbrott. Enligt förslaget ska de situationer då en förälder finns i beredskap när barnet på prov återvänder till dagvård eller skolundervisning jämföras med dessa fall.

11 kap. **Beloppet av dagpenningsförmånerna**

3 §. *Arbetsinkomst som grundar sig på verkställd beskattning.* Hänvisningen i 2 mom. till 5 b § i lagen om pension för arbetstagare föreslås bli ändrad till att gälla 35 § i den lagen. Till övriga delar ändras paragrafen inte.

4 §. *Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad och beloppet av föräldradagpenning enligt den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning.* Rubriken föreslås bli ändrad. Ändringen är tekniska. Bestämmelser om lönekoeficienten enligt lagen om pension för arbetstagare finns i 96 § i den lagen. I 7 mom. föreslås det en ändring som gäller detta.

I paragrafen föreslås det dessutom ett nytt 8 mom. enligt vilket den försäkrade som grund för en dagpenning kan uppge den arbetsinkomst som han eller hon har tjänat in i en annan av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat där Europeiska unionens lagstiftning tillämpas. De inkomster från utlandet som ska beaktas ska i tillämpliga delar bedömas på samma grunder som arbetsinkomster från Finland. En förutsättning föreslås vara att personen har varit försäkrad i Finland före arbetet utomlands och på nytt blir försäkrad i Finland.

En dagpenningsförmån ska dock bestämmas enligt den arbetsinkomst från utlandet som den försäkrade har uppgett bara om den försäkrade inte har någon arbetsinkomst enligt 3 § i detta kapitel som har konstaterats

vid beskattningen eller en i Finland intjänad arbetsinkomst som kan uppskattas utgöra inkomsterna för sex månader. Enligt etablerad tillämpningspraxis räknas en flytt till Finland som en omständighet som kan jämföras med byte av yrke enligt 4 mom. i denna paragraf. Om den försäkrade kortvarigt hinner arbeta i Finland efter återkomsten hit, ska dessa inkomster från Finland också i fortsättningen användas som grund för en dagpenningsförmån.

De arbetsinkomster från utlandet som ska användas som grund för en dagpenningsförmån ska i tillämpliga delar beaktas på samma grunder som arbetsinkomster från Finland. Av arbetsinkomsterna från utlandet ska som grund för en förmån sådana inkomster beaktas som i Finland räknas som arbetsinkomster enligt sjukförsäkringslagen.

Om arbetsinkomsterna från utlandet är avsevärt mycket lägre eller högre än inkomsterna från motsvarande arbete i Finland, kan de inkomster som används som grund för en dagpenningsförmån uppskattas enligt arbetsinkomsterna från motsvarande arbete i Finland. En uppskattning ska göras i de fall då inkomsterna har tjänats in i ett land vars allmänna lönenivå avviker avsevärt från lönenivån i Finland. Vid jämförelsen kan t.ex. lönestatistik enligt Statistikcentralens yrkesklassificering användas.

Den försäkrade förutsätts lägga fram en tillförlitlig redogörelse för sina inkomster. Utifrån den försäkrades redogörelse görs det en helhetsbedömning som beaktar den försäkrades utbildningsnivå, tidigare arbetserfarenhet och de arbetsuppgifter som kan komma i fråga för honom eller henne i Finland.

Om det inte i Finland finns något motsvarande arbete som det som den försäkrade har utfört utomlands, ska helhetsbedömningen basera sig på den försäkrades utbildning och arbetserfarenhet. Vid bedömning av de inkomster som ska användas som grund för en dagpenningsförmån till någon som har arbetat på en oljeborrplattform ska t.ex. den genomsnittliga inkomsten i Finland för en person med samma utbildning och lika lång tid i arbetslivet användas. Om den försäkrades kompetens t.ex. på grund av bristande språkkunskaper inte räcker till för likadana uppgifter i Finland som de som han eller hon har ut-

fört utomlands, ska den lönenivå beaktas i helhetsbedömningen som de uppgifter ligger på som hans eller hennes kompetens och erfarenhet räcker till för i Finland.

Som grund för beräkning av en dagpenningförmån som den försäkrade får efter att ha flyttat till Finland används inkomsterna i enlighet med denna paragraf, om den försäkrade omedelbart före flytten till Finland i ett annat land har fått en förmån som motsvarar dagpenning enligt denna lag och han eller hon inte har arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen.

6 §. Sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning på grundval av en föregående förmån. I 1 mom. 4 och 5 punkten anges omställningsskyddets förtjänstdel och omställningsskyddstillägget som poster som inte beaktas vid beräkningen av arbetslöshetsförmånen, om dagpenningförmånen bestäms enligt en föregående arbetslöshetsförmån. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa har ändrats genom lag 1049/2013, som trädde i kraft vid ingången av 2014. I syfte att göra utkomstskyddet för arbetslösa enklare minskade man antalet förmånsnivåer från tre till två och antalet dagpenningförmåner som beviljas på olika grunder från fem till tre. Vid lagändringen frångick man grunddagpenningens omställningsskyddstillägg och omställningsskyddets förtjänstdel inom den inkomstrelaterade dagpenningen. Eftersom omställningsskyddets förtjänstdel och omställningsskyddstillägget inte längre används inom utkomstskyddet för arbetslösa, behöver de också strykas i denna paragraf.

6 a §. Hur föräldradagpenningen bestäms i vissa fall. Det föreslås en ny 6 a § enligt vilken den inkomst eller förmån enligt 11 kap. 3, 4 eller 6 § som är störst den dag då rätten till förmånen uppkommer ska tas som grund för en föräldradagpenningförmån. Som den dag då rätten till förmånen uppkommer räknas den dag för vilken en förälder första gången betalas föräldradagpenning för samma barn. Föräldradagpenningen ska således under hela föräldradagpenningsperioden betalas enligt den grund som är fördelaktigast för sökanden den dag då rätten till förmånen uppkommer.

8 §. Hur förvärvsarbete och eget arbete inverkar på föräldradagpenningens belopp.

Enligt det tillägg som föreslås i 1 mom. betalas minimibeloppet av föräldradagpenningen till en far som samtidigt som han får föräldradagpenning är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd. Andra meningens i 1 mom. blir obehövlig eftersom föräldradagpenningen betalas till båda föräldrarna när de arbetar. Den föreslagna ändringen hänger samman med den ändring som föreslås i 9 kap. 8 § och innebär att faderns arbete under föräldradagpenningsperioden inte ska utgöra något hinder för föräldradagpenning. Samtidigt föreslås 2 mom. bli upphävt eftersom bestämmelserna om de särskilda fall som anges där blir obehövligen i och med att de ingår i den ändring som föreslås i 1 mom.

10 §. Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp. I den gällande sjukförsäkringslagen nämns bland annat full invalidpension enligt lagen om olycksfallsförsäkring som en förmån som ska samordnas. Egna lagar gäller för lantbruksföretagare, militärpersoner, dem som arbetar i anslutning till studierna och professionella idrottsutövare. I fråga om dem saknas det grunder i sjukförsäkringslagen för betalning av dagpenningens minimibelopp. Härigenom kommer lantbruksföretagare, militärpersoner, de som arbetar i anslutning till studierna och professionella idrottsutövare i en bättre ställning än anställda inom andra branscher. Deras föräldradagpenning betalas till minimibeloppet. Eftersom det inte kan anses finnas någon orsak att särbehandla lantbruksföretagare, militärpersoner, de som arbetar i anslutning till studierna och professionella idrottsutövare, föreslås det att paragrafen får en hänvisning till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete och lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare. Då får också de försäkrade som omfattas av en av de nämnda lagarna minimibeloppet av en eventuell föräldradagpenning när de får full invalidpension.

12 kap. **Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner**

2 §. *Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsförmåga.* I 1 mom. föreslås det en sådan precisering att de förmåner enligt någon annan lag räknas upp som ska dras av från sjukdagpenningen. Avsikten med ändringen är att göra samordningen av dagpenning och andra förmåner som betalas på grund av samma arbetsförmåga klarare och att göra förfarandet enhetligt med det som tillämpas inom den övriga socialförsäkringslagstiftningen.

Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten är avsedd att utöver obligatorisk försäkring också omfatta alla sådana ersättningar för inkomstbortfall enligt nuvarande frivilliga arbetstidsförsäkringar (57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring) som betalas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom. Genom en frivillig arbetstidsförsäkring går det att försäkra en företagare, dennes familjemedlemmar och andra på hans eller hennes arbete som inte omfattas av ett obligatoriskt skydd. Dessutom kan vissa särskilda grupper försäkras som enligt den lagstiftning som gäller dem ska försäkras med en arbetstidsförsäkring enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring. Frivillig arbetstidsförsäkring ersätter, på samma sätt som obligatorisk försäkring, enbart olycksfall i arbetet och yrkessjukdom. Definitionsmässigt är också de skador hos särskilda grupper som ska ersättas olycksfall i arbetet och yrkessjukdom. Olycksfall i arbetet definieras i 4 § i lagen om olycksfallsförsäkring, och yrkessjukdom definieras i 1 § i yrkessjukdomslagen (1343/1988).

Inget avdrag ska göras från frivilliga fritidsförsäkringar. För närvarande görs det ett schablonmässigt (FPA-)avdrag från ersättning som betalas utifrån en fritidsförsäkring. Avdraget baserar sig på bolagens försäkringsvillkor.

För studerande och idrottsutövare behövs det egna bestämmelser (2 § 1 mom. 4 och 5 punkten).

Sista meningen i 2 mom. föreslås bli upphävd. Syftet med ändringen är att i de fall som avses i paragrafen överföra återkravet av överbetalningar som gjorts till en försäkrad på det ersättningssystem som har orsakat överbetalningen.

4 §. *Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna.* Hänvisningen i 1 mom. till 5 b § i lagen om pension för arbetstagare föreslås bli ändrad till att gälla 35 § i den lagen. Till övriga delar ändras paragrafen inte.

7 §. *Sjukdagpenning och skada som orsakats genom brott.* I 1 mom. ingår en hänvisning till brottsskadelagen från 1973. Den lagen har ersatts av en ny brottsskadelag (1204/2005) som trädde i kraft vid ingången av 2006. Genom lagändringen har uttrycket "ersättning för minskning i inkomst eller uppehälle" ändrats till ersättning för inkomstförlust. I paragrafen föreslås motsvarande ändringar. Dessutom föreslås uttrycket "utan hinder av bestämmelserna i 2 §" bli struket i början av paragrafen. Detta beror på den föreslagna ändringen av strukturen i 2 §.

10 §. *Förmån som betalas från utlandet.* Enligt den gällande lagen kan när dagpenningförmån beviljas en förmån beaktas som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som ska beaktas enligt sjukförsäkringslagen. När sjukdagpenning beviljas kan en förmån som betalas från en annan stat beaktas, om den jämföras med andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsförmåga. I folkpensionslagen, arbetspensionslagarna och lagen om FPA-rehabilitering innefattar lagens formulering ingen prövning, utan en förmån som betalas från utlandet beaktas alltid. Det föreslås att denna paragraf ändras i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna och lagen om FPA-rehabilitering. Det innebär att man vid beviljande av dagpenningförmån beaktar en förmån som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som ska beaktas enligt sjukförsäkringslagen.

13 kap. **Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård**

8 §. *Kommunens rätt till ersättning för företagshälsovård.* I paragrafen föreslås det en hänvisning till 18 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen, så att kommunerna också får rätt till ersättning för sjukvård och andra hälsovårdstjänster som de tillhandahåller företagare i form av företagshälsovård.

15 kap. Verkställighet

2 §. *Ansökan om ersättningar och förmåner samt skyldighet att lämna uppgifter.* Det föreslås bli inskrivet i paragrafen att även en arbetsgivare har rätt att ansöka om en dagpenningförmån, om arbetsgivaren har rätt enligt 7 kap. 4 § att få en dagpenningförmån betald till sig själv till den del förmånen motsvarar den lön arbetsgivaren betalar ut. I sista meningen i 2 mom. föreslås det en sådan precisering att den försäkrade på ett ställe nämns i stället för sökanden.

13 §. *Äläggande att genomgå undersökningar.* Hänvisningen i 2 mom. till 4 kap. föreslås bli preciserad. Den försäkrade och dennes följeslagare, om en sådan har behövts på resan, får ersättning fullt ut utan någon självriskandel för de nödvändiga resekostnader som föranleds av deltagande i undersökningar. Den försäkrade har dessutom rätt att för tiden för undersökningen få dagtraktamente, nattresepenning och logiersättning enligt bestämmelserna i skatteförvaltningens beslut om skattefria resekostnadsersättningar.

20 §. *Meddelande om förändrade förhållanden.* I 2 mom. finns det en bestämmelse som förpliktar ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett kommunalt organ eller en i 17 § 2 mom. i adoptionslagen avsedd adoptionsbyrå att meddela om ett barn har omhändertagits eller ges bort som adoptivbarn enligt barnskyddslagen. Adoptionslagen (153/1985) har upphävts genom den adoptionslag (22/2012) som trädde i kraft den 1 juli 2012. I paragrafen föreslås vissa ändringar till följd av ändrade formuleringar i adoptionslagen. Dessa ändringar är tekniska.

Enligt den föreslagna ändringen i 9 kap. 8 § 4 mom. ska rätt till föräldrapenning inte längre föreligga, om man med stöd av 38 § i barnskyddslagen har beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet

behöver på något annat sätt och om modern eller fadern inte längre deltar i vården av barnet. Av den anledningen bör det på motsvarande sätt skrivas in i 2 mom. i denna paragraf att ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett kommunalt organ i det fall då föräldrarna inte deltar i vården av sitt barn ska meddela Folkpensionsanstalten avgiftsfritt om barnet har omhändertagits och också om man har beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet behöver på något annat sätt.

16 kap. Arbetsplatskassor

1 §. *Arbetsplatskassa.* Hänvisningen i 3 mom. till 1 § 3 mom. i lagen om aktiebolag från 1978 (734/1978) föreslås bli ändrad till att gälla 8 kap. 12 § i aktiebolagslagen från 2006 (624/2006). Till övriga delar ändras paragrafen inte.

19 kap. Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

4 §. *Uppgifter från vårdinrättningar, fängelser och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.* Hänvisningen i 2 mom. till en tvångsinrättning enligt 1 § i lagen om internering av farliga återfallsförbrytare föreslås bli struken. Fängelselagen använder uttrycket fängelse i stället för "straffanstalt", och därför föreslås det att samma uttryck ska användas också i rubriken för denna paragraf och i paragrafens 2 mom. Hänvisningen i paragrafrubriken och i 3 och 4 mom. till Rättsskyddscentralen för hälsovården föreslås bli ändrad till att gälla det nuvarande Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Till övriga delar ändras paragrafen inte.

5 §. *Utlämnande av uppgifter i vissa fall.* Enligt den gällande 1 mom. 6 punkten har Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att till enheter som tillhandahåller offentliga hälsovårdstjänster för ersättande av de kostnader som avses i 15 kap. 16 a § 1 mom. lämna upplysningar om huruvida en person omfattas av socialskyddssystemet i en annan stat.

Enligt den paragrafen betalar Folkpensionsanstalten till en enhet som tillhandahåller offentliga hälsovårdstjänster ersättning av statens medel för kostnader orsakade av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 eller av sjukvårds- och moderskapsförmåner som med stöd av en för Finland bindande internationell överenskommelse om social trygghet eller sjukvård har getts till en person som är försäkrad någon annanstans än i Finland. Sjukförsäkringslagens 15 kap. 16 a § har upphävts genom den lag om ändring av sjukförsäkringslagen som trädde i kraft vid ingången av 2014 (1203/2013), och den bestämmelse som fanns i paragrafen ingår nu i 20 § i den nya lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013). I paragrafen föreslås en ändring till följd av den ändrade lagstiftningen.

6 §. Uppgifter till utsokningsmyndigheterna. Paragrafens hänvisning till 4 kap. 7 § i utsokningslagen från 1895 (37/1895) föreslås bli ändrad till att gälla 4 kap. 48 § i utsokningsbalken från 2007 (705/2007). Till övriga delar ändras paragrafen inte.

1.2 Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

1 kap. Allmänna bestämmelser

4 §. Definitioner. Paragrafen innehåller definitioner. Enligt 5 punkten avses i lagen om FPA-rehabilitering med arbetspensionslagar de arbetspensionslagar för den privata och offentliga sektorn som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås en sådan ändring av 5 punkten att man som pensionslagar som ska likställas med arbetspensionslagar tar med lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom. Då utgör ålderspension och förtida ålderspension enligt de lagarna ett hinder enligt 3 kap. 22 § i lagen om FPA-rehabilitering för rätten till rehabiliteringspenning på samma sätt som ålderspension och förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna utgör ett hinder för rätten till rehabiliteringspenning. Dessutom ska enligt 4 kap. 34 § full invalidpension en-

ligt de lagarna beaktas i pensionstagarens rehabiliteringspenning på samma sätt som full invalidpension enligt arbetspensionslagarna beaktas. En pensionstagares rehabiliteringspenning per dag ska utgöra en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de månatliga pensioner enligt den sistnämnda paragrafen som en pensionstagare får.

2 kap. Rehabilitering

13 §. Begränsning av skyldigheten att ordna och ersätta rehabilitering. Med stöd av 9 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare gäller i fråga om ersättning det som föreskrivs i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Rehabilitering beviljas dock med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, och därför föreslås det att den lagen ska nämnas uttryckligen i paragrafen.

3 kap. Förutsättningar för rehabiliteringspenningförmån

18 §. Rehabiliteringspenning för lagstadgad rehabilitering. Hänvisningen i den gällande 1 mom. 6 punkten till barnskyddslagen från 1983 föreslås bli ändrad till att gälla barnskyddslagen från 2007. Samtidigt blir de nuvarande 4—6 punkterna 3—5 punkter eftersom 3 punkten har upphävts genom lag 1333/2010. Till övriga delar ändras paragrafen inte.

21 §. Rehabiliteringspenning för rehabilitering utomlands. En hänvisning till 18 § 4 mom. och 20 § föreslås bli inskriven i lagen så att en rehabiliteringsklient kan få rehabiliteringspenning för individuell missbrukarrehabilitering utomlands och för sådan rehabilitering utomlands som i Finland berättigar till rehabiliteringspenning för unga.

22 §. Förmåner och ersättningar som utgör hinder. I 1 mom. föreslås anpassningsbidrag och så kallad anpassningspension för riksdagsledamöter bli införda som förmåner som utgör hinder för rehabiliteringspenning.

4 kap. Rehabiliteringspenningens be- lopp och förhållande till andra förmåner

34 §. Rehabiliteringspenning till pensions-tagare. En person ska enligt paragrafen få full invalidpension enligt de lagar som nämns i 3 § i arbetspensionslagarna. I 3 § i arbetspensionslagarna nämns inte lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom. I analogi med det syfte som anges ovan i anslutning till 1 kap. 4 § föreslås det att hänvisningen till 3 § i arbetspensionslagarna stryks. Eftersom det i 1 kap. 4 § föreslås att lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom ska likställas med arbetspensionslagarna, ska full invalidpension enligt dem likställas med full invalidpension enligt arbetspensionslagarna när 4 kap. 34 § i lagen om FPA-rehabilitering tillämpas.

Bestämmelserna om förhållandet mellan garantipension enligt lagen om garantipension och rehabiliteringspenning enligt lagen om FPA-rehabilitering kom till samtidigt som lagen om garantipension stiftades. Garantipensionen är en förmån som utgör hinder för rehabiliteringspenning om den beviljas någon som har fyllt 63 år och får ålderspension eller förtida ålderspension. Likaså utgör garantipension som beviljas en invandrare som har fyllt 65 år ett hinder för rehabiliteringspenning. Bestämmelser om när garantipension utgör hinder för rehabiliteringspenning finns i 22 §.

Annan garantipension än sådan som nämns i 22 § ska enligt 34 § utgöra grund för pensionstagares rehabiliteringspenning. I sin nuvarande form leder bestämmelsen till problem i de fall då garantipension beviljas utöver sådan sjukpension enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen som beviljas den som är permanent blind eller rörelsehindrad eller utöver avträdelstöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk eller lagen om avträdelstöd för lantbruksföretagare. Dessa förmåner utgör enligt 34 § i den nu aktuella lagen inte grund för pensionstagares rehabiliteringspenning, så garantipension som betalas utöver dem kan inte heller utgöra grund för pensionstagares rehabiliteringspenning.

Bestämmelsen i den gällande paragrafens 2 a-punkt föreslås bli preciserad på så sätt att man med garantipension där avser pension som beviljas utöver de invalid- och sjukpensioner som nämns i paragrafen. Således inverkar en garantipension som beviljas utöver en pension som inte förändrar grunden för rehabiliteringspenning inte heller på grunden för rehabiliteringspenningen. Den som får sjukpension enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen eller avträdelstöd ska således också i fortsättningen ha rätt till rehabiliteringspenning enligt arbetsinkomsterna.

Enligt 3 punkten utgör rehabiliteringspenningen per dag en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i paragrafen avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990). Generationsväxlingspension enligt de lagarna betalas inte längre ut, så hänvisningen föreslås bli struken. Samtidigt blir den nuvarande 2 a-punkten 3 punkt.

38 §. Betalning utan samordning. Enligt 1 mom. 1 punkten dras bl.a. delinvalidpension enligt 5 b § i lagen om pension för arbetstagare under vissa förutsättningar inte av från rehabiliteringspenningen. Hänvisningen föreslås bli ändrad till att gälla den nuvarande 35 § i lagen om pension för arbetstagare. Enligt 1 mom. i den nu aktuella paragrafen dras deltidspension, delinvalidpension enligt den hänvisningsbestämmelse som ovan föreslås bli ändrad eller någon annan motsvarande pension än full invalidpension inte av från rehabiliteringspenningen, om rätten till pensionen har börjat före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som ligger till grund för rehabiliteringspenningen.

Enligt detaljmotiveringen till paragrafen i propositionen RP 3/2005 rd ska rehabiliteringspenningen inte samordnas med sådan deltidspension eller delinvalidpension som klienten har fått rätt till före det kalenderår vars arbetsinkomster läggs till grund för fastställandet av rehabiliteringspenningen. Trots skillnaden mellan motiveringen och själva lagtexten avses med båda antagligen att pensionen inte ska dras av från rehabiliterings-

penningen om rätten till pensionen har börjat före det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som ligger till grund för rehabiliteringspenningen. En liknande bestämmelse om sjukdagpenning finns i 12 kap. 4 § 2 mom. första meningen i sjukförsäkringslagen. Enligt den dras delinvalidpensionen inte av från sjukdagpenningen, om en försäkrad får delinvalidpension enligt 1 mom. eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension och rätten till delinvalidpension har uppkommit före ingången av det kalenderår till vilket den arbetsinkomst hänför sig som ligger till grund för sjukdagpenningen.

I den föreslagna 1 mom. 2 punkten ska garantipension som betalas utöver den pension som avses i den punkten nämnas. Avsikten är att uppmärksamma garantipensionens karaktär av tillägg till pensionen. Garantipension som betalas utöver sjukpension enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen ska inte beaktas i rehabiliteringspenningens belopp.

7 kap. **Bestämmelser om datasekretess**

65 §. *Utlämnande av uppgifter till utskökningsmyndigheterna.* Paragrafens hänvisning till 4 kap. 7 § i utskökningslagen från 1895 föreslås bli ändrad till att gälla 4 kap. 48 § i utskökningsbalken från 2007. Till övriga delar ändras paragrafen inte.

2 Ikraftträdande

De föreslagna ändringarna i sjukförsäkringslagen och lagen om FPA-rehabilitering avses träda i kraft så snart som möjligt.

Enligt de föreslagna ändringarna i 11 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen kan en försäkrad som grund för dagpenning uppge arbetsinkomst som har tjänats in i en annan av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat där Europeiska unionens lagstiftning tillämpas. Den ändrade bestämmelsen föreslås bli tillämpad i fråga om sjukdagpenning, om arbetsförmågan börjar efter lagens ikraftträdande. Den nämnda arbetsinkomsten kan enligt förslaget uppges som grund för föräldradagpenning, om rätt till dagpenningen börjar efter lagens ikraftträdande.

Enligt de föreslagna ändringarna i 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen ska bl.a. sådan ersättning för inkomstbortfall enligt 57 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring som grundar sig på en arbetstidförsäkring samordnas med sjukdagpenning. Bestämmelsen ska tillämpas på sjukdagpenning, om arbetsförmågan börjar efter lagens ikraftträdande.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 9 kap. 8 § 2 mom.,

ändras 1 kap. 4 § 8 punkten, 7 kap. 1 § och 3 § 1 mom., 8 kap. 1 § 2 mom., 5 §, 6 § 1 och 3 mom., 8 § 3 mom. och 9 § 2 mom., 9 kap. 1 § 2 och 3 mom., 8 § 4 och 5 mom., 10 § 3 mom., 11 och 12 §, 13 § 1 och 3 mom., rubriken för 14 §, 14 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom. samt 17 §, 10 kap. 2 § 1 mom. och 2 mom. 3 punkten samt 3 § 1 och 2 mom., 11 kap. 3 § 2 mom., rubriken för 4 § och 4 § 7 mom., 6 § 1 mom. 4 och 5 punkten samt 8 och 10 §, 12 kap. 2 § 1 och 2 mom., 4 § 1 mom., 7 § 1 mom. och 10 §, 13 kap. 8 §, 15 kap. 2 § 1 och 2 mom., 13 § 2 mom. och 20 § 2 mom., 16 kap. 1 § 3 mom. och rubriken för 19 kap. 4 § samt 19 kap. 4 § 2—4 mom., 5 § 1 mom. 6 punkten och 6 §,

av dem 1 kap. 4 § 8 punkten och 11 kap. 10 § sådana de lyder i lag 1364/2007, 7 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1142/2010, 6 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1640/2009, 708/2010 och 1247/2010 samt 6 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1247/2010, 8 kap. 8 § 3 mom. sådant det lyder i lag 19/2012 och 9 § 2 mom. sådant det lyder i lag 936/2012, 9 kap. 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1247/2010 och 903/2012, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 912/2007 och 17 § sådan den lyder i lag 903/2012, 11 kap. 6 § 1 mom. 4 och 5 punkten sådana de lyder i lag 1246/2010, 13 kap. 8 § sådan den lyder i lag 1334/2010 och 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 513/2010 samt 19 kap. 1 § 6 punkten sådan den lyder i lag 1203/2007, och

fogas till 8 kap. en ny 4 a §, till 10 kap. 2 § 2 mom. en ny 4 punkt, till 11 kap. 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 155/2005 och 1246/2010, ett nytt 8 mom. samt till 11 kap. en ny 6 a § som följer:

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

8) arbetspensionslagar de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) samt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter (329/1967) och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977), och

7 kap.

Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningförmåner

1 §

Rätt till dagpenningförmån enligt arbetsinkomst

En försäkrad har rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomsterna, om hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 3 § eller uppskattade årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 4 § uppgår till minst 1 264 euro. Dessutom ska den försäkrade uppfylla arbetsvillkoret enligt 8 kap. 3 §.

En försäkrad har rätt till föräldradagpenning och specialvårdspenning enligt arbetsinkomsterna, förutsatt att hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 3 § eller uppskattade årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 4 § berättigar till en förmån som överstiger den minimidagpenningförmån som anges i 3 §.

Arbetsinkomstbeloppet enligt 1 mom. justeras i enlighet med 11 kap.1 § 3 mom.

3 §

Rätt till dagpenningförmånens minimibelopp

En försäkrads rätt att få sjukdagpenning till ett belopp som motsvarar dagpenningförmånens minimibelopp börjar efter den självrisktid som avses i 8 kap. 7 § 4 mom., om den försäkrade inte har rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomsterna eller rätt till dagpenning på grundval av en föregående förmån eller om dagpenningen skulle understiga dagpenningförmånens minimibelopp.

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

1 §

Sjukdagpenning

Vad som i denna lag bestäms om sjukdagpenning ska i tillämpliga delar iaktas även i fråga om dagpenning som avses i 27 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986) och 18 § 2 mom. i lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001).

4 a §

Studerandes sjukdagpenning

Trots vad som bestäms i 4 § får en studerande studera i liten skala under sjukdagpenningsperioden.

5 §

Begränsningar för betalning av sjukdagpenning

Sjukdagpenning betalas inte till en försäkrad som

1) avtjänar fängelsestraff i ett fängelse som avses i 4 kap. 1 § i fängeslagen (767/2005), med undantag av förvandlingsstraff för böter, eller

2) fullgör beväringstjänst i aktiv tjänst eller frivillig militärtjänst motsvarande beväringstjänst, som i försvarsmaktens tjänst fullgör vapenfri tjänst eller hör till reserven eller den ersättande reserven eller som fullgör civil-tjänst.

6 §

Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning

Rätt till sjukdagpenning föreligger inte för en försäkrad som får

1) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

2) rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna,

3) ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

4) ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (568/2007) eller arbetspensionslagarna, eller arbetslöshetspen-

sion enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007), lagen om sjömanspensioner (1290/2006), de lagar som nämns i 3 § 2 mom. 1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare, 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006), 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006),

5) deltidspension enligt arbetspensionslagarna,

6) garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 eller 5 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010),

7) anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter.

En försäkrad som får pension som nämns i 1 mom. 4—7 punkten, sjukpension som beviljats med stöd av 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna och som är yngre än 68 år har dock rätt till sjukdagpenning, om den försäkrade efter sin pensionering är i arbete och blir oförmögen att utföra det arbete som han eller hon som pensionerad har utfört omedelbart innan arbetsförmågan började. Sjukdagpenningens belopp räknas då ut på grundval av intjänade arbetsinkomster under pensioneringstiden så som föreskrivs i 11 kap., med beaktande av 12 kap. 2 §.

8 §

Maximitid för sjukdagpenning

När maximitiden räknas ut ska också sådana dagar beaktas för vilka sjukdagpenning inte har betalats på grund av de begränsningar som föreskrivs i 5 § eller på grund av avbrott i utbetalningen enligt 5 a § eller på grund av att

1) den försäkrades arbetsinkomster understiger det minimibelopp som anges i 7 kap. 1 § 1 mom.,

2) den försäkrade inte har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 3 §,

3) den försäkrade till följd av arbetsförmågan med stöd av någon annan lag har rätt till sådan ersättning för inkomstbortfall som överstiger sjukdagpenningen,

4) den försäkrade har fått föräldradagpenning för samma tid, eller

5) ansökan om sjukdagpenning har försejats.

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. jämställs den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller den tid den försäkrade med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt den lagen. Den tid för vilken den försäkrade har fått sjukpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna ska däremot inte jämföras med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom.

9 kap.

Föräldradagpenningar

1 §

Rätt till föräldradagpenning

En far och en adoptivfar har rätt till föräldrapenning och faderskapspenning även om modern inte har rätt till föräldradagpenning på grund av att boendevillkoret inte har upp-

fyllts. Faderns föräldrapenningsperiod börjar då 75 vardagar efter barnets faktiska födelse-datum.

Bestämmelserna om föräldradagpenning tillämpas på en far eller adoptivfar som är gift med barnets mor och inte lever åtskild från henne på grund av söndring i äktenskapet. Bestämmelserna om föräldradagpenning tillämpas dessutom på en försäkrad som utan att ingå äktenskap fortlöpande lever tillsammans med barnets mor i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden, dock inte på en försäkrad som utan att ingå äktenskap fortlöpande lever tillsammans med en adoptivförälder i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

8 §

Föräldrapenning

Rätt till föräldrapenning föreligger inte, om barnet har omhändertagits med stöd av 9 kap. i barnskyddslagen (417/2007) eller om man med stöd av 8 kap. i den lagen har beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet behöver på något annat sätt. Föräldrapenning betalas dock till en mor eller far som trots omhändertagandet eller den skyndsamma placeringen fortfarande deltar i vården av barnet.

Barnets mor och far kan komma överens om uppdelning av föräldrapenningsperioden så att föräldrapenning kan betalas i högst två perioder till vardera föräldern.

10 §

Föräldrapenningsperiod

Föräldrapenningsperioden förlängs med 60 vardagar för varje barn utöver ett, om flera än ett barn föds på samma gång. Barnets mor eller far kan helt eller delvis ta ut den i detta moment avsedda förlängningen av föräldrapenningsperioden redan under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden.

11 §

Föräldra- och faderskapspenning för adoptivföräldrar

Rätt till föräldrapenning och partiell föräldrapenning för adoptivföräldrar har en försäkrad som i sin vård har tagit ett barn under sju år i avsikt att adoptera barnet, förutsatt att den försäkrade deltar i vården av barnet och inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet. Rätt till föräldrapenning för adoptivföräldrar har dock inte en försäkrad som har adopterat ett barn över ett år och är gift med föräldern eller adoptivföräldern till det barn som ska adopteras eller som utan att ingå äktenskap lever i gemensamt hushåll med denna förälder.

En adoptivfar som är berättigad till föräldrapenning för adoptivföräldrar har rätt till faderskapspenning i enlighet med 6 och 7 §.

En förutsättning för föräldrapenning eller partiell föräldrapenning för adoptivföräldrar är att adoptivföräldern visar upp ett sådant intyg över att barnet tagits i vård som getts av den som tillhandahåller adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst och som avses i adoptionslagen (22/2012). Vid internationell adoption förutsätter erhållande av föräldrapenning eller partiell föräldrapenning för adoptivföräldrar att adoptivföräldern eller adoptanten har beviljats ett sådant tillstånd av adoptionsnämnden som avses i 41 § i adoptionslagen.

12 §

Föräldrapenningsperiod för adoptivföräldrar

Med anledning av vården av ett adoptivbarn betalas till adoptivföräldern eller dennes make föräldrapenning eller partiell föräldrapenning för den tid vården av barnet fortgår tills 234 vardagar har förflutit från barnets födelse. Föräldrapenning betalas dock alltid för minst 200 vardagar. Om ett barn tas i vård senare än 54 vardagar efter födelsen, betalas föräldrapenning dock för 200 vardagar. Föräldrapenningsperioden förlängs i enlighet med 10 § 3 mom., om flera adoptivbarn har tagits samtidigt.

Om rätt till ny moderskaps- eller föräldrapenning eller föräldrapenning för adoptivföräldrar uppkommer under adoptivföräldrarnas föräldrapenningsperiod, upphör utbetalningen av den föregående föräldrapenningen vid ingången av den nya moderskaps- eller föräldrapenningsperioden eller föräldrapenningsperioden för adoptivföräldrar.

13 §

Moderns sjukdom eller död under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden

Barnets far har rätt till föräldrapenning under moderskapspenningensperioden, om modern under moderskapspenningensperioden på grund av sjukdom är oförmögen att vårda sitt barn. Faderns rätt till föräldrapenning uppkommer tidigast när moderns sjukdom fortgår efter den självrisktid för sjukdagpenning som anges i 8 kap. 7 § 1 mom. Föräldrapenning kan betalas till fadern för moderskapspenningensperioden för högst lika många vardagar som de för vilka moderskapspenning inte har betalats till modern med anledning av en sådan sjukdom som medför att modern inte förmår vårda sitt barn.

Vad som i denna paragraf bestäms om mödrar och fäder tillämpas även på adoptivmödrar och adoptivfäder.

14 §

Hur barnets död eller lämnande av barnet för adoption inverkar på föräldradagpenningen

Om ett barn är dödfött eller om ett barn eller adoptivbarn dör

Om ett barn ges bort i adoptionssyfte under moderskapspenningensperioden, betalas moderskapspenning till utgången av moderskapspenningensperioden. Om barnet ges bort under faderskaps- eller föräldrapenningsperioden eller under tiden för partiell föräldrapenning, upphör rätten till föräldra-

dagpenning dagen efter den dag då barnet gavs bort.

17 §

Adoption inom ett registrerat partnerskap

Bestämmelserna om faderskaps- och föräldrapenning för adoptivföräldrar i 11 och 12 § eller någon annanstans i detta kapitel tillämpas även på en partner i ett sådant registrerat partnerskap som avses i 16 § när hon eller han adopterar sin partners barn som inte är äldre än ett år. När antalet föräldradagpenningss dagar räknas enligt 7 och 12 § beaktas den föräldradagpenning som redan har beviljats den ena parten i parförhållandet för vård av samma barn, dock så att det totala antalet dagar under vilka föräldradagpenning betalas till parterna i parförhållandet alltid utgör minst 200 vardagar. Om den ena parten i parförhållandet redan har beviljats moderskapspenning beviljas föräldrapenning dock alltid för högst 158 vardagar, varvid adoptivföräldrarnas rätt till föräldrapenning börjar gälla när moderskapspenningen upphör.

10 kap.

Specialvårdspenning

2 §

Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning

Specialvårdspenning betalas till en försäkrad som på grund av deltagande i ett snabbt avancerande eller krävande behandlingsskede i anslutning till sjukvården av sitt barn under 16 år eller på grund av barnets rehabilitering kortvarigt eller tillfälligt är förhindrad att utföra sitt eget eller en annans arbete och som inte har arbetsinkomster under den aktuella tiden. En ringa arbetsinkomst utgör dock inget hinder för utbetalning av specialvårdspenning. Såsom arbetsinkomst beaktas inte stöd för närståendevård och inte heller vårdarvode för familjevård.

Rätt till specialvårdspenning har en försäkrad som deltar

3) i en på lag grundad kurs i anpassnings-
träning eller rehabilitering som ordnats på
grund av barnets sjukdom eller handikapp el-
ler i någon annan därmed jämförbar, på lag
baserad rehabiliteringsverksamhet,

4) i en av terapeutiska skäl motiverad för-
söksperiod som har samband med i 1 punk-
ten avsedd vård eller rehabilitering på grund
av barnets svåra sjukdom eller grava handi-
kapp och under vilken barnet försöker åter-
vända till skolundervisning eller dagvård,
och den försäkrades deltagande består i att
finnas i beredskap under försöksperioden, om
den läkare som vårdar barnet anser att detta
är nödvändigt.

3 §

Betalning av specialvårdspenning

I syfte att uppnå terapeutisk balans betalas
specialvårdspenning per barn på grundval av
en och samma sjukdom

1) för sammanlagt högst 60 vardagar för ti-
den för vård på en vårdplats enligt 2 §
2 mom.1 punkten och för rehabiliteringskur-
ser,

2) för högst 60 vardagar för tiden för vård i
hemmet och beredskap, och av särskilda te-
rapeutiska skäl för ytterligare högst 30 var-
dagar.

Trots 1 mom. betalas specialvårdspenning
på vägande medicinska grunder för en längre
tid, om genomförandet av vård i anslutning
till barnets svåra sjukdom eller ett oväntat
förvärrande av sjukdomen förutsätter att för-
äldern är närvarande utan avbrott eller finns i
beredskap under en försöksperiod då barnet
försöker återvända till skolundervisning eller
dagvård.

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

3 §

*Arbetsinkomst som grundar sig på verkställd
beskattning*

Om en försäkrads rätt till delinvalidpension
enligt 35 § i lagen om pension för arbetstaga-
re har uppkommit under det skatteår för vil-
ket arbetsinkomsten enligt 1 mom. ska läggas
till grund för förmånen, fastställs sjukdag-
penningen enligt arbetsinkomsten för det fö-
regående skatteåret, förutsatt att den sist-
nämnda är större än arbetsinkomsten för det
år då utbetalningen av delinvalidpensionen
började.

4 §

*Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad
och beloppet av föräldradagpenning enligt
den arbetsinkomst som legat till grund för en
föregående föräldradagpenning*

Den arbetsinkomst enligt 6 mom. som lig-
ger till grund för förmånen justeras i förhål-
lande till hur den lönekoeficient enligt 96 § i
lagen om pension för arbetstagarare som fast-
ställts för begynnelsestidpunkten för rätten till
föräldradagpenning avviker från den löneko-
efficient som fastställts för det föregående
kalenderåret.

Trots bestämmelsen i 1 mom. kan en för-
säkrad uppges arbetsinkomsten enligt 2 §
1 mom. 1 punkten för en tid då han eller hon
inte har varit försäkrad i Finland. Arbetsin-
komsten kan uppges av någon som tidigare
har varit försäkrad i Finland, som har tjänat
in inkomsten medan han eller hon arbetade i
en annan av Europeiska unionens medlems-
stater eller i en stat där Europeiska unionens
lagstiftning tillämpas och som på nytt har
blivit försäkrad i Finland. Om de arbetsin-
komster som har tjänats in utomlands är av-
sevärt mycket lägre eller högre än inkomst-
erna från motsvarande arbete i Finland, kan
de inkomster som används som grund för
dagpenningsförmånen uppskattas enligt ar-
betsinkomsten från motsvarande arbete i Fin-
land, med beaktande av inkomsterna för en
person som arbetar i motsvarande uppgifter i
Finland och vars erfarenhet och kompetens är
jämförbara med den försäkrades. Dagpen-

ningsförmånen bestäms, utifrån den arbetsinkomst som den försäkrade har uppgett, i tillämpliga delar i enlighet med denna paragraf, om den försäkrade inte har någon arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen eller en i Finland intjänad arbetsinkomst som har uppgetts för tiden innan arbetsoförmågan eller rätten till förmån började.

6 §

Sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning på grundval av en föregående förmån

Har en försäkrad under en fyra månaders period innan rätten till sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning inträdde fått en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utgör den sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning som ska betalas till honom eller henne minst 86 procent av beloppet av den förmån som han eller hon har betalats. När beloppet av arbetslöshetsförmånen räknas ut beaktas då inte

4) den förhöjda förtjänstdelen enligt 6 kap. 2 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, till den del dess belopp överstiger den förtjänstdel som bestäms enligt 1 mom. i den paragrafen,

5) grunddagpenningens förhöjningsdel enligt 6 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöds förhöjningsdel enligt 7 kap. 4 § 1 mom. i den lagen.

6 a §

Hur föräldradagpenningen bestäms i vissa fall

Om en försäkrad samtidigt har rätt till föräldradagpenning med stöd av 11 kap. 3, 4 och 6 §, bestäms föräldradagpenningen för samma barn under hela föräldradagpenningsperioden på den grund som fastställs enligt den dag då rätten till förmånen uppkommer.

8 §

Hur förvärvsarbete och eget arbete inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av moderskaps- eller föräldrapenning betalas till en mor om hon samtidigt är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd. Detsamma gäller för föräldrapenning som betalas till fadern. Vad som bestäms i denna paragraf tillämpas dock inte på partiell föräldrapenning.

10 §

Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av föräldradagpenningen betalas, om en försäkrad får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension, full sjukpension eller full invalidpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (1318/2002) eller lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009).

12 kap.

Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner

2 §

Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsförmåga

Från sjukdagpenning som betalas med stöd av denna lag dras följande förmåner av som enligt någon annan lag betalas för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga:

1) sjukpension enligt 12 § i folkpensionslagen, med undantag för pension enligt 4 mom. i den paragrafen,

2) sådan dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om olycksfallsförsäkring som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom,

3) sådan dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom,

4) dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete,

5) olycksfallspension enligt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare,

6) dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om olycksfall i militärtjänst samt livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

7) ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt trafikförsäkringslagen.

Trots vad som bestäms i 1 mom. kan sjukdagpenning utbetalas till fullt belopp, om utbetalningen av en förmån enligt en i 1 mom. 2—7 punkten nämnd annan lag blir fördröjd av en orsak som inte beror av den försäkrade. Folkpensionsanstalten har rätt att av den som betalar ut en sådan förmån enligt en i 1 mom. 2—7 punkten nämnd annan lag ta ut den del av förmånen som motsvarar utbetald sjukdagpenning.

4 §

Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna

Primärtiden tillämpas inte på delinvalidpension enligt 35 § i lagen om pension för arbetstagare eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension.

7 §

Sjukdagpenning och skada som orsakats genom brott

En försäkrad har rätt till sjukdagpenning även om arbetsförmågan har orsakats genom ett brott och den försäkrade enligt skadeståndslagen (412/1974) eller brottskadelagen (1204/2005) har rätt till ersättning för inkomstförlust på grund av arbetsförmågan.

10 §

Förmån som betalas från utlandet

Vid beviljande av dagpenningförmån beaktas en förmån som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som ska beaktas enligt denna lag. Med förmånen jämföras även lön som en utländsk arbetsgivare eller en internationell organisation har betalat och som motsvarar förmånen.

Vid beviljande av sjukdagpenning beaktas en förmån som betalas från en annan stat enligt 2 §, om den jämföras med andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsförmåga.

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

8 §

Kommunens rätt till ersättning för företagshälsovård

En kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral har rätt att av Folkpensionsan-

stalten få ersättning för kostnaderna för företagshälsovårdstjänster, om tjänsterna i enlighet med 18 § 2 eller 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen har tillhandahållits företagare eller andra som utför eget arbete. Ersättningen utgör högst det belopp som Folkpensionsanstalten hade varit skyldig att betala i motsvarande ersättning till ovannämnda företagare eller andra som utför eget arbete.

självriskandel som anges i 4 kap. 7 §. Den försäkrade har dessutom rätt att för tiden för undersökningen få dagtraktamente, nattrespenning och logiersättning enligt bestämmelserna i skatteförvaltningens beslut om skattefria resekostnadsersättningar. Om den försäkrade har varit i behov av följeslagare, ersätts resekostnaderna för denne enligt samma grunder som i fråga om den försäkrade.

15 kap.

Verkställighet

2 §

Ansökan om ersättningar och förmåner samt skyldighet att lämna uppgifter

En ersättning eller förmån ska sökas skriftligen hos Folkpensionsanstalten. En dagpenningförmån kan även sökas av den försäkrades arbetsgivare, om arbetsgivaren har rätt till dagpenningförmån enligt 7 kap. 4 §. Sökanden ska lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av förmånen eller ersättningen.

En ansökan kan avgöras på basis av tillgängliga uppgifter även om sökanden vägrar lämna de uppgifter som behövs eller lämna in en sådan utredning som skäligen kan krävas av honom eller henne eller om den försäkrade vägrar genomgå undersökningar i enlighet med 13 §.

13 §

Åläggande att genomgå undersökningar

Den försäkrade får ersättning för de resekostnader som föranleds av deltagande i undersökningar, så som det bestäms i 4 kap. I fråga om ersättningen tillämpas dock inte den

20 §

Meddelande om förändrade förhållanden

Om barnets förälder ger bort sitt barn i avsikt att lämna det för adoption, ska ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett kommunalt organ eller en i 22 § i adoptionslagen avsedd adoptionsbyrå avgiftsfritt meddela detta till Folkpensionsanstalten. Om man med stöd av barnskyddslagen har omhändertagit barnet eller beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet behöver på något annat sätt och föräldern inte deltar i vården av barnet, ska ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett kommunalt organ avgiftsfritt meddela detta till Folkpensionsanstalten.

16 kap.

Arbetsplatskassor

1 §

Arbetsplatskassa

Vad som bestäms ovan tillämpas på motsvarande sätt på försäkringskassor vars verksamhetsområde omfattar anställda hos arbetsgivare som hör till samma koncern enligt 8 kap. 12 § i aktieföretagslagen (624/2006). Även om det koncernvillkor som nämns ovan inte uppfylls, kan samtycke likväl ges till att en kassa är verksam som arbetsplatskassa, om arbetsgivarna har en sådan ekonomisk eller på verksamheten grundad kontakt sinsemellan att arrangemanget kan anses ändamålsenligt med tanke på skötseln av kassan samt dem som är försäkrade i den.

19 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

4 §

Uppgifter av vårdinrättningar, fängelser och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag ska ett fängelse trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om när ett straff börjar och slutar.

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter lämna Folkpensionsanstalten de i 24 a § 2 mom. 1 och 3 punkten i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården nämnda uppgifterna ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt ändringar i uppgifterna gällande läkare, tandläkare, psykologer, talterapeuter, ergoterapeuter och psykoterapeuter samt andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten.

Folkpensionsanstalten har rätt att få de uppgifter som nämns i denna paragraf av-

giftsfritt. Om de uppgifter som avses i 3 mom. behövs i en bestämd form och detta medför väsentliga merkostnader för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, ska kostnaderna dock ersättas.

5 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

6) till enheter som tillhandahåller offentliga hälsovårdstjänster för ersättande av de kostnader som avses i 20 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013) lämna upplysningar om huruvida en person omfattas av systemet för social trygghet i en annan stat.

6 §

Uppgifter till utsködningsmyndigheterna

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran av en behörig myndighet för utsködningsbalken lämna ut uppgifter om beloppen av förmåner enligt denna lag, dock inte om de förmåner som inte beaktas vid beräkning av skyddat belopp enligt 4 kap. 48 § i utsködningsbalken (705/2007). Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att uppge vilka andra inrättningar som den vet betalar ut pensioner och andra sociala förmåner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 11 kap. 4 § 8 mom. tillämpas inte i fråga om sjukdagpenning om arbetsoförmågan har börjat före denna lags ikraftträdande, och inte i fråga om föräldradagpenning om rätten till den har börjat före denna lags ikraftträdande.

Om arbetsoförmågan har börjat före denna lags ikraftträdande, tillämpas bestämmelser-

na i 12 kap. 2 § 1 och 2 mom. sådana de ly- der vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 4 § 5 punkten, 13 § 1 mom., 18 § 1 mom., 21 §, 22 § 1 mom., 34 §, 38 § 1 mom. och 65 §,

av dem 4 § 5 punkten sådan den lyder i lag 579/2007, 18 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1333/2010, 22 § 1 mom. sådant det lyder i lag 711/2010, 34 § sådan den lyder i lagarna 579/2007 och 711/2010 samt 38 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 579/2007, som följer:

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

5) arbetspensionslagar de arbetspensionslagar för den privata och offentliga sektorn som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) samt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter (329/1967) och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977).

13 §

Begränsning av skyldigheten att ordna och ersätta rehabilitering

En försäkrad har inte rätt till rehabilitering enligt detta kapitel eller till ersättning för den, om han eller hon har rätt till behövlig rehabilitering eller till ersättning för rehabiliteringskostnader med stöd av någon av följande lagar:

1) lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991),

2) lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981),

3) lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991),

4) lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),

5) lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

18 §

Rehabiliteringspenning för lagstadgad rehabilitering

Rätt till rehabiliteringspenning uppkommer om rehabiliteringen behövs för att klienten ska kunna hålla sig kvar i arbetslivet, återvända till arbetslivet eller komma ut i arbetslivet och under förutsättning att rehabiliteringen ges med stöd av någon av följande lagar eller bestämmelser:

1) 2 kap. i denna lag,

2) 29 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010),

3) 12 eller 14 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001),

4) i fråga om anpassningsträning 8 § 1 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),

5) i fråga om familjerehabilitering barnskyddslagen (417/2007), lagen angående special-omsorger om utvecklingsstörda (519/1977) eller lagen om missbrukarvård (41/1986).

21 §

Rehabiliteringspenning för rehabilitering utomlands

Rehabiliteringspenning kan även beviljas för rehabilitering utomlands. Förutsättningen för beviljande av rehabiliteringspenning är att den rehabilitering som ges utomlands uppfyller förutsättningarna enligt 16 § för ersättning eller att det är fråga om rehabiliteringsverksamhet som baserar sig på en lag eller bestämmelse som nämns i 18 § 1 eller 4 mom. eller om en rehabiliteringskurs som till sitt innehåll motsvarar sådan verksamhet och finansieras av Penningautomatföreningen, eller om studier som baserar sig på en individuell studie- och rehabiliteringsplan enligt 20 §.

22 §

Förmåner och ersättningar som utgör hinder

En försäkrad har inte rätt till rehabiliteringspenning, om han eller hon får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna, garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010) eller anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter.

34 §

Rehabiliteringspenning till pensionstagare

Rehabiliteringspenningen per dag utgör en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i denna paragraf avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får

1) full invalidpension enligt arbetspensionslagarna eller arbetslöshetspension enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006), de arbetspensionslagar som nämns i 3 § 2 mom.

1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare, 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006), 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006),

2) sjukpension enligt 12 § i folkpensionslagen (568/2007), med undantag för sjukpension enligt 4 mom. i den paragrafen, eller arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007),

3) sådan garantipension enligt lagen om garantipension som beviljas utöver de pensioner som nämns i denna paragraf.

38 §

Betalning utan samordning

Från rehabiliteringspenningen dras inte följande förmåner av som rehabiliteringsklienten får:

1) deltidspension, delinvalidpension enligt 35 § i lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension än full invalidpension, om rätten till pensionen har börjat före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som ligger till grund för rehabiliteringspenningen enligt 32 §,

2) sjukpension enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen och garantipension som betalas utöver den,

3) föräldradagpenning enligt 11 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen.

65 §

Utlämnande av uppgifter till utsokningsmyndigheterna

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i

fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran av en behörig myndighet för utsökning lämna ut uppgifter om beloppen av förmåner och ersättningar enligt denna lag, dock inte om de förmåner som inte beaktas vid beräkning av skyddat belopp enligt 4 kap. 48 § i utsökningsbalken (705/2007). Folkpen-

sionsanstalten har dessutom rätt att uppge vilka andra inrättningar som den vet betalar ut rehabiliteringsförmåner samt pensioner och andra sociala förmåner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 15 maj 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPIAINEN

Social- och hälsovårdsminister *Paula Risikko*

1.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 9 kap. 8 § 2 mom.,
ändras 1 kap. 4 § 8 punkten, 7 kap. 1 § och 3 § 1 mom., 8 kap. 1 § 2 mom., 5 §, 6 § 1 och 3 mom., 8 § 3 mom. och 9 § 2 mom., 9 kap. 1 § 2 och 3 mom., 8 § 4 och 5 mom., 10 § 3 mom., 11 och 12 §, 13 § 1 och 3 mom., rubriken för 14 §, 14 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom. samt 17 §, 10 kap. 2 § 1 mom. och 2 mom. 3 punkten samt 3 § 1 och 2 mom., 11 kap. 3 § 2 mom., rubriken för 4 § och 4 § 7 mom., 6 § 1 mom. 4 och 5 punkten samt 8 och 10 §, 12 kap. 2 § 1 och 2 mom., 4 § 1 mom., 7 § 1 mom. och 10 §, 13 kap. 8 §, 15 kap. 2 § 1 och 2 mom., 13 § 2 mom. och 20 § 2 mom., 16 kap. 1 § 3 mom. och rubriken för 19 kap. 4 § samt 19 kap. 4 § 2—4 mom., 5 § 1 mom. 6 punkten och 6 §,

av dem 1 kap. 4 § 8 punkten och 11 kap. 10 § sådana de lyder i lag 1364/2007, 7 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1142/2010, 6 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1640/2009, 708/2010 och 1247/2010 samt 6 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1247/2010, 8 kap. 8 § 3 mom. sådant det lyder i lag 19/2012 och 9 § 2 mom. sådant det lyder i lag 936/2012, 9 kap. 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1247/2010 och 903/2012, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 912/2007 och 17 § sådan den lyder i lag 903/2012, 11 kap. 6 § 1 mom. 4 och 5 punkten sådana de lyder i lag 1246/2010, 13 kap. 8 § sådan den lyder i lag 1334/2010 och 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 513/2010 samt 19 kap. 1 § 6 punkten sådan den lyder i lag 1203/2007, och

fogas till 8 kap. en ny 4 a §, till 10 kap. 2 § 2 mom. en ny 4 punkt, till 11 kap. 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 155/2005 och 1246/2010, ett nytt 8 mom. samt till 11 kap. en ny 6 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde**Lagens syfte och tillämpningsområde**

4 §

4 §

*Definitioner**Definitioner*

I denna lag avses med

I denna lag avses med

8) arbetspensionslagar de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), och

8) arbetspensionslagar de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) samt lagen om pension *och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter* (329/1967) *och lagen om medlems av stats-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

rådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977), och

7 kap.

Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningsförmåner

1 §

Rätt till dagpenningsförmån enligt arbetsinkomst

En försäkrad har rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomsterna, om hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 2 § eller uppskattade årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 4 § uppgår till minst 1 264 euro. Dessutom ska den försäkrade uppfylla arbetsvillkoret enligt 8 kap. 3 §.

En försäkrad har rätt till föräldradagpenning och specialvårdspenning enligt arbetsinkomsterna, förutsatt att hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 2 § eller uppskattade årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 4 § berättigar till en förmån som överstiger den minimidagpenningsförmån som anges i 3 §.

Arbetsinkomstbeloppet enligt 1 mom. justeras i enlighet med 11 kap. 1 § 2 mom.

3 §

Rätt till dagpenningsförmånens minimibelopp

En försäkrads rätt att få sjukdagpenning till ett belopp som motsvarar dagpenningsförmånens minimibelopp börjar efter den självrisktid som avses i 8 kap. 7 § 3 mom., om den försäkrade inte har rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomsterna eller rätt till dagpenning på grundval av en föregående förmån eller om dagpenningen skulle understiga dagpenningsförmånens minimibelopp.

7 kap.

Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningsförmåner

1 §

Rätt till dagpenningsförmån enligt arbetsinkomst

En försäkrad har rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomsterna, om hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 3 § eller uppskattade årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 4 § uppgår till minst 1 264 euro. Dessutom ska den försäkrade uppfylla arbetsvillkoret enligt 8 kap. 3 §.

En försäkrad har rätt till föräldradagpenning och specialvårdspenning enligt arbetsinkomsterna, förutsatt att hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 3 § eller uppskattade årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 4 § berättigar till en förmån som överstiger den minimidagpenningsförmån som anges i 3 §.

Arbetsinkomstbeloppet enligt 1 mom. justeras i enlighet med 11 kap.1 § 3 mom.

3 §

Rätt till dagpenningsförmånens minimibelopp

En försäkrads rätt att få sjukdagpenning till ett belopp som motsvarar dagpenningsförmånens minimibelopp börjar efter den självrisktid som avses i 8 kap. 7 § 4 mom., om den försäkrade inte har rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomsterna eller rätt till dagpenning på grundval av en föregående förmån eller om dagpenningen skulle understiga dagpenningsförmånens minimibelopp.

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

1 §

Sjukdagpenning

Vad som i denna lag bestäms om sjukdagpenning skall i tillämpliga delar iaktas även i fråga om dagpenning som avses i 27 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986) och 18 § 2 mom. i lagen om användning av mänskliga organ och vävnader för medicinska ändamål (101/2001).

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

1 §

Sjukdagpenning

Vad som i denna lag bestäms om sjukdagpenning ska i tillämpliga delar iaktas även i fråga om dagpenning som avses i 27 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986) och 18 § 2 mom. i lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001).

4 a §

Studerandes sjukdagpenning

Trots vad som bestäms i 4 § får en studerande studera i liten skala under sjukdagpenningsperioden.

5 §

Begränsningar för betalning av sjukdagpenning

Sjukdagpenning betalas inte till en försäkrad som

1) avtjänar fängelsestraff i en straffanstalt som avses i 2 § i lagen om verkställighet av straff, med undantag av förvandlingsstraff för böter,

2) är internerad i tvångsinrättning med stöd av 1 § i lagen om internering av farliga återfallsförbrytare, eller

3) fullgör beväringstjänst i aktiv tjänst eller frivillig militärtjänst som motsvarar beväringstjänst eller i egenskap av vapenfri, reservist eller lantvärnsman är i försvarsmaktens tjänst eller som fullgör civiltjänst.

5 §

Begränsningar för betalning av sjukdagpenning

Sjukdagpenning betalas inte till en försäkrad som

1) avtjänar fängelsestraff i *ett fängelse som avses i 4 kap. 1 § i fängelselagen (767/2005), med undantag av förvandlingsstraff för böter, eller*

2) fullgör beväringstjänst i aktiv tjänst eller frivillig militärtjänst motsvarande beväringstjänst, som i försvarsmaktens tjänst fullgör vapenfri tjänst eller hör till reserven eller den *ersättande reserven* eller som fullgör civiltjänst.

6 §

Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning

Rätt till sjukdagpenning föreligger inte för en försäkrad som får

2) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

3) rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna,

4) ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

5) ålderspension eller förtida ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen (568/2007) eller arbetspensionslagarna, eller arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007), lagen om sjömanspensioner (1290/2006), de lagar som nämns i 3 § 2 mom. 1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare, 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006), 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006)

6) deltidspension enligt arbetspensionslagarna,

8) garantipension enligt lagen om garantipension (703/2010),

En försäkrad som får pension som nämns i 1 mom. 5–8 punkten, sjukpension som beviljats med stöd av 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbets-

6 §

Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning

Rätt till sjukdagpenning föreligger inte för en försäkrad som får

1) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

2) rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna,

3) ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), *lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981)*, trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

4) ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (568/2007) eller arbetspensionslagarna, eller arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007), lagen om sjömanspensioner (1290/2006), de lagar som nämns i 3 § 2 mom. 1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare, 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006), 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006),

5) deltidspension enligt arbetspensionslagarna,

6) garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 eller 5 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010),

7) *anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter.*

En försäkrad som får pension som nämns i 1 mom. 4–7 punkten, sjukpension som beviljats med stöd av 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt ar-

pensionslagarna och som är yngre än 68 år har dock rätt till sjukdagpenning, om den försäkrade efter sin pensionering är i arbete och blir oförmögen att utföra det arbete som han eller hon som pensionerad har utfört omedelbart innan arbetsförmågan började. Sjukdagpenningens belopp räknas då ut på grundval av intjänade arbetsinkomster under pensioneringstiden så som föreskrivs i 11 kap., med beaktande av 12 kap. 2 §.

betspensionslagarna och som är yngre än 68 år har dock rätt till sjukdagpenning, om den försäkrade efter sin pensionering är i arbete och blir oförmögen att utföra det arbete som han eller hon som pensionerad har utfört omedelbart innan arbetsförmågan började. Sjukdagpenningens belopp räknas då ut på grundval av intjänade arbetsinkomster under pensioneringstiden så som föreskrivs i 11 kap., med beaktande av 12 kap. 2 §.

8 §

Maximitid för sjukdagpenning

När maximitiden räknas ut ska också sådana dagar beaktas för vilka sjukdagpenning inte har betalats på grund av de begränsningar som föreskrivs i 5 § eller på grund av avbrott i utbetalningen enligt 5 a § eller på grund av att

- 1) den försäkrades arbetsinkomster understiger det minimibelopp som anges i 11 kap. 1 §,
- 2) den försäkrade inte har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 3 §,
- 3) den försäkrade till följd av arbetsförmågan med stöd av någon annan lag har rätt till sådan ersättning för inkomstbortfall som överstiger sjukdagpenningen,
- 4) den försäkrade har fått föräldradagpenning för samma tid, eller
- 5) ansökan om sjukdagpenning har försejats.

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. jämföras den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om rehabiliteringspenning eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen

8 §

Maximitid för sjukdagpenning

När maximitiden räknas ut ska också sådana dagar beaktas för vilka sjukdagpenning inte har betalats på grund av de begränsningar som föreskrivs i 5 § eller på grund av avbrott i utbetalningen enligt 5 a § eller på grund av att

- 1) den försäkrades arbetsinkomster understiger det minimibelopp som anges i 7 kap. 1 § 1 mom.,
- 2) den försäkrade inte har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 3 §,
- 3) den försäkrade till följd av arbetsförmågan med stöd av någon annan lag har rätt till sådan ersättning för inkomstbortfall som överstiger sjukdagpenningen,
- 4) den försäkrade har fått föräldradagpenning för samma tid, eller
- 5) ansökan om sjukdagpenning har försejats.

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. jämföras den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd eller ersättning för inkomstbortfall

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

eller bestämmelserna om rehabilitering i lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller den tid den försäkrade har varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsbyrån eller deltagit i frivilliga studier som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller i en åtgärd enligt lagen om offentlig Arbetskraftsservice (1295/2002). Med arbetsförhetstid jämställs också den tid personen med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt nämnda lag. Den tid för vilken den försäkrade har fått invaliditetspension enligt 22 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna skall däremot inte jämföras med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom.

med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring, *lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare*, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller den tid den försäkrade med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt den lagen. Den tid för vilken den försäkrade har fått sjukpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna ska däremot inte jämföras med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom.

9 kap.

Föräldradagpenningar

1 §

Rätt till föräldradagpenning

En fader och en adoptivfader har rätt till föräldrapenning och faderskapspenning, även om modern inte har rätt till föräldradagpenning på grund av att boendevillkoret inte har uppfyllts. Faderns föräldrapenningsperiod börjar då 75 vardagar efter barnets faktiska födelsedatum.

Bestämmelserna om föräldradagpenning tillämpas på fäder och adoptivfäder som är gifta med barnets moder och inte lever åtskilda från henne på grund av söndring i äktenskapet. Bestämmelserna om föräldradagpenning tillämpas dessutom på försäkrade som utan att ingå äktenskap fortlöpande lever tillsammans med barnets moder i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden, dock inte på en försäkrad som utan att ingå äktenskap fortlöpande lever tillsammans med en adoptivförälder i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

9 kap.

Föräldradagpenningar

1 §

Rätt till föräldradagpenning

En *far och en adoptivfar* har rätt till föräldrapenning och faderskapspenning även om modern inte har rätt till föräldradagpenning på grund av att boendevillkoret inte har uppfyllts. Faderns föräldrapenningsperiod börjar då 75 vardagar efter barnets faktiska födelsedatum.

Bestämmelserna om föräldradagpenning tillämpas på *en far eller adoptivfar* som är gift med barnets *mor* och inte lever åtskilda från henne på grund av söndring i äktenskapet. Bestämmelserna om föräldradagpenning tillämpas dessutom på en försäkrad som utan att ingå äktenskap fortlöpande lever tillsammans med barnets *mor* i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden, dock inte på en försäkrad som utan att ingå äktenskap fortlöpande lever tillsammans med en *adoptivförälder* i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

8 §

Föräldrapenning

Fadern har rätt till föräldrapenning, om han deltar i vården av barnet och under denna tid inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet. I enlighet med 9 § har fadern dock rätt till partiell föräldrapenning när han utför deltidsarbete. Fadern har dock rätt till föräldrapenning, om han ensam ansvarar för vården av barnet och är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet.

Rätt till föräldrapenning föreligger inte, om barnet har omhändertagits med stöd av barnskyddslagen (683/1983). Föräldrapenning betalas dock till en moder eller fader som trots omhändertagandet fortfarande deltar i vården av barnet.

Barnets moder och fader kan komma överens om uppdelning av föräldrapenningsperioden så att föräldradagpenning kan betalas i högst två perioder till vardera föräldern. *Utan särskilda skäl betalas föräldrapenning dock inte för en kortare tid än 12 vardagar.*

10 §

Föräldrapenningsperiod

Föräldrapenningsperioden förlängs med 60 vardagar för varje barn utöver ett, om flera än ett barn föds på samma gång. Barnets moder eller fader kan helt eller delvis ta ut den i 2 mom. avsedda förlängningen av föräldrapenningsperioden redan under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden.

8 §

Föräldrapenning

(upphävs)

Rätt till föräldrapenning föreligger inte, om barnet har omhändertagits med stöd av 9 kap. i barnskyddslagen (417/2007) eller om man med stöd av 8 kap. i den lagen har beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet behöver på något annat sätt. Föräldrapenning betalas dock till en mor eller far som trots omhändertagandet eller den skyndsamma placeringen fortfarande deltar i vården av barnet.

Barnets *mor* och *far* kan komma överens om uppdelning av föräldrapenningsperioden så att föräldrapenning kan betalas i högst två perioder till vardera föräldern.

10 §

Föräldrapenningsperiod

Föräldrapenningsperioden förlängs med 60 vardagar för varje barn utöver ett, om flera än ett barn föds på samma gång. Barnets *mor* eller *far* kan helt eller delvis ta ut den i *detta* moment avsedda förlängningen av föräldrapenningsperioden redan under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden.

11 §

Föräldra- och faderskapspenning för adoptivföräldrar

Rätt till föräldrapenning och partiell föräldrapenning för adoptivförälder har en försäkrad som i sin vård har tagit ett barn under sju år i avsikt att adoptera barnet, förutsatt att den försäkrade deltar i vården av barnet och inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet. Rätt till föräldrapenning för adoptivförälder har dock inte en försäkrad som har adopterat ett barn över ett år och är gift med föräldern eller adoptivföräldern till det barn som skall adopteras eller som utan att ingå äktenskap lever i gemensamt hushåll med denna förälder.

En adoptivfader som är berättigad till föräldrapenning för adoptivföräldrar har rätt till faderskapspenning i enlighet med 6 och 7 §.

En förutsättning för föräldrapenning eller partiell föräldrapenning för adoptivföräldrar är att adoptivföräldern företer ett sådant intyg över att barnet tagits i vård som getts av den som tillhandahåller adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst och som avses i adoptionslagen (153/1985). Vid internationell adoption förutsätter erhållande av föräldrapenning eller partiell föräldrapenning att adoptivföräldern eller adoptanten har beviljats ett sådant tillstånd av nämnden för adoptionsärenden som avses i 25 § 1 mom. i adoptionslagen.

12 §

Föräldrapenningsperiod för adoptivföräldrar

Med anledning av vården av ett adoptivbarn betalas till adoptivföräldern eller dennes make föräldrapenning eller partiell föräldrapenning för den tid vården av barnet fortgår tills 234 vardagar har förflutit från barnets födelse. Föräldrapenning betalas dock alltid för minst 200 vardagar. Om ett barn tas i vård senare än 54 vardagar efter födelsen, betalas föräldrapenning dock för 200 vardagar. Föräldrapenningsperioden förlängs i enlighet

11 §

Föräldra- och faderskapspenning för adoptivföräldrar

Rätt till föräldrapenning och partiell föräldrapenning för adoptivföräldrar har en försäkrad som i sin vård har tagit ett barn under sju år i avsikt att adoptera barnet, förutsatt att den försäkrade deltar i vården av barnet och inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet. Rätt till föräldrapenning för adoptivföräldrar har dock inte en försäkrad som har adopterat ett barn över ett år och är gift med föräldern eller adoptivföräldern till det barn som ska adopteras eller som utan att ingå äktenskap lever i gemensamt hushåll med denna förälder.

En adoptivfar som är berättigad till föräldrapenning för adoptivföräldrar har rätt till faderskapspenning i enlighet med 6 och 7 §.

En förutsättning för föräldrapenning eller partiell föräldrapenning för adoptivföräldrar är att adoptivföräldern visar upp ett sådant intyg över att barnet tagits i vård som getts av den som tillhandahåller adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst och som avses i adoptionslagen (22/2012). Vid internationell adoption förutsätter erhållande av föräldrapenning eller partiell föräldrapenning för adoptivföräldrar att adoptivföräldern eller adoptanten har beviljats ett sådant tillstånd av *adoptionsnämnden* som avses i 41 § i adoptionslagen.

12 §

Föräldrapenningsperiod för adoptivföräldrar

Med anledning av vården av ett adoptivbarn betalas till adoptivföräldern eller dennes make föräldrapenning eller partiell föräldrapenning för den tid vården av barnet fortgår tills 234 vardagar har förflutit från barnets födelse. Föräldrapenning betalas dock alltid för minst 200 vardagar. Om ett barn tas i vård senare än 54 vardagar efter födelsen, betalas föräldrapenning dock för 200 vardagar. Föräldrapenningsperioden förlängs i enlighet

med 10 § 3 mom., om flera adoptivbarn tagits samtidigt.

Om rätt till ny moderskaps- eller föräldrapenning eller föräldrapenning för adoptivförälder uppkommer under adoptivförälderns föräldrapenningsperiod, upphör utbetalningen av den föregående föräldrapenningen vid ingången av den nya moderskaps- eller föräldrapenningsperioden eller föräldrapenningsperioden för adoptivförälder.

13 §

Moderns sjukdom eller död under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden

Barnets fader har rätt till föräldrapenning under moderskapsperioden, om modern under moderskapsenningsperioden på grund av sjukdom blir oförmögen att vårda sitt barn och fadern vårdar barnet och inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet. Faderns rätt till föräldrapenning uppkommer tidigast när moderns sjukdom fortgår efter den självrisktid för sjukdagpenning som anges i 8 kap. 7 § 1 mom. Föräldrapenning kan betalas till fadern för moderskapsenningsperioden för högst lika många vardagar som de för vilka moderskapsenningsperioden inte betalats till modern med anledning av en sådan sjukdom som medför att modern inte förmår vårda sitt barn.

Vad som i denna paragraf bestäms om mödrar och fäder tillämpas även på adoptivmödrar och adoptivfäder.

14 §

Hur barnets död eller lämnande av barnet för adoption inverkar på föräldradagpenningen

Om ett barn är dödfött eller om ett barn eller adoptivbarn dör

Om ett barn ges bort i adoptionssyfte under moderskapsenningsperioden, betalas moderskapsenningsperioden till utgången av mo-

med 10 § 3 mom., om flera adoptivbarn har tagits samtidigt.

Om rätt till ny moderskaps- eller föräldrapenning eller föräldrapenning för adoptivföräldrar uppkommer under adoptivförälderns föräldrapenningsperiod, upphör utbetalningen av den föregående föräldrapenningen vid ingången av den nya moderskaps- eller föräldrapenningsperioden eller föräldrapenningsperioden för adoptivföräldrar.

13 §

Moderns sjukdom eller död under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden

Barnets far har rätt till föräldrapenning under moderskapsenningsperioden, om modern under moderskapsenningsperioden på grund av sjukdom är oförmögen att vårda sitt barn. Faderns rätt till föräldrapenning uppkommer tidigast när moderns sjukdom fortgår efter den självrisktid för sjukdagpenning som anges i 8 kap. 7 § 1 mom. Föräldrapenning kan betalas till fadern för moderskapsenningsperioden för högst lika många vardagar som de för vilka moderskapsenningsperioden inte har betalats till modern med anledning av en sådan sjukdom som medför att modern inte förmår vårda sitt barn.

Vad som i denna paragraf bestäms om mödrar och fäder tillämpas även på adoptivmödrar och adoptivfäder.

14 §

Hur barnets död eller lämnande av barnet för adoption inverkar på föräldradagpenningen

Om ett barn är dödfött eller om ett barn eller adoptivbarn dör

Om ett barn ges bort i adoptionssyfte under moderskapsenningsperioden, betalas moderskapsenningsperioden till utgången av mo-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

derskapspenningsperioden. Om barnet ges bort under faderskaps- eller föräldrapenningsperioden eller under tiden för partiell föräldrapenning, upphör rätten till föräldradagpenning dagen efter den dag då barnet gavs bort.

derskapspenningsperioden. Om barnet ges bort under faderskaps- eller föräldrapenningsperioden eller under tiden för partiell föräldrapenning, upphör rätten till föräldradagpenning dagen efter den dag då barnet gavs bort.

17 §

17 §

*Adoption inom ett registrerat partnerskap**Adoption inom ett registrerat partnerskap*

Bestämmelserna om faderskaps- och föräldrapenning för adoptivföräldrar i 11 och 12 § eller någon annanstans i detta kapitel tillämpas även på en partner i ett sådant registrerat partnerskap som avses i 16 § då hon eller han adopterar sin partners barn som inte är äldre än ett år. När antalet föräldradagpenningss dagar räknas enligt 7 och 12 § beaktas den föräldradagpenning som redan har beviljats den ena parten i parförhållandet för vård av samma barn, dock så att det totala antalet dagar under vilka föräldradagpenning betalas till parterna i parförhållandet alltid utgör minst 200 vardagar. Om den ena parten i parförhållandet redan har beviljats moderskapspenning beviljas föräldrapenning dock alltid för högst 158 vardagar, varvid adoptivföräldrarnas rätt till föräldrapenning börjar gälla när moderskapspenningen upphör.

Bestämmelserna om faderskaps- och föräldrapenning för adoptivföräldrar i 11 och 12 § eller någon annanstans i detta kapitel tillämpas även på en partner i ett sådant registrerat partnerskap som avses i 16 § *när* hon eller han adopterar sin partners barn som inte är äldre än ett år. När antalet föräldradagpenningss dagar räknas enligt 7 och 12 § beaktas den föräldradagpenning som redan har beviljats den ena parten i parförhållandet för vård av samma barn, dock så att det totala antalet dagar under vilka föräldradagpenning betalas till parterna i parförhållandet alltid utgör minst 200 vardagar. Om den ena parten i parförhållandet redan har beviljats moderskapspenning beviljas föräldrapenning dock alltid för högst 158 vardagar, varvid adoptivföräldrarnas rätt till föräldrapenning börjar gälla när moderskapspenningen upphör.

10 kap.

10 kap.

Specialvårdspenning**Specialvårdspenning**

2 §

2 §

*Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning**Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning*

Specialvårdspenning betalas till en försäkrad som på grund av deltagande i ett snabbt avancerande eller krävande behandlingsskede i anslutning till sjukvården av sitt barn under 16 år eller på grund av barnets rehabilitering kortvarigt eller tillfälligt är förhindrad att utföra sitt eget eller en annans arbete och som inte har arbetsinkomster under den aktuella tiden. En ringa arbetsinkomst utgör dock inget hinder för utbetalning av specialvårdspenning.

Specialvårdspenning betalas till en försäkrad som på grund av deltagande i ett snabbt avancerande eller krävande behandlingsskede i anslutning till sjukvården av sitt barn under 16 år eller på grund av barnets rehabilitering kortvarigt eller tillfälligt är förhindrad att utföra sitt eget eller en annans arbete och som inte har arbetsinkomster under den aktuella tiden. En ringa arbetsinkomst utgör dock inget hinder för utbetalning av specialvårdspenning.

ning. Såsom arbetsinkomst beaktas inte stöd för vård i hemmet av en äldre, en invalid eller en kroniker, inte heller vårdarvode för familjevård.

Rätt till specialvårdspenning har en försäkrad som deltar

3) i en på lag grundad kurs i anpassnings-
träning eller rehabilitering som ordnats på
grund av barnets sjukdom eller handikapp el-
ler i någon annan därmed jämförbar, på lag
baserad rehabiliteringsverksamhet.

3 §

Betalning av specialvårdspenning

I syfte att uppnå terapeutisk balans betalas specialvårdspenning per barn på grundval av en och samma sjukdom

1) för sammanlagt högst 60 vardagar för tiden för vård på en vårdplats enligt 2 § 2 mom. 1 punkten och för rehabiliteringskurser,

2) för högst 60 vardagar för tiden för vård i hemmet, och av särskilda terapeutiska skäl för ytterligare högst 30 vardagar.

Utan hinder av 1 mom. betalas specialvårdspenning på välgående medicinska grunder för en längre tid, om genomförandet av vård i anslutning till barnets svåra sjukdom eller ett oväntat förvärrande av sjukdomen förutsätter att föräldern är närvarande utan avbrott.

ning. Såsom arbetsinkomst beaktas inte stöd för närståendevård och inte heller vårdarvode för familjevård.

Rätt till specialvårdspenning har en försäkrad som deltar

3) i en på lag grundad kurs i anpassnings-
träning eller rehabilitering som ordnats på
grund av barnets sjukdom eller handikapp el-
ler i någon annan därmed jämförbar, på lag
baserad rehabiliteringsverksamhet,

4) i en av terapeutiska skäl motiverad försöksperiod som har samband med i 1 punkten avsedd vård eller rehabilitering på grund av barnets svåra sjukdom eller grava handikapp och under vilken barnet försöker återvända till skolundervisning eller dagvård, och den försäkrades deltagande består i att finnas i beredskap under försöksperioden, om den läkare som vårdar barnet anser att detta är nödvändigt.

3 §

Betalning av specialvårdspenning

I syfte att uppnå terapeutisk balans betalas specialvårdspenning per barn på grundval av en och samma sjukdom

1) för sammanlagt högst 60 vardagar för tiden för vård på en vårdplats enligt 2 § 2 mom. 1 punkten och för rehabiliteringskurser,

2) för högst 60 vardagar för tiden för vård i hemmet och beredskap, och av särskilda terapeutiska skäl för ytterligare högst 30 vardagar.

Trots 1 mom. betalas specialvårdspenning på välgående medicinska grunder för en längre tid, om genomförandet av vård i anslutning till barnets svåra sjukdom eller ett oväntat förvärrande av sjukdomen förutsätter att föräldern är närvarande utan avbrott eller finns i beredskap under en försöksperiod då barnet försöker återvända till skolundervisning eller dagvård.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna**Beloppet av dagpenningsförmånerna**

3 §

3 §

*Arbetsinkomst som grundar sig på verkställd beskattning**Arbetsinkomst som grundar sig på verkställd beskattning*

Om en försäkrads rätt till delinvalidpension enligt 5 b § i lagen om pension för arbetstagare har uppkommit under det skatteår för vilket arbetsinkomsten enligt 1 mom. skall läggas till grund för förmånen, fastställs sjukdagpenningen enligt arbetsinkomsten för det föregående skatteåret, förutsatt att den sistnämnda är större än arbetsinkomsten för det år då utbetalningen av delinvalidpensionen började.

Om en försäkrads rätt till delinvalidpension enligt 35 § i lagen om pension för arbetstagare har uppkommit under det skatteår för vilket arbetsinkomsten enligt 1 mom. ska läggas till grund för förmånen, fastställs sjukdagpenningen enligt arbetsinkomsten för det föregående skatteåret, förutsatt att den sistnämnda är större än arbetsinkomsten för det år då utbetalningen av delinvalidpensionen började.

4 §

4 §

*Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad och beloppet av föräldradagpenning på grundval av den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning**Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad och beloppet av föräldradagpenning enligt den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning*

Den arbetsinkomst enligt 6 mom. som ligger till grund för förmånen justeras i förhållande till hur den lönekoeficient enligt 7 b § i lagen om pension för arbetstagare som fastställts för begynnelsestidpunkten för rätten till föräldradagpenning avviker från den lönekoeficient som fastställts för det föregående kalenderåret.

Den arbetsinkomst enligt 6 mom. som ligger till grund för förmånen justeras i förhållande till hur den lönekoeficient enligt 96 § i lagen om pension för arbetstagare som fastställts för begynnelsestidpunkten för rätten till föräldradagpenning avviker från den lönekoeficient som fastställts för det föregående kalenderåret.

Trots bestämmelsen i 1 mom. kan en försäkrad uppge arbetsinkomsten enligt 2 § 1 mom. 1 punkten för en tid då han eller hon inte har varit försäkrad i Finland. Arbetsinkomsten kan uppges av någon som tidigare har varit försäkrad i Finland, som har tjänat in inkomsten medan han eller hon arbetade i en annan av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat där Europeiska unionens lagstiftning tillämpas och som på nytt har blivit försäkrad i Finland. Om de arbetsinkomster som har tjänats in utomlands är avsevärt mycket lägre eller högre än inkom-

terna från motsvarande arbete i Finland, kan de inkomster som används som grund för dagpenningsförmånen uppskattas enligt arbetsinkomsten från motsvarande arbete i Finland, med beaktande av inkomsterna för en person som arbetar i motsvarande uppgifter i Finland och vars erfarenhet och kompetens är jämförbara med den försäkrades. Dagpenningsförmånen bestäms, utifrån den arbetsinkomst som den försäkrade har uppgett, i tillämpliga delar i enlighet med denna paragraf, om den försäkrade inte har någon arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen eller en i Finland intjänad arbetsinkomst som har uppgetts för tiden innan arbetsförmågan eller rätten till förmån började.

6 §

Sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning på grundval av en föregående förmån

Har en försäkrad under en fyra månaders period innan rätten till sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning inträdde fått en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utgör den sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning som ska betalas till honom eller henne minst 86 procent av beloppet av den förmån som han eller hon har betalats. När beloppet av arbetslöshetsförmånen räknas ut beaktas då inte

4) den förhöjda förtjänstdelen enligt 6 kap. 2 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller omställningsskyddets förtjänstdel enligt 6 kap. 2 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, till den del dessa belopp överstiger den förtjänstdel som bestäms enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i nämnda lag,

5) grunddagpenningens förhöjningsdel och grunddagpenningens omställningsskyddstilllägg enligt 6 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel enligt 7 kap. 4 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6 §

Sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning på grundval av en föregående förmån

Har en försäkrad under en fyra månaders period innan rätten till sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning inträdde fått en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utgör den sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning som ska betalas till honom eller henne minst 86 procent av beloppet av den förmån som han eller hon har betalats. När beloppet av arbetslöshetsförmånen räknas ut beaktas då inte

4) den förhöjda förtjänstdelen enligt 6 kap. 2 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, till den del dess belopp överstiger den förtjänstdel som bestäms enligt 1 mom. i den paragrafen,

5) grunddagpenningens förhöjningsdel enligt 6 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel enligt 7 kap. 4 § 1 mom. i den lagen.

6 a §

Hur föräldradagpenningen bestäms i vissa fall

Om en försäkrad samtidigt har rätt till föräldradagpenning med stöd av 11 kap. 3, 4 och 6 §, bestäms föräldradagpenningen för samma barn under hela föräldradagpenningensperioden på den grund som fastställs enligt den dag då rätten till förmånen uppkommer.

8 §

Hur förvärvsarbete och eget arbete inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av moderskaps- eller föräldrapenning betalas till en moder om hon samtidigt är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd. Om vardera föräldern är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd under föräldrapenningsperioden, kan föräldrarna komma överens om till vem av dem minimibeloppet av föräldrapenningen betalas. Vad som bestäms i detta moment tillämpas dock inte på partiell föräldrapenning.

Om fadern till ett barn ensam svarar för vården av barnet eller om fadern på grund av moderns död under moderskapspenningensperioden har rätt till föräldrapenning enligt 9 kap. 13 § 2 mom., betalas minimibeloppet av föräldrapenningen till fadern om han studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd eller är i förvärvsarbete eller eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet.

8 §

Hur förvärvsarbete och eget arbete inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av moderskaps- eller föräldrapenning betalas till en mor om hon samtidigt är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd. *Detsamma gäller för föräldrapenning som betalas till fadern.* Vad som bestäms i denna paragraf tillämpas dock inte på partiell föräldrapenning.

10 §

Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp

Om en försäkrad får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension, full sjukpension eller full invalidpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfallsförsäkring, betalas minimibeloppet av föräldradagpenningen.

10 §

Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av föräldradagpenningen betalas, om en försäkrad får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension, full sjukpension eller full invalidpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (1318/2002) eller lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009).

12 kap.

Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner

2 §

Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga

Om en försäkrad har rätt till ersättning för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga enligt någon annan lag än denna, dras denna förmån av från den sjukdagpenning som betalas till honom eller henne, om inte annat bestäms någon annanstans.

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. kan sjukdagpenning utbetalas till fullt belopp, om utbetalningen av annan ersättning blir fördröjd av en orsak som inte beror av den försäkrade. Folkpensionsanstalten har rätt att av nämnda ersättning som betalats enligt en annan lag uppbära den del som motsvarar utbetald sjukdagpenning. Har sjukdagpenning utbetalats på grund av att utbetalningen av annan ersättning fördröjts och den försäkrade därefter lyft ersättning enligt 1 mom. av en annan ersättningskyldig, har Folkpensionsanstalten rätt att av den försäkrade återkräva

12 kap.

Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner

2 §

Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga

Från sjukdagpenning som betalas med stöd av denna lag dras följande förmåner av som enligt någon annan lag betalas för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga:

1) sjukpension enligt 12 § i folkpensionslagen, med undantag för pension enligt 4 mom. i den paragrafen,

2) sådan dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om olycksfallsförsäkring som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom,

3) sådan dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom,

4) dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

beloppet av den betalda sjukdagpenningen upp till beloppet av sådan annan ovan avsedd ersättning som han eller hon fått.

Om sjukdagpenningen skall betalas till arbetsgivaren, utbetalas ingen sjukdagpenning till arbetsgivaren i en sådan dröjsmålsituation som avses i 2 mom.

arbete,

5) olycksfallspension enligt lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare,

6) dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om olycksfall i militärtjänst samt livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

7) ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt trafikförsäkringslagen.

Trots vad som bestäms i 1 mom. kan sjukdagpenning utbetalas till fullt belopp, om utbetalningen av en förmån enligt en i 1 mom. 2—7 punkten nämnd annan lag blir fördröjd av en orsak som inte beror av den försäkrade. Folkpensionsanstalten har rätt att av den som betalar ut en sådan förmån enligt en i 1 mom. 2—7 punkten nämnd annan lag ta ut den del av förmånen som motsvarar utbetald sjukdagpenning.

4 §

Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna

Primärtiden tillämpas inte på delinvalidpension enligt 5 b § i lagen om pension för arbetstagare eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension.

4 §

Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna

Primärtiden tillämpas inte på delinvalidpension enligt 35 § i lagen om pension för arbetstagare eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension.

7 §

Sjukdagpenning och skada som orsakats genom brott

Utan hinder av bestämmelserna i 2 § har en försäkrad rätt till sjukdagpenning, även om arbetsförmågan har orsakats genom ett brott och den försäkrade enligt skadeståndslagen (412/1974) eller brottsskadelagen (935/1973) har rätt till ersättning för minskning i inkomst eller uppehälle på grund av arbetsförmågan.

7 §

Sjukdagpenning och skada som orsakats genom brott

En försäkrad har rätt till sjukdagpenning även om arbetsförmågan har orsakats genom ett brott och den försäkrade enligt skadeståndslagen (412/1974) eller brottsskadelagen (1204/2005) har rätt till ersättning för inkomstförlust på grund av arbetsförmågan.

10 §

Förmån som betalas från utlandet

När dagpenningförmån beviljas kan beaktas en förmån som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som skall beaktas enligt denna lag. Med förmånen kan även jämföras lön som en utländsk arbetsgivare eller en internationell organisation betalat och som motsvarar förmånen.

När sjukdagpenning beviljas kan en förmån som betalas från en annan stat beaktas enligt 2 §, om den jämföras med andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga.

10 §

Förmån som betalas från utlandet

Vid beviljande av dagpenningförmån *beaktas* en förmån som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som ska beaktas enligt denna lag. Med förmånen *jämföras* även lön som en utländsk arbetsgivare eller en internationell organisation har betalat och som motsvarar förmånen.

Vid beviljande av sjukdagpenning *beaktas* en förmån som betalas från en annan stat enligt 2 §, om den jämföras med andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga.

13 kap.

**Ersättningar som hänför sig till företags-
hälsovård**

8 §

*Kommunens rätt till ersättning för företags-
hälsovård*

En kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral har rätt att av Folkpensionsanstalten få ersättning för kostnaderna för företagshälsovårdstjänster, om tjänsterna i enlighet med 18 § 2 mom. i hälso- och sjukvårdslagen har tillhandahållits företagare eller andra som utför eget arbete. Ersättningen utgör högst det belopp som Folkpensionsanstalten hade varit skyldig att betala i motsvarande ersättning till ovan nämnda företagare eller andra som utför eget arbete.

13 kap.

**Ersättningar som hänför sig till företags-
hälsovård**

8 §

*Kommunens rätt till ersättning för företags-
hälsovård*

En kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral har rätt att av Folkpensionsanstalten få ersättning för kostnaderna för företagshälsovårdstjänster, om tjänsterna i enlighet med 18 § 2 *eller* 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen har tillhandahållits företagare eller andra som utför eget arbete. Ersättningen utgör högst det belopp som Folkpensionsanstalten hade varit skyldig att betala i motsvarande ersättning till ovannämnda företagare eller andra som utför eget arbete.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

15 kap.

Verkställighet**Verkställighet**

2 §

2 §

*Ansökan om ersättningar och förmåner samt skyldighet att lämna uppgifter**Ansökan om ersättningar och förmåner samt skyldighet att lämna uppgifter*

En ersättning eller förmån skall sökas skriftligen hos Folkpensionsanstalten. Sökanden skall tillställa Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av förmånen eller ersättningen.

En ersättning eller förmån ska sökas skriftligen hos Folkpensionsanstalten. *En dagpeningsförmån kan även sökas av den försäkrades arbetsgivare, om arbetsgivaren har rätt till dagpeningsförmån enligt 7 kap. 4 §.* Sökanden ska lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av förmånen eller ersättningen.

En ansökan kan avgöras på basis av tillgängliga uppgifter även om sökanden vägrar lämna nödvändiga uppgifter eller förete en sådan utredning som skäligen kan krävas av honom eller henne eller om han eller hon vägrar genomgå undersökningar i enlighet med 13 §.

En ansökan kan avgöras på basis av tillgängliga uppgifter även om sökanden vägrar lämna de uppgifter som behövs eller lämna in en sådan utredning som skäligen kan krävas av honom eller henne eller *om den försäkrade* vägrar genomgå undersökningar i enlighet med 13 §.

13 §

13 §

*Åläggande att genomgå undersökningar**Åläggande att genomgå undersökningar*

Den försäkrade får ersättning för de resekostnader som föranleds av deltagande i undersökningar, så som det bestäms i 4 kap. Den försäkrade har dessutom rätt att för tiden för undersökningen få dagtraktamente, nattresepning och logiersättning. Har den försäkrade varit i behov av följeslagare, ersätts resekostnaderna för denne enligt samma grunder som i fråga om den försäkrade. Skatteförvaltningen meddelar närmare föreskrifter om ersättning för resekostnader som föranletts av ett åläggande att genomgå undersökningar.

Den försäkrade får ersättning för de resekostnader som föranleds av deltagande i undersökningar, så som det bestäms i 4 kap. *I fråga om ersättningen tillämpas dock inte den självriskandel som anges i 4 kap. 7 §.* Den försäkrade har dessutom rätt att för tiden för undersökningen få dagtraktamente, nattresepning och logiersättning *enligt bestämmelserna i skatteförvaltningens beslut om skattefria resekostnadsersättningar.* Om den försäkrade har varit i behov av följeslagare, ersätts resekostnaderna för denne enligt samma grunder som i fråga om den försäkrade.

20 §

Meddelande om förändrade förhållanden

Överlåter barnets moder eller fader sitt barn i avsikt att ge bort det som adoptivbarn eller har barnet omhändertagits enligt barnskyddslagen och modern inte deltar i vården av barnet, skall ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett kommunalt organ eller en i 17 § 2 mom. i adoptionslagen avsedd adoptionsbyrå avgiftsfritt meddela Folkpensionsanstaltens byrå om detta.

16 kap.

Arbetsplatskassor

1 §

Arbetsplatskassa

Vad som bestäms ovan tillämpas på motsvarande sätt på försäkringskassor vars verksamhetsområde omfattar anställda hos arbetsgivare som hör till samma koncern enligt 1 kap. 3 § i aktiebolagslagen (734/1978). Även om det koncernvillkor som nämns ovan inte uppfylls, kan samtycke likväl ges till att en kassa är verksam som arbetsplatskassa, om arbetsgivarna har en sådan ekonomisk eller på verksamheten grundad kontakt sinsemellan att arrangemanget kan anses ändamålsenligt med tanke på skötseln av kassan samt dem som är försäkrade i den.

20 §

Meddelande om förändrade förhållanden

Om barnets förälder ger bort sitt barn i avsikt att lämna det för adoption, ska ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett kommunalt organ eller en i 22 § i adoptionslagen avsedd adoptionsbyrå avgiftsfritt meddela detta till Folkpensionsanstalten. Om man med stöd av barnskyddslagen har omhändertagit barnet eller beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet behöver på något annat sätt och föräldern inte deltar i vården av barnet, ska ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett kommunalt organ avgiftsfritt meddela detta till Folkpensionsanstalten.

16 kap.

Arbetsplatskassor

1 §

Arbetsplatskassa

Vad som bestäms ovan tillämpas på motsvarande sätt på försäkringskassor vars verksamhetsområde omfattar anställda hos arbetsgivare som hör till samma koncern enligt 8 kap. 12 § i aktiebolagslagen (624/2006). Även om det koncernvillkor som nämns ovan inte uppfylls, kan samtycke likväl ges till att en kassa är verksam som arbetsplatskassa, om arbetsgivarna har en sådan ekonomisk eller på verksamheten grundad kontakt sinsemellan att arrangemanget kan anses ändamålsenligt med tanke på skötseln av kassan samt dem som är försäkrade i den.

19 kap.

19 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter**Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter**

4 §

4 §

*Uppgifter av vård- och straffanstalter samt av Rättsskyddscentralen för hälsovården**Uppgifter av vårdinrättningar, fängelser och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården*

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall en straffanstalt och en tvångsinrättning enligt 1 § i lagen om internering av farliga återfallsförbrytare utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om när ett straff börjar och slutar.

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall Rättsskyddscentralen för hälsovården utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter lämna Folkpensionsanstalten de i 24 a § 2 mom. 1 och 3 punkten i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården nämnda uppgifterna ur centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen samt ändringar i dem gällande läkare, tandläkare, psykologer, talterapeuter, ergoterapeuter och psykoterapeuter samt övriga yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten.

Folkpensionsanstalten har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i denna paragraf. Om de uppgifter som avses i 3 mom. behövs i en viss form och Rättsskyddscentralen för hälsovården därmed åsamkas väsentliga merkostnader, skall kostnaderna likväl ersättas.

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag ska ett fängelse *trots* sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om när ett straff börjar och slutar.

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag ska *Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården trots* sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter lämna Folkpensionsanstalten de i 24 a § 2 mom. 1 och 3 punkten i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården nämnda uppgifterna ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt ändringar i *uppgifterna* gällande läkare, tandläkare, psykologer, talterapeuter, ergoterapeuter och psykoterapeuter samt *andra* yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten.

Folkpensionsanstalten har rätt att få de uppgifter som nämns i denna paragraf avgiftsfritt. Om de uppgifter som avses i 3 mom. behövs i en *bestämd* form och detta medför väsentliga merkostnader för *Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården*, ska kostnaderna *dock* ersättas.

5 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

6) till enheter som tillhandahåller offentliga hälsovårdstjänster för ersättande av de kostnader som avses i 15 kap. 16 a § 1 mom. lämna upplysningar om huruvida en person omfattas av socialskyddssystemet i en annan stat.

6 §

Uppgifter till utsokningsmyndigheterna

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för utmätning, på begäran av en behörig myndighet, utlämna uppgifter om beloppen av förmåner enligt denna lag, dock inte om sådana förmåner som inte beaktas vid beräkningen av det skyddade beloppet enligt 4 kap. 7 § i utsokningslagen (37/1895).

Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att uppge vilka andra inrättningar som betalar ut pensioner och andra sociala förmåner och som anstalten har vetskap om.

5 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

6) till enheter som tillhandahåller offentliga hälsovårdstjänster för ersättande av de kostnader som avses i 20 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013) lämna upplysningar om huruvida en person omfattas av systemet för social trygghet i en annan stat.

6 §

Uppgifter till utsokningsmyndigheterna

Folkpensionsanstalten har *trots* sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran av en behörig myndighet för utsokning lämna ut uppgifter om beloppen av förmåner enligt denna lag, dock inte om de förmåner som inte beaktas vid beräkning av skyddat belopp enligt 4 kap. 48 § i utsokningsbalken (705/2007). Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att uppge vilka andra inrättningar som den vet betalar ut pensioner och andra sociala förmåner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 11 kap. 4 § 8 mom. tillämpas inte i fråga om sjukdagpenning om arbetsoförmågan har börjat före denna lags ikraftträdande, och inte i fråga om föräldradagpenning om rätten till den har börja före denna lags ikraftträdande.

Om arbetsoförmågan har börjat före denna lags ikraftträdande, tillämpas bestämmelserna i 12 kap. 2 § 1 och 2 mom. sådana de lyder vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 4 § 5 punkten, 13 § 1 mom., 18 § 1 mom., 21 §, 22 § 1 mom., 34 §, 38 § 1 mom. och 65 §,

av dem 4 § 5 punkten sådan den lyder i lag 579/2007, 18 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1333/2010, 22 § 1 mom. sådant det lyder i lag 711/2010, 34 § sådan den lyder i lagarna 579/2007 och 711/2010 samt 38 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 579/2007, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med:

5) arbetspensionslagar de arbetspensionslagar för den privata och den offentliga sektorn som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

13 §

Begränsning av skyldigheten att ordna och ersätta rehabilitering

En försäkrad har inte rätt till rehabilitering

Föreslagen lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

5) arbetspensionslagar de arbetspensionslagar för den privata och offentliga sektorn som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) samt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter (329/1967) och lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977).

13 §

Begränsning av skyldigheten att ordna och ersätta rehabilitering

En försäkrad har inte rätt till rehabilitering

enligt detta kapitel eller till ersättning för den, om han eller hon har rätt till behövlig rehabilitering eller till ersättning för rehabiliteringskostnader med stöd av någon av följande lagar:

1) lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991),

3) lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991),

4) lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),

5) lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

enligt detta kapitel eller till ersättning för den, om han eller hon har rätt till behövlig rehabilitering eller till ersättning för rehabiliteringskostnader med stöd av någon av följande lagar:

1) lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991),

2) lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981),

3) lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991),

4) lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),

5) lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

18 §

Rehabiliteringspenning för lagstadgad rehabilitering

Rätt till rehabiliteringspenning uppkommer om rehabiliteringen behövs för att klienten skall kunna hålla sig kvar i arbetslivet, återvända till arbetslivet eller komma ut i arbetslivet och under förutsättning att rehabiliteringen ges med stöd av bestämmelser som ingår i någon av följande lagar eller lagrum:

1) 2 kap. i denna lag,

2) 29 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010),

4) 12 och 14 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001),

5) i fråga om anpassningsträning 8 § 1 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),

6) i fråga om familjerehabilitering barnskyddslagen (683/1983), lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) eller lagen om missbrukarvård (41/1986).

18 §

Rehabiliteringspenning för lagstadgad rehabilitering

Rätt till rehabiliteringspenning uppkommer om rehabiliteringen behövs för att klienten ska kunna hålla sig kvar i arbetslivet, återvända till arbetslivet eller komma ut i arbetslivet och under förutsättning att rehabiliteringen ges med stöd av någon av följande lagar eller bestämmelser:

1) 2 kap. i denna lag,

2) 29 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010),

3) 12 eller 14 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001),

4) i fråga om anpassningsträning 8 § 1 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),

5) i fråga om familjerehabilitering barnskyddslagen (417/2007), lagen angående special-omsorger om utvecklingsstörda (519/1977) eller lagen om missbrukarvård (41/1986).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §

Rehabiliteringspenning för rehabilitering utomlands

Rehabiliteringspenning kan även beviljas för rehabilitering utomlands. Förutsättningen för beviljande av rehabiliteringspenning är att den rehabilitering som ges utomlands uppfyller de i 16 § föreskrivna förutsättningarna för ersättning eller att det är fråga om rehabiliteringsverksamhet som baserar sig på någon lag eller bestämmelse som nämns i 18 § 1 mom. eller om en rehabiliteringskurs som till sitt innehåll motsvarar sådan verksamhet och finansieras av Penningautomatföreningen.

22 §

Förmåner och ersättningar som utgör hinder

En försäkrad som får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna eller garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010) har inte rätt till rehabiliteringspenningförmån.

34 §

Rehabiliteringspenning till pensionstagare

Rehabiliteringspenningen per dag utgör en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i denna paragraf avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får

1) full invalidpension enligt de lagar som nämns i 3 § i arbetspensionslagarna eller arbetslöshetspension enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006), de arbetspensionslagar som nämns i 3 § 2 mom. 1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare,

21 §

Rehabiliteringspenning för rehabilitering utomlands

Rehabiliteringspenning kan även beviljas för rehabilitering utomlands. Förutsättningen för beviljande av rehabiliteringspenning är att den rehabilitering som ges utomlands uppfyller förutsättningarna enligt 16 § för ersättning eller att det är fråga om rehabiliteringsverksamhet som baserar sig på en lag eller bestämmelse som nämns i 18 § 1 eller 4 mom. eller om en rehabiliteringskurs som till sitt innehåll motsvarar sådan verksamhet och finansieras av Penningautomatföreningen, eller om studier som baserar sig på en individuell studie- och rehabiliteringsplan enligt 20 §.

22 §

Förmåner och ersättningar som utgör hinder

En försäkrad har inte rätt till rehabiliteringspenning, om han eller hon får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna, garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010) eller anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter.

34 §

Rehabiliteringspenning till pensionstagare

Rehabiliteringspenningen per dag utgör en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i denna paragraf avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får

1) full invalidpension enligt arbetspensionslagarna eller arbetslöshetspension enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006), de arbetspensionslagar som nämns i 3 § 2 mom. 1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare, 28 § i lagen om införande av la-

28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006), 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006),

2) sjukpension enligt 12 § i folkpensionslagen (568/2007), med undantag för sjukpension enligt 4 mom. i den paragrafen, eller arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007),

2 a) garantipension enligt lagen om garantipension,

3) *generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990).*

38 §

Betalning utan samordning

Från rehabiliteringspenningen dras inte av följande förmåner som rehabiliteringsklienten får:

1) deltidspension, delinvalidpension enligt 5 b § i lagen om pension för arbetstagare eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension, om rätten till pensionen har börjat före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som skulle ligga till grund för rehabiliteringspenningen enligt 32 §,

2) sjukpension enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen,

14

3) föräldrapenning enligt 11 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen.

65 §

Utlämnande av uppgifter till utredningsmyndigheterna

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt

gen om pension för arbetstagare (396/2006), 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006),

2) sjukpension enligt 12 § i folkpensionslagen (568/2007), med undantag för sjukpension enligt 4 mom. i den paragrafen, eller arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007),

3) sådan garantipension enligt lagen om garantipension som beviljas utöver de pensioner som nämns i denna paragraf.

38 §

Betalning utan samordning

Från rehabiliteringspenningen dras inte följande förmåner av som rehabiliteringsklienten får:

1) deltidspension, delinvalidpension enligt 35 § i lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension än full invalidpension, om rätten till pensionen har börjat före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som ligger till grund för rehabiliteringspenningen enligt 32 §,

2) sjukpension enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen *och garantipension som betalas utöver den,*

3) föräldradagpenning enligt 11 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen.

65 §

Utlämnande av uppgifter till utredningsmyndigheterna

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

att på begäran av behörig myndighet för utsökning lämna ut uppgifter om beloppen av förmåner och ersättningar enligt denna lag, dock inte om de förmåner som inte beaktas vid beräkning av skyddat belopp enligt 4 kap. 7 § i utsökningslagen (37/1895). Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att uppge vilka andra inrättningar som den vet betalar ut rehabiliteringsförmåner samt pensioner och andra sociala förmåner.

begäran av en behörig myndighet för utsökning lämna ut uppgifter om beloppen av förmåner och ersättningar enligt denna lag, dock inte om de förmåner som inte beaktas vid beräkning av skyddat belopp enligt 4 kap. 48 § i utsökningsbalken (705/2007). Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att uppge vilka andra inrättningar som den vet betalar ut rehabiliteringsförmåner samt pensioner och andra sociala förmåner.

Denna lag träder i kraft den 20 .